

POETS SELETTI

NR. 24

Viljandi Eesti Põllumeeste Seltsi Kaubandusosakond

Viljandis, Tallinna r. 3, tel. 6 ja 3-23, postk. 37.

Suurim tarvitaja ja varustaja Viljandimaal.

Müüb

kõiki põllu- ja majapidamistarbeid

Ostab

igasuguseid põllumajandussaadusi kõrgema päevahinnaga

Peakaupluse juures kinnitus a-s.

„Oma“

Viljandi osakond

HARUKAUPLUSED:

Kärstnas, tel. 8
Ojul, tel. V. Tänavsilma 6-1
S. Kõpus, tel. 5
Tarvastus, tel. 20
Õisus, tel. 8

Põllumajanduse Pank

Asukoht: Tartus, Suurturg nr. 9 omas majas.

Telefonid: juhatus 10-65, üld 16-99 ja 50.

AKTIVA.

Arvete seis 30. novembril 1937.

PASSIVA.

Kassa j'are, teistes pank.	Kr. 526.936.87
Väärtpaberid ja osamaks teistes asutustes	„ 185.281.94
Väärtused	„ 22.831.18
Laenud	„ 1.913.727.68
Riiklikud laenud	„ 305.—
Korrespondendid	„ 36.915.51
Garantii deebitorid	„ 44.558.—
Vallasvara	„ 23.811.51
Kinnisvara	„ 119.513.49
Kulud	„ 72.295.30
Muud aktivad	„ 66.330.62

Kr. 3.012.510.10

Osa- ja muud kapitalid	Kr. 189.209.09
Hoiusummad:	
tähtajalised Kr. 1.045.805.67	
jooksvad „ 1.178.415.32	„ 2.224.220.99
Vekslite rediskont	„ 139.583.80
Võlad teistes krediit-asutust.	„ 164.664.78
Riiklikud võlad Pikalaenu Pangas	„ 305.—
Korrespondendid	„ 59.746.86
Väljaantud garantiid	„ 44.558.—
Tulud	„ 176.990.31
Muud passivad	„ 13.231.27

Kr. 3.012.510.10

Pank võtab raha hoiule ajakohase %-ga, annab heade kindlustuste vastu takistuseta laenu-
sid, ostab E. V. Rüügikassa pantkirju ja toimetab kõiki pangaooperatsioone.

Korrespondendid kõigis tähtsamates keskkohdades.

Pank ostab ja müüb välisvaluutat.

Põllumajanduse Pangaga opereerivad kõik põllumehed, põllumajanduslikud ühisused ja oma-
valitsused.

Panga juures E. O. ja Ü. A. Kindlustusse'its „Oma“ agentuur.

Juhatus.

Politseileht

ILMUB 2 KORDA KUUS

EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOGU

Nr. 24 (483)

TALLINNAS, 23. DETSEMBRIL 1937

XVI aastakäik

KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Valgus võidab — J. Järve. — Rooma politsei Kristuse sündimise ajal — Oskar Angelus. — Hollandi politsei elust — H. Lepp. — Neil pole jõuluõhtut. — Jõuluaegne retk Prangli saarele — J. Ernits. — Piirivalvuri jõuluöö — J. Maisaar. Ilm läheb sulale — J. Jaik. — Võitlemine salaluure vastu Eestis. — Jõulujutt verivorstist. — Kriminaalkomissaride koosolek 14. ja 15. dets. — A. Liit. — Öösel kell 12. — Jõulueelne meeleolu Berliinis jm.

Jõulud.

Valgus võidab.

Jõulupühiks.

„Politseilehele“ kirjutanud mag. theol. J. Järve.

Valvur! Ons ööd veel palju?
Jes. 21, 11.

Kõrges vahitornis seisab valvur oma kohal. Ta terane silm on kiindunud ööpimedusse, ta vaatab kas pole vaenlast või ohtu varitsemas. Lähipaistmatu pime on prohveti kodumaa lõunamaine öö, ja pilk ei küüni kaugele nägema. Kuid kohusetruu valvur seisab ustavalt oma paigal, valmis esimesena ohule vastu astuma ja kaitsema kodu vaenlase vastu. On igavalt pikad ootamistunnid, mitte üksi valvurile, vaid ka kõigile neile, kes ootavad öö möödumist ja hommiku saabumist. Nad küsivad valvurilt: ons ööd veel palju?

Nõnda küsiti ikka aeg-ajalt, kui sadasid kestnud pime öö valitses Israeli üle ja ei olnud veel näha hommikkoitu: „Valvur! Ons ööd veel palju?“ Kaua kestab veel öö, millal tuleb hommik? See oli küsimus, mis põlvest põlve esitati neile, kes olid valvel rahva saatuse pärast ja hellitasid oma südames lootust, et kord ometi tulevad paremad ajad ja möödub raske ning rõhuv orjapõlv.

Nii on olnud see ka meie rahva elus ja saatuses. Kui pikkade aegade kestel võõrad valitsesid meid ja pilkane pimedus kattis rahva elutaevast, siis leidis ikka neid, kes olid kui ustavad valvurid vahipostil. Nad hoidsid ja kaitsevad ööpimedusse maetud rahvast ja ootasid hommiku ärkamistundi. Oma südames kandsid nad vabadusiha ja lootust, et hommik kord tuleb ka eesti rahvale. Ei kustunud igatsus õnneliku põlve järele, vaid ikka hüüdis rahva südamehää: „Valvur! Ons ööd veel palju...“

Ja hommik koitis. Ta algas ärkamisajaga ja tõi päeva täis valgust ja päikest. Pidi taanduma öö, sest valguse võim on tugevam.

See valgusepäev on meie päralt. Õnnelik on põlv, kellele on antud näha ja kaasa elada selle päeva tulekut. Kuid päeva kaaslasena on võitlus, töö ja edasirühkimine. Ja selleks oleme kutsutud kõik. Meie õnn ja rõõm olgu anda oma võimed, anded ja püüded selleks, et helge ja valgusrohke oleks päev, mis alanud meile kui iseseisvale ja vabale rahvale oma riigis siin maal, mille eest palju on võideldud ja kannatatud. Kõik rahvakihid täitku oma kohust, igaüks oma töös ja kutses, kuid suurema ja sümbolse tähtsusega on see osa, mida riigielus täidavad kõik need, kellede otsene ülesanne on riigis hoida korda ja rahu.

Igal ajal ja kõigis tingimustes peavad need korra- ja rahuvalvurid täitma oma raskeid ülesandeid, valmis andma alati oma tervise ja elu teiste julgeoleku eest. Kui jõulupühil või muudel rõõmsatel puhkudel igaüks end vabana ja muretuna võib tunda oma perekonna või sõprade keskel, peab valvur väljas seisma oma kohal, ka tuisus ja tormis. Inglismaal on seltskonnal ilusaks kombeks jõulupühil oma postil seisvaid politseinikke meelde tuletada jõulupakikestega ja sellega austada neid kui oma sõpru ja avaldada neile lugupidamist. Sellega austatakse ühtlasi oma riiki ja rahvast.

Kuigi on päev meie päralt, teame ometi, et ka päeval ei paista alati päike, sest elu toob tihti võitlusi, kannatusi ja raskusi, iseäranis aga neile, kes püüavad olla õiglased ja kohusetruud. Näeme elus sageli mõndki, mis ei ole pärit tõe-, õiguse- ja armastuseriigist, on tunne, et pimeduse võim on nii suur selles maailmas, mille vastu pidevalt peame võitlema. Ja nõtradel kipub koguni kaduma usk valguse võidusse maailmas.

Seal saadab aga Jumal järjest neid, kes valvavad, et see usk ei kaoks. Suured inimesed ja prohvetid hoiavad lõkkel seda tuld. Kuid suurem kõigist neist tulekandjaist ja valgusenäitajaist on olnud See, kes jõuluööl sündis ja süü maailma tuli. „Ma olen tul-

nud tuld heitma maa peale“ ja „ma olen maailma valgus“ — nii on ta õigusega tunnistanud enesest. Ja jõulud — Jeesuse sünni mälestuspühad — on tõsised valgusepühad. Juba muistsest ajast on inimsugu talvise pööripäeva järele pühitsenud röömsaid valgusepühi. Sest siis ta tundis ja nägi, kuidas päikese valguse jõud jälle hakkas suurenema, et tõrjuda tagasi pimeduse- ja öövõimu. Jõulud tahavad kinnitada jälle meie usku valguse võidusse. Olgugi maailmas rahvaste elus valitsemas palju kurjust ja pimedust, ometi on kindel, et see viimaks taandub tõe ja õiguse ees.

Ja jõulud ise oma pühalikult kostva evangeeliumiga ja röömsate lauludega tahavad kanda meid kõiki sellesse riiki, kus valgus võidab pimeduse.

ROOMA

POLITSEI

Kristuse sündimise ajal.

OSKAR ANGELUS.

Rooma vabariik Kristuse sündimise ajal oli muutumas vägevaks keisrriigiks. Ühes välisvaenlaste võitmisega ja enesele maailmariigi piiride kindlustamisega iseloomustavad seda Rooma riigi ajajärku suured ja põhjanevad sise-mised reformid. Ühest tähtsamast reformist kõneleb muide Luuka evangeeliumi see osa, mis pühendatud Kristuse sündimise kirjeldamisele ja mida jõuluajal kuulutatakse kõigis luteriusukirikuis üle maailma: „Aga neil päevil läks käsk keiser Augustuselt välja, et kõik maailm pidi üles kirjutatama. See kirjutus oli esimene sel ajal, kui Küreenius Süüriamaa üle valitseja oli. Ja kõik läksid endid üles kirjutada laskma, igaüks oma linna.“ (Luuk. 2, 1—3). Selle üleskirjutamise eesmärgiks oli saada võimalikult täpne ülevaade rahva sissetulekuist, see üleskirjutamine kujunes hiljem terve maksuasjanduse ümberkorraldamise põhialuseks.

Teisist keiser Augustuse tähtsaist reformest peab mainima politsei ümberkorraldamist ja seadmist sootuks uutele ja varemaist aegadest tervematele aluseile, kusjuures Augustus vastavalt oma ettevaatlikule ja tagasihoidlikule iseloomule ei teostanud neid uuendusi järsku, vaid püüdis uusi asutusi välja kujundada endisist, s. o. vabariigiaegseist.

Vabariigi ajal lasus politseiliste ülesannete täitmine nn. ädiilidel, kelle tegevusala järkjärgult suurenes ja kes Augustuse valitsemise ajal täitsid Rooma linnas peamiselt ehitus-, turu-, tervishoiu- ja tulekaitsepolitseilisi ülesandeid. Suure tähtsuse omandasid nende ülesanded just tulikahjude vastu võitlemise alal, kuna sel ajal olid Rooma elanike suurimaks nuhtluseks alalised tulikahjud, mis sageli hävi-

tasid suure osa linnast ja mis on seletatavad puuduliku ehitusviisiga, halva veevarustusega ja linna tänavate suure kitsusega. Keiser Augustus püüdis parandada olukorda tulekaitse meeskonna suurendamisega. See meeskonna suurendamine (600 orjale — meeskond koosnes vaid orjadest) oli esimene samm ümberkorralduste suunas.

Hoopis tähtsamaks tuleb lugeda sootuks uue välispolitsei asutamist. Eeltähendatud ädiilid täitsid küll üldiselt välispolitsei ülesandeid, kuid ei suutnud, tänu halvale organisatsioonile ja piiratud jõududele, küllaldaselt kaitseda julgeolekut ja hoolitseda üldise korra eest. Riisumised ja röövimised riigi pealinnas olid igapäevaseks nähteks. See on seletatav kõigepealt seega, et pealinn muutus külgetõmbejõuks tervele riigile ja tervele tol ajal tuntud maailmale. Ühes uudishimulistega valgus Rooma palju töötsijaid ja seiklejaid. Neid tuli Kaukaasiast ja Aafrikast, Indiast ja Reini äärest. Seda ollust, kellel midagi kaotada ei olnud, mis võis vaid võita, voolas kokku kõige rohkem. Palju peavalu tekitasid korda pidavale võimudele ka roomlased ise, eriti jõukamaisse kihtidesse kuuluv noorsugu, kelle ulakusel polnud piiri ja kes oma tegudega muutusid tihti ohtlikuks tervele korrale. Nende asjaolude sunnil asutas Augustus umbes Kristuse sündimise ajal sõjaväeliselt organiseeritud politsei, nn. vigiles, keda aga muide kunagi puht-sõjalisiks otstarbeiks ei kasutatud.

Valvameeskonna organisatsioon oli lühidalt järgmine. Meeskond koosnes 7000 mehest ja jagunes 7 kohorti (midagi meieaegse rügemendi taolist), kellest hiljem (keiser Claudiuse ajal)

üks Rooma linnast üle viidi Ostiasse (Rooma linna sadam) seal asuvate varustusladude kaitseks. Meeskonna eesotsas seisis nn. praefectus vigilum, mele mõiste järgi politseiprefekt. Tema le allusid otseselt kohortide ülemad, nn. tribuunid, ja viimaseile — vastava kohordi allüksuste ülemad ja nooremad ohvitserid. Rooma linn jaotati Augustuse poolt administratiivselt 14 jaoskonda ja igale kahele jaoskonnale määrati üks kohort. Valvemeeskonna teenistusse orje ei võetud, vastandina endisele ädiilide politseile, kes uue organisatsiooni loomisega likvideeriti, valvemeeskonnas võisid teenida vaid orjusest vabastatud isikud ja vabadena sündinud roomlased.

Valvemeeskonna ülesandeks oli: tulikahjude vastu võitlemine, ehitusjärelevalve, veevärgi korrashoiu eest hoolitsemine ja muud sarnast, peamiselt aga avaliku korra ja jügeoleku kaitse. Viimase ülesande täitmiseks saadeti poste teatud tänavaile ja patrulle teatud piirkonna läbikäimiseks, öösiti need patrullid liikusid tõvikutega. Igas linnajaoskonnas oli valvemeeskonnale korda seatud vahtkonna ruum, kust postid asusid neile määratud kohtadele ja kust patrullid välja saadeti.

Valvemeeskonna juhil lasus peale välispolitseiliste ülesannete ka veel osaliselt kohtumõistmise ülesanne, viimane nii tsiviil- kui ka kriminaalasjus. Siin peab tähendama, et vana aeg üldse ei eraldanud valimise ja õigusemõistmise funktsioone, nagu seda teeb meie aeg. Administratiivametnik oli sageli teatud asjus ka kohtunikuks. Praefectus vigilum ülesandeks oli näiteks kohtunikuna lahendada üüride maksimise alal tekkinud tülisid või varguste toimepanemiste eest karistada süüdlasi, kui neiks osutsid orjad. Nende prefektide otsuseile sarnaseis asjus võis apelleerida ainult keisrile endale või teatud juhtumel tema asemikule, ihukaitsevæ prefektile. Arvestades neid prefektile antud kohtu funktsioone, hakati aja kestel prefektilt nõudma juriidilist haridust.

Algul allus prefekt otseselt keisrile. Kuna aga viimane viibis sageli väljaspool Rooma ja need eemalviibimised kestsid toleaegete liiklemisvahendite tõttu alati pikemat aega, tuli keisril igakordse ärasõidu puhul panna üldise julgeoleku kõrgem juhtimine mõnele asemikule. Sellest asemiku instituudist arenes varsti välja linna prefekti (praefectus urbi) amet, keda võiks ülesandelt teatavas mõttes võrrelda veneaegsete kuberneridega, välja arvatud kohtufunktsioonid, mis osalt lasusid Rooma linna prefektil. Tema le allusid sõjavæ jõududest jalgvæ kohordid, nn. linna kohordid, kellede täpne arv pole teada, ja peale nende valvemeeskond, s. o. politsei kohordid, kellede juht — ülaltähendatud prefekt — viidi tema otsesesse alluvusse. Nii et kõik pealinna relvastatud jõud allusid linna prefektile,

arvatud välja ihukaitsevægi, kellel oli oma ülemus, oma prefekt.

Linna prefekt oli vastutav korra ja julgeoleku eest linnas, tema korraldas liiklemis-, teatri-, ühingute- ja turupolitsei ülesandeid, tema teostas järelevalvet eelkaristatute, kaklejate, avalike naiste ja kahtlusalluste üle; viimaste hulka kuulusid hilisemal aastail muide kõik kristlased ja juudid. Sellele lisaks tuli politsei siseteenistuse organiseerimine, juhtimine ja kohtumõistmine nii tsiviil- kui kriminaalasjus. Linna prefekti kohtumõistmisele allusid orjade ja orjusest vabastatute asjad põhjusel, et tema sai asju kiiremini ja järelikult ka väliselt mõjusamalt ajada. Hiljem allusid tema kohtumõistmisele kõik kodanikud.

Raskeimaks neist ülesandest kujunes kahtlemata järelevalve tsirkuse ja teiste lõbustuskohtade üle. Need lõbustused muutusid keisrite ajal Roomas mõõdapäsematuks vajaduseks. Rooma linna elanike hulgas oli proletariaadil, kui selle nimetusega nimetada töötuid, kõiksuguseist rahvusist koosnevat, tööd vihkavat massi, suur ülekaal, mis just seetõttu oli ohtlik, et sellel massil ei olnud mingit tööd ega tegevust. Keisritelt jagati nende isikute ülalpidamiseks tasuta vilja ja hoolitseti — rahuliku olukorra loomiseks — nende lõbustamise eest. Linna prefekti ülesanded rahva pidustuste päevil olid kahesugused. Rooma linna suurearvuline kurjategijate hulk kasutas pidustusi, eriti tähtsamaid, kus pealinnas viibis palju rikkaid võõraid, selleks, et toimetada vargusi, riisumisi ja röövimisi. Pidustuste ajal nende kuritegude vältimiseks ja kurjategijate tabamiseks seati jalule terve pealinna politsei, kuid selliseil ärevail päevil ei jätkunud kaugeltki politseist, tuli appi võtta ka sõjavægi. Teiselt poolt tuli linna prefektile kõik teha, et alal hoida korda tsirkuses ja teistes lõbustuskohtades. Juhtus sageli, et näiteks kahe võistleva kuulsa näitleja poolehoidjad läksid etenduse ajal omavahel tülli, millest harilikult kujunes suur kaklus paljude ohvritega. Sarnaste nähete vältimiseks asetati tsirkusse ja teistesse lõbustuskohtadesse väga arvurikas politsei, sageli ka veel sõjavægi, kes pidi kirjeldatud tülisid kohe alguses likvideerima. Meil võib täie õigusega paista imelikuna, et mõne etenduse puhul saadeti tsirkusse korda pidama terve politsei kohort, s. o. 1000 meest.

Linna prefekti võim ulatus vaid Rooma linnale ja hiljem ka linna lähemale ümbrusele, kuna Apenniini poolsaare muu osa allus politseilisel ihukaitsevæ prefektile.

Kuna Rooma linnas politsei oli võrdlemisi hästi organiseeritud ja arvult nii suur (miljoni elaniku kohta 7000 politseinikku), et ta võis

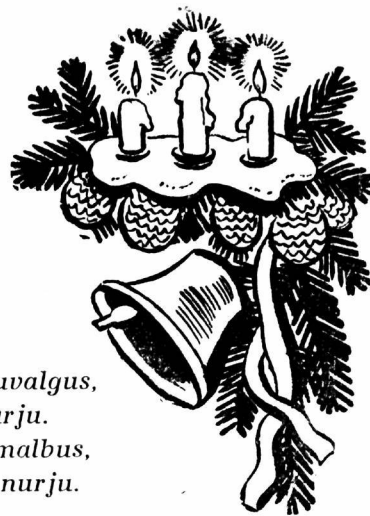
oma ülesannetega hästi toime tulla, oli olukord provintssides hoopis halvem.

Rooma maailmariigi provintssides avaliku korra ja julgeoleku eest hoolitsemine oli pandud kohalikele valitsejale (keisri asemikele) või linnadele, kes mõlemad ei saanud hästi hakkama neile pandud ülesandega, osalt kindla ja hästi töötava organisatsiooni puudusel, osalt tarvilike jõudude puudusel. Ainult kahes Rooma riigi läänepoolses osas asuvas keskkohas — Kartaaigos ja Lyonis (Lugodunumis) — asusid pealinna eeskujul erilised valvemeeskonnad, kellele pandi peale politseiliste ülesannete veel kõrvalisi ülesandeid, muide — mis meid eriti huvitada võiks — maksude sissenõudmine. Mõnes linnas, nagu Bütsantsis ja Antioohias pandi politseilised ülesanded sõjaväele. Need olid erandid, kusjuures maal puudusid isegi need jõud. Selle tagajärjel teetsid väljaspool linnu palgalised röövsalgad, kes terroriseerisid maaelanikke ja sageli neilt riisusid viimse varanatuks. Keiser saatis küll, kui asi mõnes maakohas kippus väga halvaks minema, sõjaväeosi, omamoodi karistussalke röövlite vastu võitlemiseks ja nende hävitamiseks, kuid need ekspeditsioonid aitasid vaid ajutiselt.

Ka kommunaalpolitseiga provintssides polnud lugu parem. Linnadel puudusid rahaallikad, et kuidagi korraldada julgeoleku ja avaliku korra *kaitset*. Erandi moodustas Rooma riigi idapoolse osa mõni linn, nagu näiteks Aleksandria, mille politseikorraldus oli muide keiser Augustusele eeskujuks politsei ümberkorraldamisel Rooma linnas.

Riikliku ja kommunaalpolitsei kõrval teetses mõnel pool poolriiklik, nn. diogmiitide (küttide) politseisalk, mida võiks võrrelda meieaegse sandarmiväega. Selliselt oli politsei korraldatud muide Kristuse sünnimaal, Palestiinas, tolleaegses Süürias. Nende salkade eesotsas seisis nn. irenarchid (rahuhooldjad), keda kinnitas ametisse keisri asemik, Aasia prokonsul, kandidaatide seast, keda esitas selleks vastav linn (see kord kehtis vaid Väike-Aasias). Irenarchi amet oli auamet, tema kandja allus otseselt linnavalitsusele, ta oli vaatamata oma kohale kinnitamisele riikliku võimu poolt linnaametnikuks. Edasi ei allunud irenarchile ainult vastava linna territoorium, vaid ka maa. Tema peamiseks ülesandeks maal oli röövlite vastu võitlemine ja kurjategijate tagaajamine, kes linnast põgenesid maale. Nende ülesannete tõttu olid irenarchid hiljem muide neiks organeiks, kelle kaudu ja abil teostati ristiusuliste tagakiusamisi. Peale politseiliste ülesannete täitsid nad veel prokuröri ülesandeid. Nad ise või nende järelevalvel ja juhtimisel toimetati kurjategijate ülekuulamisi, mis toimusid kirjalikult ja — kui oli

Jõulukutse

*Tule siis, kui süttib jõuluvalgus,
Mille säras pole ühtki varju.
Andestades tule, hinges malbus,
Õöl, mil ükski lepitus ei nurju.*

*Hõbeda ja kulla karda ehin,
Jõulutähtedesse puistan rahupuu,
Seks, et sõbrasuudlust anda tohiks
Sulle, kes sa uhke... kodutu...*

*Tule, süüta põlema kõik tuled
Mulle nõnda armsa käega siis.
Unusta, mis oli, homme tuleb —
Ainult korja huulilt lemmeviis.*

tegemist raskete kuritegudega — varem kindlaksmääratud šablooni järgi, milleks võeti tarvitusele eriline, täpselt ettekirjutatud formular. See ülekuulamise protokoll saadeti maavalitsejale, kes omakorda kuulas kurjategijaid üle ja seega ühtlasi kontrollis irenarchi.

Irenarchile allusid sandarmid, eelnimetatud diogmiidid, kellede arv oli kaunis suur, kuid sõjaväeline varustus oli niivõrd nõrk, et neid riigile ohtlikel korraldustel tuli enne lahingusse saatmist varustada relvadega. Politseiliste ülesannete täitmisel kandsid nad vaid lühikest mõõka või pussi ja puunua. Seda tõendab muide Luuka evangeelium (22, 52), kus Kristus ütleb teda vangivõtvaile võimukandjale: „Teie olete nagu mõrtsukat vangi võtma tulnud mõõkade ja nuiadega.”

Lõppeks veel mõni sõna Rooma riigi politsei tegevusest võitluses ristiusu vastu.

Esmakordselt segas politsei ennast uude liikumisse Kristuse vangistamisel ja surmaotsuse tegemisel. Pärast Kristuse tulekut Jeruusalemma ja tema väljaastumist uue usu eest, mille tagajärjeks oli rahva poolehoiu kasvamine uue õpetuse kasuks, sai juutide valitsevale klassile, eriti aga variseridele selgeks, et see uus õpetus on vanale usule äärmiselt ohtlik. Variserid ise midagi ette võtta ei julgenud, kartes rahva vaenu. Seetõttu tuli — kui vastumeelt see juutidele ka ei olnud — pöörduda riikliku võimu kandja-

Kaastöolistele, lugejaskonnale ja ärisõpradele

*Rõõmsaid jõulupühi ja
õnnerikast uut aastat*

soovib „Politseileht“

te, kõigepealt keisri asemiku, prokuraatori poole, kelleks tol ajal oli Pontsius Pilaatus. Viimasele ei seletatud, et tegemist on vaid usuküsimusiga, vaid et Kristus, kes ennast nimetab Jumala pojaks, on keisrivastane, s. o. riigivastane. Prokuraator andis kõhklemise järgikäsu Kristust areteerida ja mõistis ta siis surma.

Ristiusk levis eriti Väike-Aasias pärast Kristuse surma võrdlemisi kiirelt. Esialgul võimud ei pööranud sellele liikumisele mingit tähelepanu. Roomlased olid tol ajal usuliselt küsimusis väga tolerantsed. Rooma linn ise kubises kõiksuguste idamaiste usuõpetuste esindajaist, kellele ei tehtud mingeid takistusi oma õpetuste levitamiseks. Üht aga nõudsid võimud alati: keisri isiku austamist, kes oli keisri vastu, oli riigi vastu. See põhimõte viidi üle ka usulisele pinnale. Roomas tekkis nn. keisrikultus, keiser oli ühtlasi riigikiriku pea — pontifex maximus — ja pärast surma asus ta olümpi teiste jumaluste juurde. Keisri isikus puutusid seega riik ja usk tihedalt kokku. Kes eksis keisrikultuse vastu, eksis Rooma vastu, oli riigivaenlane. Need usuõpetused järelikult, mis õpetasid uskuma üht ainsat Jumalat ja seega ei tunnustanud surnud keisreid jumalustena, olid riigivastased, meieaegse terminoloogia järgi revolutsioonilised. Kui siis sarnaste usuõpetuste levitajate ja pooldatajate vastu välja astuti, siis ainult puhtpoliitilisil, mitte aga usulisil põhjusil.

Rooma riigis tunti kaht usuõpetust, mis ei olnud kehtivate põhimõtetega kooskõlas: juudi- ja ristiusk. Seega ja ühtlasi asjaoluga, et juudi-usulised vaatasid ristiust kui väga ohtlikule liikumisele nende õpetuse vastu, on seletatav tõsiasi, et ristiustuliste tagakiusamised said tihti alguse juudi-usuliste kaebusist. On õige, et üleriiklikke ristiustuliste tagakiusamisi Rooma riigis ei ol-

nud, välja arvatud keiser Diokletsiaani aegne tagakiusamine, mis oli ristiustulise kõige hirmsamaks ja ühtlasi ka viimseks. Tagakiusamised varemadel aegadel sündisid siin ja seal suures riigis, paljude keisrite ajal neid üldse ette ei võetud.

Politsei ülesanne kõnesoleval alal seisnes selle järele valvamises, et kõik ohverdaksid keisri kujule, et keegi ei laimaks keisri isikut, olgu see poliitilisil või usulisil põhjusil. See oli nii välispolitsei kui erifiste politseiagentide ülesandeks, kes moodustasid midagi meieaegse poliitilise politsei taolist. Raskeks muutusid politsei ülesanded ristiustuliste tagakiusamiste aegadel: tuli avastada ristiustuliste kooskäimiskohti, kooskäijate isikuid, eriti eestvedajaid ja siis kooskäimiskohad maatas teha, ristiustulise, kes polnud nõus ohverdama keisri isikule ja seega teda jumaluseks tunnustama, areteerida, nende pühakirju hävitada ja areteeritute üle kohut mõista ja otsuse — harilikult surmaotsuse — täideviimisele kaasa aidata. Peab ütlema, et aja jooksul levis ristiusk ka politsei juhtide seas, kes siis tagakiusamise käsu kättesaamisel selle täitmisega ei kiirustanud ega valjusega välja ei astunud. 20 aastat pärast kõige suuremat ristiustuliste tagakiusamist juba mainitud keiser Diokletsiaani ajal tõusis ristiusk keiser Konstantini ajal kui veel mitte riigiusuks, siis peaaegu selleks.

Käesoleva artikli kirjutamisel kasutasin: Olaf Sild, „Das altchristliche Martyrium“, R. Sohm, „Kirchengeschichte“, E. Meyer, „Ursprung und Anfänge des Christentums“, H. Soden, „Die Entstehung des Christentums“, L. Hartmann — J. Kromayer, „Römische Geschichte“, J. Marquardt, „Römische Staatsverwaltung“, K. Melcher, „Die Geschichte der Polizei“ ja O. Angelus, „Katkendeid politsei ajaloost“ („Eesti Politseileht“ — 1922).

H. LEPP.

HOLLANDI

politsei elust

Hollandi politsei administratsioon ja jaotus erineb tunduvalt meie omast. Teatavasti on Hollandi iseenesest võrdlemisi väike riik, ent ta omab Indias, nn. Hollandi Indias suuri ja rikkaid asumaid. Eriti võiks mainida nelja suurt saart: Jaava (34.460.000 elanikku), Sumatra (6.294.000 elanikku), Celebes (3.090.000 elanikku) ja Borneo (1.750.000 elan.). Kohalikest oludest tingituna on Hollandi politsei jaotus teissugusem kui selle asumais.

Ametnik (Inspecteur van politie 1-e klasse), kellega olen kirjavahetuses, on üle 20 aasta teeninud asumais, seepärast on minul kõige rohkem andmeid asumaade politsei elust. Enne kui peatuda asumaade juures, annan lühikese ülevaate politsei jaotusest Hollandis.

Hollandis politsei jaguneb nelja liiki, nimelt: linna-, riigi-, sõjaväe- ja piiripolitseiks.

Tähtsaim neist on linnapolitsei. See on sama, mis meie välis- ja kriminaalpolitsei. Poliitiline politsei on riigipolitsei ning igal politsei-organil on oma eriülesanded.

Linnapolitsei allub linnapeale, nii et linnapea on ühtlasi tema kõrgemaks juhiks. Politsei vormirõivastus on igas linnas isesugune, kuna ametialased ülemused ja nende nimetused on terves Hollandis ühtlased. Neljas suures linnas, nimelt Amsterdamis, Rotterdamis, Haagis ja Utrechthis, ei ole mitte linnapea politsei kõrgemaks juhiks, vaid on nn. „Hoofd. Commissarissen van Politie.“ Teisis linnus ja maakonnis on politsei otsesteks ülemaks komissar, kes allub linnapeale või maakonna ülemale. Politsei ametiaastmelised nimetused hollandi keeles on järgmised:

1) Hoofd. Inspecteur van Politie,	} politsei- ohvitserid.
2) Inspecteur van Politie I-e kl.,	
3) „ „ „ II-e „	
4) „ „ „ III-e „	
5) Adjunct Inspect. van Politie,	
6) Hoofd. agent van Politie 1-e kl.,	
7) „ „ „ „ 2-e „	

8) Agent van Politie	1-e kl.
9) „ „ „	2-e „ ja
10) „ „ „	3-e „

Komissar vastab meie prefektile ja „Hoofd. Inspecteur van Politie“ vastab meie komissarile. Kriminaalpolitsei ei ole eraldatud, vaid allub komissarile. Samuti paljudes linnades on tuletõrje ühendatud politseiga. Tuletõrje ülemaks on inspecteur II-e kl. Pealeselle välispolitsei on liigitatud: ratsa-, liiklemis-, motoriseeritud, tänaväe-, laste-, nais- ja kõlbluspolitseiks.

Politseil on kasutada oma raadio, autod, mootorrattad, jalgrattad, hobused jne.

Palk on kõigil ametnikel Hollandis meie politsei palgaastmeist umbes 5—6 korda kõrgem. Suurlinnades, kus elukallidus kõrgem, on palgastegi kõrgem. Asumais on palgad umbes 50% võrra kõrgemad. Elu on Hollandis vaevalt poole kallim kui meil, kuna asumais on elu võrdlemisi odav.

Politsei ohvitserid on enamalt jaolt kõik reservohvitserid, kuna kordnikkond jälle allohvitserid. Kõik politsei ohvitserid peavad lõpetama kõrgema politseikooli ja neilt nõutakse saksa, inglise ja prantsuse keele oskust, ja need, kes lähevad asumaisse, peavad tundma veel kohaliku keelt ja vähe hiina keelt. Kordnikud, kes tunnevad võõrkeeli, saavad iga võõrkeele oskuse eest eri tasu ja kannavad varrukal vastava riigi lipukujulist linti, et välismaalane võiks teda oma emakeeles kõnetada. Üldse pannakse Hollandis suurt rõhku võõrkeelte oskusele.

Teenistuse kestvus on vahetpidamata 8 tundi ööpäeva kohta. Välissteenistuses tuntakse hommikust, päevast ja õöteenistust. Politseiametnikelt nõutakse, et nad oleksid riietatud alati eeskujulikult puhtalt ja korralikult. Postil olles nad kannavad valgeid kindaid, ei tohi suitsetada ega ajada erajutte. Disipliin on väga karm. Kui tuleb näiteks politsei ohvitser mees-

konna ruumi, tõusevad kõik püsti ja ei istu enne, kui ohvitser lahkub või käseb istuda.

Riviõppusi ei peeta, kuid püstolist laskeharjutusi on 2 korda nädalas. Pealeselle on võimlemis- ja spordiharjutusi ning teoreetilisi tunde teenistusalaste teadmiste ja määruste meeldetuletamiseks.

Politseiametnikud ei ole vabastatud sõjaväelise kordusõppusist.

Kõrgemad politseijuhid ja naispolitsei harilikult ei kannu vormi. Amsterdams on ametis ka üks naispolitsei inspektor. Naispolitsei peamiseks ülesandeks on järelevalve kõlbluse ja koduta laste üle.

Nüüd asumais.

Asumais on ainult riigipolitsei. Ta allub kohalike kuberneride kaudu siseministrile ja jaguneb linna- ja väljapolitseiks. Linnapolitsei teotseb linnas, kuna väljapolitsei väljaspool linna piire. Ametiastmelised nimetused on samad, mis Hollandis. Politseiohvitserid on hollandlased, kuna kordnikkond enamuses koosneb pärismaalasist. Vormi kannavad kõik politseiametnikud, ka kõrgemad juhid. Ainult kriminaalametnikud ei kannu vormi. Kõik pärismaalased, kes võetakse politseiteenistusse, peavad tegema kirjaliku lepingu vähemalt 3 aastaks.

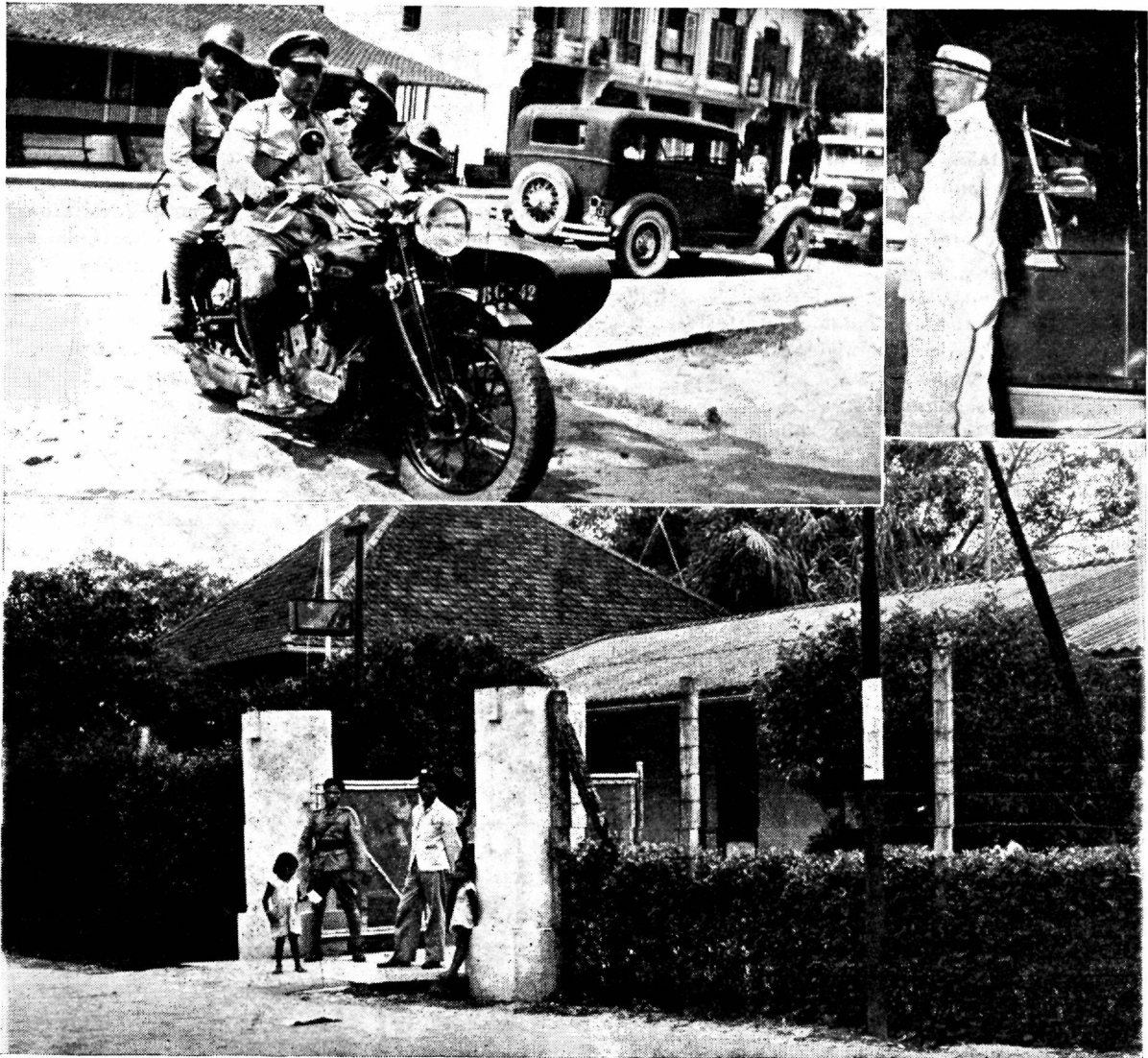
Teenistus asumais, välja arvatud üksikud kohad, on eurooplasele kliimaatilise olustiku tõttu võrdlemisi raske, kuid selle eest on neile makstav tasu väga kõrge. Kes kokkuhoidlikult elab, see võib muretult mõelda vanaduspäevile. Nii kirjutab minu tuttav I kl. inspektor, kelle koht vastab meie komissarile ja kes teenib praegu Sumatra pealinnas Palembangis, et tema palk olevat olnud enne kuldna langetamist, mil kulden oli 2,5 kr., 475 kuldnat. Kasutada olevat tal riigi poolt korter, milles on 8 suurt ja õhurikast tuba, vann, elekter, külmutus- ja soenduruum, samuti elektriga, jne., maksvat selle eest 29.75 kuldnat. Toitmine hotellis maksvat kuus 60 k., troopikaülikond maksvat 15 k., kuna esindusülikond 80 k. Temal olevat 4 teenijat, neist 2 naisteenijat, kes hoolitsevad tubade korrashoiu eest. Peale nende olevat veel üks teenija-poiss ja üks aednik, kokku maksvat neile 55 kuldnat. Seal seis oludes on see hea palk. Üks pärismaalane võib seal päevas ära elada 10 sendiga. Koduloomikud olevat inspektoril üks noor tiiger ja madu. Asumais valged oma prestiiži pärast ei tohi teha mingit füüsilist tööd, vaid peavad „härrad“ olema, muidu kaotavad pärismaalaste lugupidamise. Pärismaalased hindavad väga kõrgelt julgust ja külmaverd. Seepärast ükski valge ei tohi kunagi üles näidata argust või kartust. Samuti peab valge, eriti politseiametnik, olema äärmiselt aus ja erapooletu. Pärismaalane süüdlasena kannab karmimagi karistuse nurisemata, kuid kunagi ei andesta ta, kui teda ilmsüütult on karistatud. Distsipliin on asumais äärmiselt karm. Samuti on karistused, mis määratakse ametnikele niihästi teenistusalaste kui muude süütegude eest väga valjud. Näiteks, iga väikese teenistusalase üleastumise eest määratakse pärismaalasele politseinikule karistusena 7 korda 2 tundi, mis tähendab, et 7 päeva kestel peab ametnik iga päev pärast 8-tunnist teenistust veel 2 tunniks teenistusse jääma. See on troopikailmastu juures väga raske ülesanne. Suurema süüteo eest määratakse juba 14 päeva aresti, s. t. 14 päeva kestel karistatav pannakse pärast teenistus-

kohuste täitmist kohe aresti, mil luba antakse vaid suplemiseks. Seda karistust kardetakse kõige enam. Raskemate süütegude puhul määratakse juba vanglakaristus kuni 3 kuuni. Vanglakaristus on seal palju raskem kui Euroopas. Terve päeva peavad vahialused troopikailmastu tegema füüsilist tööd. Ka muidu teisele pärismaalasile määratakse tarvilisel korral väga raskeid karistusi. Raskemate kuritegude puhul määratakse surmanuhtlus. Kui pärismaalane tapab või rööbib eurooplase, järgneb karistusena surmanuhtlus. Otsus viiakse täide vangla hoovil poomise läbi. Kõige enam pannakse asumais toime vargusi, eriti jalgrattavargusi. Pärismaalane ei hinda kõrgelt eraomandust ja ei tee vahet oma ja võõra vara vahel. Kuid õige sagedased on röövimised ja tapmised bandiitide poolt. 20—30-mehelised maskeeritud jõugud piiravad sageli sisse üksikuid maju, milles elab mõni rikas eurooplase perekond. Kui keeldutakse kohe välja andmast väärtasju, tapetakse kõik elanikud, röövitakse ja võetakse kaasa kõik, mis vähegi väärtuslik ja põgenetakse. Mõõdub vahest päevi, enne kui suudetakse avastada selline kuritegu. Viimasel ajal avastatakse sarnaseid süütegusid peamiselt pärismaalaste abiga, kes selle eest saavad muidugi kõrget tasu. Pealeselle on asumail väga levinud oopiumiga äritsemine. Sellega tegelevad peamiselt hiinlased. Selle vastu võitlemine on väga raske, nii et politseijaoskondade juures oopiumi vastu võitlemiseks on kujundatud eriametkond.

Hollandlasest politseiohvitserile ei määrata eelmainitud karistusi teenistusalaste üleastumiste eest, vaid neile avaldatakse peamiselt noomitusi. Kuid neilt nõutakse põhjalikke teadmisi. Nad peavad näiteks täielikult valitsema inglise, prantsuse ja saksa keelt ja kohalikkude pärismaalaste keelt, samuti peavad tundma ka hiina ja arabia keelt; peavad põhjalikult tundma pärismaalaste usukombeid, eluviise, iseloomu omadusi ja hingeelulisi avaldusi. Et pärismaalaste elu on tihedalt seotud usuga, seepärast on eriti tarviline usukommete teadmine, et neid selles kuidagi ei haavataks.

Nagu tähendasin, on asumais linna- ja väljapolitsei. Väljapolitsei allub politseijuhile linnas. Väljapolitsei teotseb salkadena. Salgas on 40—50 politseiametnikku II kl. inspektori juhtimisel. Selle salga järelevalve alla kuulub 300—400 ruutkm. maa-ala. Tal on kasutada mootorrattaid, jalgrattaid jne. Salga juhul on oma detektiive. Peab tähendama, et asumais, niihästi linnas kui maal, on igal politseiametnikul kasutada jalgratas. Linnus, peale liiklemist juhtivate politseiametnike, ei seisa politseinik paigal, vaid patrullib jalgrattal mööda tänavaid, päeval üksinda ja öösel paariviisi.

Lõppeks annan veel lühikese ülevaate Sumatra pealinnast Palembangist ja selle politsei organisatsiooni jaotusest. Sumatra on väga viljarikas saar uhke troopika taimestikuga. Palembang (650.000 elanikku) on kuulus petrooleumi ja bensiini (Shell) väljaveoga. Muu seas eksporteerib tubakat, kohvi, vürtse jne. Seal elab palju ameeriklasi, inglasi, hollandlasi, prantslasi, sakslasi, araablasi, hiinlasi, jaapanlasi jne.; pärismaalasist on peamiselt malailased. Sügav „Moesi“ nimeline jõgi poolitab selle kahte ossa. Seal võivad sõita suured ookeanilaevad. Ilmastu on võrdlemisi hea, mitte liig kuum. Kõrgemaks politseijuhiks on nn. „Adjunct

Politseipatrull mootorrattal. Välispolitsei kasarm Palembangis.

Hoofd Commissaris van Politie" (meie prefekt) kahe komissariga, üks poliitilise ja teine kriminaalosakonna ülem. Tema juures on politsei üldbüroo. Temale alluvad kõik politseiüksused linnas ja 10 korpust väljapolitseid. Linn on jagatud kahte sektsiooni. Ühe sektsiooni ülemaks on minu tuttav. Tema isiklikuks kasutamiseks on üks mootorpaat, auto ja 3 mootor-ratast. Temale allub 3 inspektorit II kl., 6 vanemkordnikku-eurooplast ja 150 kordnikku-pärismaalast ja 35 detektiivi. Tema juures on sektsioonibüroo, kus on liiklemisosakond, kriminaalos., võõraste os., administratiivos., tuletõrje-os. ja oopiumi vastu võitlemise osakond. Pärismaalasist kordnikud elavad kasarmeeritult vahtkonna komandantide järelevalvel. Kõik ülemuste korterid omavahel ja kasarmutega on ühendatud igasuguste signaalabinõudega, pealeselle on muidugi telefonid. Kasutada on kõik viimase aja tehnilised saavutused. Politsei täidab seal ka vangivalvuri kohuseid.

Kordnike teenistusajad on: hommikune tee-

nistus kella 06.00—14.00, päevane teenistus kella 14.00—22.00 ja öine teenistus kella 22.00—06.00.

Politseile korraldatakse teoreetilisi ja sõjalisi õppusi ja laskeharjutusi püstoleist ja karabiinereist.

Relvad: kordnikkonnal — kolt-revolver, terav lühike mõök ja karabiiner, ohvitseridel — ohvitseri mõök ja F. N. automaatpüstol.

Varustus on kahesugune: troopikaülikond — valgest ja kergest riidest, mida kantakse igapäevases teenistuses, ja must esindusmünder, mida kantakse pidulikel ja tähtsail juhtumil.

Hollandlasist politsei ohvitserid võivad iga 6-aastase teenistuse järele saada üks aasta puhkust, kusjuures neile ja perekonnaliikmeile antakse priisõit I kl. kodumaale ja tagasi.

Kuigi asumais on teenistustasu suurem ja elu odavam, siiski igatseb iga ametnik, kel juba raha kogutud, kodumaale tagasi. Raske ilmastu ja koduigatsus on need tegurid!

Neil pole jõuluõhtut.

Teda oodatakse rohkem kui kedagi teist. Päev-päevalt, tund-tunnilt muutuvad ootajad kärsitumaks ja tema vastuvõtu ettevalmistamised pakilisemaks. Ja siis ta tuleb, toob valgust ja rõõmu kõigisse kodudesse ja kõigi südameisse. Ta tuleb ühtlasi saunahurtsikuisse ja lossesse. Ta ei hooli headest ega halbadeist südametunnistustest, tema — jõulurõõm — astub kõikjale, on kõikjal ja jääb oma siiruses kõikjale.

Jõulud on saabunud...

Nii meie tunneme oma südameis. Nii oleme teda oodanud ja nii on ta meid rõõmustanud oma tulekuga.

Kõikjal tehakse ettevalmistusi jõulude vastuvõtuks. Talutaredes valmistatakse usinasti verivorste ja seatakse parimaid lihapalu pannile. Õlleaamidki on täis värsket linnasejooki ja ootavad avamist. Peremees on vaadanud valmis metsas ilusa kuuse ja selle juba varakult toonud saunakotta sulama.

Ja siis... Siis kannab perenaine lauale särisevaid jõuluvorste, liha ja küpsekartuleid. Peremees toob kannuga lauale vahutavat õllemärjukest. Õled on toodud toanurka. Jõulukuusele riputatakse ehteid ja pere ühisel nõul ja jõul süüdatakse küünlaid. Hele valgus täidab ruumi. See valgus helgib vastu kõigi silmist, toob rahu südamesse ja siirust hingesse.

„Püha õõ, õnnistatud õõ“... kõlab ühine laul kõigist majadest, suurtest ja väikestest, rikestest ja vaestest...

Jõulud on saabunud. Suured rahupühad kõigile. Linnas on jõulude ootel kibedat askeldamist. Perenaised jooksevad hommikust õhtuni turu, kaubamajade ja lihakarnide vahet. Põrandaid on vaja pesta, tolmu pühkida ja toimetada tuhat muud toimetamist.

Pereisal on vastutusrikas ülesanne — kõigile peab valmistama jõulurõõmu. Igaühele peab varuma kingituse, et kellegi süda ei jääks nukraks jõuluõöl.

Ja siis raugab askelduste torm.

Kõik on korras tema — jõulude — vastuvõtuks. Küünladki on kuuskedel, paljudes kodudes klaasist elektriküünlad. Ja nende läitmiseks aitab vaid pereisa kergest vajutusest lülitile — ruum täitub korruga hiilgava jõuluvalgusega.

Laste silmad sädelevad ehtsate briljantidena, vanemate nägudel on õnnenaeratus. Kallis rahu asub kõigi südameisse, suur õilis jõulurahu.

Nii meie oleme vastu võtnud jõule, ja oleme olnud arvamusel, et jõulurõõmu ja rahu jätkub kõigile südameile ja kodudele.

Kuid oma rõõmus oleme teiste rõõmust teinud halva arvestuse. Palju, isegi väga palju leidub neid,

kes oma jõulurõõmu ja rahu peavad ohverdama teiste kaaskodanike heaks. Peavad neile kindlustama segamatu ja rahuliku jõuluõhtu. Need ongi õiged jõuluvanad, kes oma ametikohuste korraliku täitmisega jagavad meile ohtralt seda kõige kallimat — jõulurahu.

Elu tuiksooned ei lakka teotsemast. Ja nende tuiksoonte harudelt leiamegi neid lugematuid inimesi, kelledele on pandud kohused oma rõõmu arvel kindlustada rõõmu teistele.

Südalinnas seisab kordnik valvepostil.

Kiiresti sammuvad temast mööda kodanikud, kes ruttavad kirikust koju oma perekonna keskele jõuluõhtule. Vaevalt neist keegi pöörab pilgu aeglaselt sammuvale kordnikule tänaval. Ja vaevalt neist kellelgi torkab mõte südamesse, et see mees ei sammu koju. Et see mees peab jääma välja valvele, et mõni vastutustundetu inimene ei saaks häirida teiste jõulurahu.

Varaõhtul on politseinikul kergem, siis liigub veel tänaval inimesi, ega lase valvuril tunda üksindust. Aga siis, kella kümne paiku õhtul, lakkab äkki liikumine. Tänavad jäävad täiesti inimtühjadeks ja politseiniku sammud on ainukesed, mis krudisevad tänavalumel.

Jõuluõõ on ainuke vaikne õõ kogu aasta kestel. Kõigi teiste pühade laupäevadel kihab elu ja sädeleb rõõm tänavailgi. Aga jõuluõöl on kõik vaik-

ne. Kodutugi on leidnud enesele paiga rahupühade vastuvõtuks ja ülbemgi ei sõanda sel õhtul tänavale astuda oma ülemeelikusega.

Kõikjal säravad aknad ümberringi. Siit-sealt kostab tänavale jõululaule ja mõne üksiku jõuluküünla valgus helgib tänavalumele. Kõikjal ümberringi on elu ja rõõmu, ent politseinik on üksinda... Talle kerkib vaimusilme ette, kuidas temagi kodus praegu võetakse vastu jõule, kuidas toanurgas särab jõulupuud ja kuidas poeg võib-olla küsib emalt: „Kuhu jääb siis isa?“

On inimlik, et politseinikku võib sel hetkel läbistada mõte: Et lähen koju, tahan minagi olla sel õhtul omaste keskel.

Agaseda on viivuks. Kohusetunne on ülim kõigist teist tundeist. Rahulikult ta sammub jälle edasi oma valvepostil. Ja kui siis valgustatud aknast kostab temani üksik lapse rõõmukiljatus, siis valgub politseiniku näole rahulik naeratus. Ta teab, et see ja kõik teised lapsed ümberringi võivad rahulikult tunda rõõmu, — tema valvab. Ja see on ülim jõulurõõm — rõõm sellest, et ta oma kohusetäitmisega tagab kõigile segamatu rahununde...

Tähed siruvad taevast. On jõuluõhtu. Kiirrong kihutab mööda oma raudset rada, puhudes raudsõormeist sädemete vihma kargesse õhe. Lendavad mööda põllud, aasad, valgustatud akendega majad, valged lumelagendikud ja härmas tukkuvad metsad.

Siin-seal vilksatavad vedurijuhi silma valendavad noorte kuuskede tüved, kust vahe kirves on raiunud ära mõnegi jõulukuu. Võib-olla üks neist on temagi kodus küünlaehtes...

Agasellised sentimentaalsed jõulumõtted ei või häirida vedurijuhti. Temal lasub raske vastutus nende sadade inimeste eest, kes sõidavad koju või külla rõõmupühi veetma. Terasel pilgul ta vaatab ette õhe. Seda pilku ei tohi tumestada koduse jõuluidüllil pilt — see võiks maksta paljude inimeste elu...

Jääsupist palistatud mererannal kõnnib kassasse riietunud mees. Veel on Soome laht jäävaba ja salakaubitsejate paatidele ületatav. Undab torm mustas õös ja piitsutab piirivalvurile näkku veepiisku. Agas mees suunab pilgu pimedusse — on küllalt neid, kes salakaubitsemiseks valivad jõuluõõ, hellitades lootust, et piirivalvur rahulikult kordonis on veetmas jõuluõhtut. Ja piirivalvuri valvus pole asjata, ühel jõuluõöl tuli ette kuus sala-vedajate tabamist.

Ta ametivend sumab traataiaga palistatud idapiiril sügavas lumes, saadetuna oma truust kaaslasest — koerast. Tormimühin laulab neile jõululaulu ja härmatanud kuused on nende jõulupuuks. Nii mees kui koer pingutavad nägemist ja kuulmist, sest piirijooksikud valivad tihti oma retkedeks jõuluõõ.

Piirivalvur ei saa enesele lubada jõulurahu. Kui

kergesti võiks juhtuda, et üle piiri lipsab mees, kelle tegevus hiljem võiks häirida kogu riigi rahu.

Kaugel ulgumerel löikab terav laevanina vahuseid laineid.

Lõõtsub vinge meretuul ja ookeani murdlainete harjad ründavad laevalage järelejätmatult õudses rütmis.

Ei sära taevast tähti ega valenda siin lumi väljadel, nagu see on tavaline jõuluõöl. Siin on vihane meri ja vinge tuul, tuhandeid kilomeetreid eemal koduseist, jõulukuuhest ja vorstidest, isast, emast ning õdedest-vendadest. All kajutis on väike palm ja sellele on kinnitatud küünlad, kuid... Banaanid asendavad laual vorste ja apelsinid kartuleid...

Raskelt haarab tüürimees rooliratta, on vaja hoida kurssi vihastes lainetes. Pole aega mõlgutada jõulumõtteid, siin on töö, raske töö ja võitlus olemasolu eest. Kui kergesti jõuluunelm ei või kujuneda saatuslikuks laevale ja laeva meeskonnale...

Kusagil võõras sadamas meremeeste kodus, kesk võõraid inimesi istub eesti meremees. Ta kuulab võõrkeelset jutlust, mida peetakse meremeestele kõigist maadest. Ta saab sellest aru, kuid ei kuule — viibib tema mõttes praegu kodus, omaste keskel, keset lumevaibas välju, vilkuvaid tähti karges õös ja kuuleb aisakellade helinat...

Kriminaalpolitsei ruumes on täna vaikus.

On jõuluõõ. Kaks ametnikku istub vaikides töölaudade taga — nemad on täna valves, et olla

kohe abiaks kodanikele, kui selleks peaks tulema vajadus. Lõunaajal nad käisid kodus lõunatamas. Aga siis oli kõigil kiire pühade ettevalmistamisega. Ei saanud kodustele lausuda õieti sõnagi pühadekohast.

Ja nüüd... Nüüd on kodus kõik valmis, kuid nüüd on nemad siin, ees kaasavõetud õhtusõök: külm vorst, sink, sai, piim...

Aga neid mehi ei häiri teistele kodanikele talumatuna näiv jõuluõhtu. Need mehed oma kohustäitmisel on harjunud rahulikult vaatama vastu surmalegi. Neil on oma kohus ja ülesanded kaas-kodanike vastu ja see on suurem kui jõulurõõm...

Trah, trah, trah, kõmavad tunnimehe sammud valvepostil.

Tähed vilguvad üleval. Külm on jõuluõöl. Kasukakrae üles käänatud ja püss kaenlas, nii täidab sõdur oma kohuseid isamaa vastu. Tema valvata on tähtsad paigad ja suured riigi varad. Noormehe mõtte kisub vägisi kodutallu õllekannu ja pühadepõhkude manu, kuid sellest hoolimata, ei jää valvsale pilgule midagi nägemata ümbruskonnas.

Sinna koju omaste juurde ta läheb jälle varsti ja peab nendega koos veel mitmeid jõule. Aga nüüd on tal teised tähtsamad ülesanded. Ülesanded, mida ta võib-olla täidab kord elus ja seda pole palju isamaale, kui selleks peab ohverdama ühe mõnusa jõuluõhtu...

Jõuluküünlad on juba peaaegu läbi põlenud. Üksik kuumusest pehmenenud ja viltuvajunud küünal on süüdanud kuuseoksa. Praksudes põlevad toored kuuseoksad ja täidavad toa terava vaigulõh-

naga. Lapsed on juba läinud magama, pereema askeldab veel köögis, aga isa, endine rindesõdur, on jäänud üksi tuppa ja sirvib pühadelehti.

Lehelugemisest teda äratab põleva kuuseoksa praksumine. See meenutab talle midagi minevikust. Jah, eks see praksumine kosta nagu... nagu... kuulipilduja ragin kaugusest maailmasõjas.

Ja siis ta näeb jälle jõule kaevikus. Täna, jõululaupäeval, on rindel vaikne. Varakult juba toodi väike kuuseke lähedalolevast metsast kaevikusse. Küünalaidki oli kusagilt hangitud.

Niisiis jõulud. Vaikselt kogunevad mehed varjendisse, sinna väikesele lauale on asetatud kuusk küünaldega. Hetke vaatavad mehed põlevaid küünalaid ja siis teeb keegi algust jõululauluga. Teisedki püüavad kaasa aidata, kuid täna ei edene laul. On näha meeste silmist, et nad ei näe enam jõulukuuske ega mäleta laulusõnu, vaid kõik viibivad kusagil kaugel eemal, seal, kus pole kuulide vingumist ega mürskude lõhkemist, seal kus säravad rõõmsad lapsesilmad jõulupuul ümber, seal kus laual seisab sõdurimundris mehe pilt ja kus kurvaimeeline naine hellalt silitab oma sinisilmalise blondjuukseid.

Aga hetk hiljem kõveneb laul. Laulu vahele kostavad varsti naljasõnad. Otsitakse välja pudel ja varsti ollakse õiges jõulutujus. Rindesõduril ei sobi näidata sentimentaalsust. Hetkelist nõrkus-
hoogu tuleb varjata, kuigi süda on eemal naljast ja naerust.

... veel kostavad koridorist valvuri jalaastumised...

Talvemaastik Lõuna-Eestis.

Aga siis kostab üksik püssipauk, teine, kolmas. Vaenlase mürsk lõhkeb läheduses. Kuusk rappub laual ja küünlatuli vilgub... Mehed võpatavad. On sõda! Nüüd see on kaugel halb unenägu...

Üksik mees istub laua ääres.

Ta on võtnud ette mingi paberi ja püüab kirjutada. Kuid töö ei edene. Aeg-ajalt ta vaatab toas ringi ja siis peatub pilk telefonil. Kas täna ka peaks helistatama? Täna, jõuluõhtul? Kas leidub niisuguseid inimesi, kes jõuluõöl sõandaksid häirida riigi sisemist rahu?

Poliitilise politsei valveametnik ei taha seda uskuda, keegi meist ei taha seda uskuda. Kuid kogemused on näidanud, et alati peab valvel olema. Kunagi ei või teada, millal vastutustundetud inimesed võivad välja astuda oma alatute kavatsustega. Ja kogemused on näidanud veel, et neiks väljaastumiseks valitakse just kõige rahulikumad ööd.

Nii tuleb poliitilise politsei ametnikulgi loovutada rahulik jõuluõhtu rahva huvidele...

Vangimajas on lauldud jõululaulud ja kuulatud jutlus. Vangid on jälle läinud oma kambresse. Kambriuksed on lukustatud, aga veel kostavad koridorist valvurite jalaastumised. On jõuluõö, aga nemad on valvel, eemal jõulupuust, kodust.

Valvur astub kindlalt, tema valvab, et kodanike jõulurõõmu ei pääse tumestama inimesed, kes on siia éraldatud, kes oma vastutustundetute ja

roimarlike tegudega on muutunud kardetavaks ühiskonnale.

See suur vastutus kodanike heaolu eest teeb vangivalvurile kergeks jõuluõö selles sünges ümbuskonnas. On aega omagi perekonna keskel pühi pidada, kui kohused täidetud...

Nii leiame jõuluingleid kõikjalt ja kõigi amelite juurest. Need on tõelised rahunglid, kes on valvel meie heaolu eest.

Vaevalt meie neid meenutame oma rõõmus jõulupuul all, veel vähem mõttes tänu ütleme. Aga ega nemad seda küsigi. Nende tänu ja rõõm on kodaniku hea käekäik ja segamatu jõulurõõm.

Prangli saarel väljasõidul.

J. ERNITS.

Jõuluaegne retk Prangli saarele.

Möödunud aastal esimese jõulupüha õhtul anti Tallinna-Harju Kriminaalpolitseisse lühike telefoniteelne teade, et Prangli saarel N. talu lauda tagant on leitud saare elaniku P. laip ja arvati, et tegemist on mõrvaga.

Hetk hiljem sain komissarilt korralduse ühes kaasametnikuga teise püha hommikul ilma valgenemisel sõita piirivalve mootorpaadiga välja sündmuskohale.

Teise jõulupüha hommikul veendusime sadamas, et merel üksteist tagaajavad valged „luiged“ olid kõrgemad kui arvasime.

Vahitornist saime samal ajal teada, et tuule kiirus on 8 palli. Kai ääres podises mootorpaat ja ootas ärasõitu. Kapten uuris samal ajal tähtsa näoga taevast ja sõnas, et kohale ta viib meid küll, kunas sinna jõuame ja mis-suguse tervise juures, selle eest tema ei vastuta.

Vaadanud sadamas ringi suurema sõiduki hankimiseks, millega oleks kindlam merele sõita, märkasime mootorpaadi suuremat venda piirivalve vahilaeva „Kõu“. Mõlgutasime omavahel mõtteid, et sellega oleks päris mugav teele asuda.

Küsija suule keegi ei löö, ütleb vanasõna ja seda vanarahva elutarkust kasutasime teenistuses. Kirjeldasin telefoniteel meie olukorda Piirivalve Tallinna jaoskonna ülemale major Lüüsilile ja palusime luba „Kõu“ väljasõiduks.

Ei olnudki pikka juttu ja luba oli käes.

Tuju tõusis!

Vähe aja pärast oli kohal „Kõu“ kapten kapten-major Pupp, kes sugugi ei olnud hämmastunud, et tal tuleb kõige kallimate pühade ajal välja sõita. Peatselt temale järgnes väljasõiduks vajalik meeskond. Nii mõnigi mees silmitses meid esialgu tusaselt, et kes need

väljasõidu põhjustajad peaksid olema. Saanud teada, et oleme samasugused ametikohuste täitjad ilmastikule ja pühadele vaatamata, muutus ka nende meeoleu tunduvalt paremaks.

Juba tõusid „Kõue“ korstnast mustad suitsupilved, järgnesid kapteni käsklused, päästeti lahti vaierite otsad, masinaruumis helisesid signaalkellad ja tasa ning targu eemaldus sadamasilalt „Kõu“.

Sadamas ainukeseks saatjaks osutus mootorpaadi kapten, kellega pidime varem välja sõitma ja kellel ei tulnud enam mõttesegi taeva-laotust uurida.

Sõitnud vaevalt sadamasuust välja, algas „Kõuel“ jõuproovimine juba lahes mässavate lainetega.

Et aega lõbusamalt veeta, läksid mõned komandosillale, et mugavas kaarditoas raadio kaudu kuulata pühadeaegset jõulumuusikat. Peagi selgus, et „Kõue“ mastid teevad liiga suuri kumardusi vastu jooksvaile laineile. Ei püsinud ka ükski lahtine ese kusagil paigal.

Otsisime üles laeva keskpunkti, kus oleks tunda kõige vähem seda ülilakket kiigutamist. Kajutisse läksid ainult need, kes olid kindlad sellele, et nad enne sihtkohta jõudmist sealt ei välju.

Möödunud Aegnast, jõudsimme ulgumerele. Vägevad lained hakkasid ilma meeskonna abita „Kõue“ dekki pesema. Kuna luugid ei jõudnud niipalju vett vastu võtta, kui seda kõrged lained dekile uhtusid, tekkis veevool mööda dekki ahtrist vööri ja vöörist ahtrisse tagasi.

Ei olnud ülekülm meeskonna hoiatus, et dekil tuleb liikuda ettevaatlikult, sest sarnase tormiga ulgumerel olles paisanud laine kord nende pootsmanni merre. Alles viimsel hetkel läinud meeskonnal korda teda päästa.

Mõnigi kord värises „Kõue“ raudne kere, kuid võimsad masinad jätkasid rahulikus taktis oma tööd ja kuuldus vaid süte kühveldamist katlasse.

Võtnud kursi Prangli sihis, sattus „Kõu“ senini olnud vastulainetelt külglainetele, millele järgnes vahuse vee paiskumine küljelt.

Olime varustunud kordnike vihmamantlitega, mis väga hästi pidasid kinni paar pügalat alla nulli vinguvat tuult ja vett. Olime seetõttu õnnelikud.

Veel tükk aega tantsisklemist lainete harjal ja siis hakkas paistma juba Prangli saar.

Tuul oli Prangli sadama sihis, kust sarnase tormiga võimatu oli mootorpaadiga meile vastu sõita. Seepärast ka „Kõu“ ligines saarele alt-poolt tuult ja jäi sinna ankrusse. Laevad üldse ei saa sõita Prangli saare sadamasse madala veeseisu tõttu.

Mootorpaadil saarele sõita polegi nii lihtis.

Suured veealused kivid võivad vöörastele kergeti saatustlikuks saada.

Kivide tõttu meie mootorpaat ei saanud päris randa sõita. Nii siis ronisime sealt välja ja hakkasime kive mööda kuivale maale turnima.

Asusime külalislahke vallasekretäri Jürima juurde vallamajja, kus „staabi“ lahti lõime.

Peatselt selgus, et tegemist on pimeda juhtumiga.

Esimese jõulupüha õhtul oli umbes 30-liikmeline salk liigse alkoholi tarvitamise tagajärjel omavahel kaklema läinud, millejuures tarvitusel olnud tühjad pudelid, kivid, kaikad, pussid ja paukunud ka püstolid. Kui jõuluaegne rahu oli jälle laskunud maale, leiti lahinguvälja läheduses kod. P. laip, kes kaklusest üldse ei võtnud osa. Et enamvähem teada oli, kes saareelanikest omavad püstolid, näis kerge olevat leida mõrvarit.

Hoopis teise suuna kogu loole andis laiba lahkamine. Selgus, et kod. P. surma põhjustajaks oli terariistaga tekitatud haav kaela tuiksoonde. Koostanud töökava, järgnes pidev töö teadete kogumiste, ülekuulamiste, vaatluste ja läbiotsimistega.

Jätkus kibe töö, sest reidil ootas meid „Kõu“.

Südaööl ei olnud mõrvarist aimu kellelgi.

Siiski tehtud töö kandis vilja. Kolmanda püha hommikul oli süüalune avastatud.

Siis saime ka vallamajas asuva kooli klassiruumis kokkupandud koolipinkidel väsinud liikmeid sirutada.

Paar-kolm tundi hiljem olime jällegi jalul ning jätkasime tegevust.

Ei ole huvita siinjuures märkida, kuidas pidasime sidet reidil viibiva „Kõuega“. Prangli vallamajast saime telefoniteelse ühenduse Soome lahes asuva Keeri (end. Kokskäri) tuletorniga. Sealt anti meile ühendus Tallinna keskjaama kaudu kriminaalpolitseiga. Viimasest telefoniti Merejõudude Staapi, kust teade raadioteel anti edasi „Kõuele“ või jälle ümberpöörduvalt.

„Kõu“ vahepeal oligi hakanud „närveerima“ ja varju otsides oli asunud teisele poole saart. Kell 1 päeval saime tööga valmis ja rohketee saatjate juuresolekul asusime mootorpaati. Jumalagajätmisel tähendas sekretär Jürima, et nii rahulikku teist ja kolmandat jõulupüha pole ta saarel veel näinud.

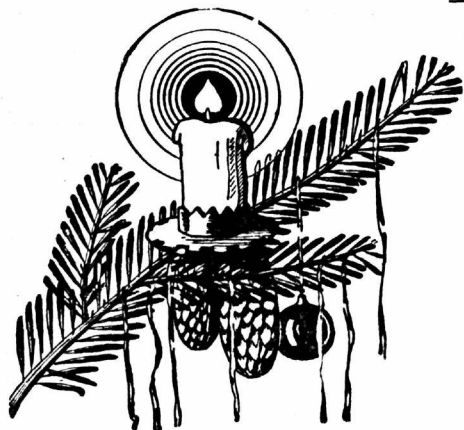
Hetk hiljem „Kõu“ hüivas suure ragina ja aurususina saatel ankru ning alustasime tagasi sõitu. Et torm oli endiselt tugev, elasime tagasi sõidul Tallinna sedasama üle, mis juba kirjeldatud.

Videviku saabudes jõudsimme sadamasse ühes kaasatoodud isikuga.

Nii möödusid meie jõulud anno 1936.

Piirivalvuri

JÕULUÕÖ.

Õö. Jõuluöö.

Tugev tuisumõll lagendikul oleks väsitanud abituks puntraks iga inimolendi, tuuseldades ja uimastades ja lõpuks mattes kuhugile hange.

Seepärast täna igauks hoiduski tuisku sattumast. Metsloomigi polnud näha. Metsas vabisedid puud ja paindusid tuules ning tormiurin kandus üle puude latvade nagu kaugel orelimuusika kaja.

Sooserval liikus keegi elus olend, kui trotsides looduse mõllu.

See oli inimene! Püss seljas, padrunitasku vööl, tuigerdas ta hingematvas mõllus. See oli piirivalvur, kes oli oma teenistuskohuste täitmisel. Torm ei suutnud teda heidutada.

Lükates ühte külge ees ja püüdes hoida nägu pärituult, ta alustas liikumist läbi lageda sooserva, kus polnud tuulekaitseks tihedat metsa. Võimas tuul mängis soomändides pilli, ent toonid olid kõrgemad kui suures metsas ja muusika monotoonne nagu soolagendik. Sama ühetoonilise, ent haruldase visadusega liikus piirivalve kapral edasi tigukiirusega ühe puujändriku juurest teise juurde.

Väsitas hirmsasti see lumes sumamine. Toetudes puu najale ta pühkis kindaseljaga üle lumest märja nöö. See instinktiivne, mõtlematu liigutus pani ta kohe meelepahast sülgama: kinnas oli märg ja jättis näole endisest märjema ja punase vöödi. Ta sulges silmad ja kujutles, kuidas praegu kordonis jõulupuul säravad küünlad ja selle ümber lapsed laulavad. Hetkeks ilmus tema kujutelma pilt lapsepõlvest, kui sõideti jõuluõhtul kirikusse, kas sõidetakse nüüdki selle tuisuga... Ja tundus nagu headmeeltki, et tal pole tarvidust sõita selle tuisuga kirikusse... Ohkas!

Tuuleil paiskus näkku. Virgus.

„Ei! Nii ei lähe! Viimaks jää veel püsti-jalu tukkuma.“

Ta lükkas enese männi küljest lahti ja jätkas tuigerdamist järgmise kontrollpunkti sihis. Siin tuli eriti erk ja valvas olla, et ei eksiks naaberriigi territooriumile. Meie idapiiri tähistav traat-aed katkes siin, soo kohal.

Oli siin varemgi olnud sääraseid juhtumeid. Paar aastat tagasi, jõuluöö, sattus üks piirivalvur Venemaale ja alles pärast suuri vintsutsusi saadeti süia tagasi.

Et see just praegu meenus! Polnud enam seda julget enesetunnet. Ta kompas jalaga: veidi kõvem jalgteeriba oli tunda veel. Rahunedes ohkas ja rühkis jälle edasi, varjates nägu kasukakrae nurgaga.

Tuul pöördus rohkem vastu. Kapral paterdas tükk maad tagurpidi edasi, selg vastu tuult, kuni komistas ja vajus lumme. Lamas veidi aega lumes ja kirus. Vaevatiselt upitas süis üles ja püüdis jätkata teekonda. Tundus, nagu poleks enam õigel rajal. Sumas hulk aega ringi kuni arvas leidvat kõvema jalgealuse, justkui kitsas jalgteeriba. Paari sammu järele lõppes see ribake jalge alt, süis leidis teise ja lõppeks oli neid kujuteldavaid jalgteeribasid lõputult palju...

Välgatas mõte: eksinud. Süda kloppis metsikult. Suured higitilgad veeresid laubalt silmle, muutes ümbruse veelgi ähmasemaks. Tormituul urises ikka monotoonset, valge virvendus oli kõikjal: all, üleval ja ümberringi.

Ah, et ta nii rumal võis olla: tuul oli olnud idast, järelikult tuleb pöörduda allatuult ja ongi jälle tagasi oma maa-alal. Jõudu pingutades sumas ta läbi lumehangede, tuule juhitud. Kiirest rühmamisest väsis peagi ja istus lumme. Katsudes koguda oma meeli ja mõistust, püüdis ta kindlaks määrata ilmakaari ja oma asukohta. Ent see osutus täiesti võimatuks. Ta ei suutnud end kuidagi koguda, ei suutnud saavutada külmaverelist tasakaalukust. Teda oli vallanud eksinud inimese pöörane ärevus ja ahastus; kihutas taga mingi ärev rutt, rahutu kiirustamine ilma pikema kaalutluseta. Veidi hinge tõmmanud rühkis ta jälle edasi, arvatava oma piiri poole. Ent seda ei tulnud. Ikka näis ümbrus võõrana. Ahastuses pomises ta sidetuid sõnu, lausekatkendeid.

Kingituste valmistamine Noorte Punase Risti ruumes vaesematele lastele jõuluks.

Üha küremini väsis, tihedamini seisatas, sa-gedamini muutis suunda. Lõpuks ei saanud aru enam millestki, paterdas vaid juhmilt edasi. Väsimus oli suur, oleks tahtnud vajuda lumme ja lamada, ent teda hoidis üleval tugevasti juurdu-nud kohusetunne. Tunnimees ei tohi väsida! Ta liikus siis lumekeerises edasi. Kusagil ajusüga-vuses vilksatas mõte: kontrollpunkt... kella-aeg... Vaevaliselt tiris välja taskukella.

„Oi, jeerum!“ oigas, „kontrollpunkt ammu läbi... Ei jõua vahetuseks tagasi!“

Ja masinlikult pöördus ümber ning tuiger-das vastassuunda.

Mõne hetke järele seisatas, muigas. Kordoni poole ta pidi nüüd oma teada minema, ent mis-suguses suunas oli kordon? Kes seda küll üt-leks?...

Juba oli valveaeg läbi; aeg minna kordonis-se... Täielik lootusetus valdas meest, ent ta ei vajunud siiski kokku; püss endisest kindlamini käes, astus edasi aeglases tempos.

Äkki viirastus ta ees, tuisumõllus piklik ko-gu-inimene! Ei olnud enam äraeksinud inimese ahastuslikku kogu, oli jälle kohusetruu piirival-vur. Tuli jääda seisukorra peremeheks, oli lähe-

neja siis salaja üle piiri tikkuja või vene piiri-valvur.

„Seis! Käed üles!“ karjatas kapral ja haa-ras laskevalmis püssi.

„Kurivaim!“ kuuldus tuisust kirumist ja li-sati veelgi tüsedamaid sõnu.

Kaprali käed lõtvusid, püss vajus alla, ent nägu tõmbus naerule. Ta kogus oma väsinud jäsemed ja tegi katset paariks hüppeks, ent need ebaõnnestusid. Oli märgata vaid paari hoogsat põlvede nõtkumist.

„Jumal tänatud!“ ohkas siis õnnelikult ja pahvatas naerma. Oli tunnud ära teda vaheta-ma tulnud kaasteenija-allohvitseri. Nagu nõia-väel muutus ümbrus tuttavaks: ta oli äkki piiri-teel. Läbi tuisu valendasid ammuttavate män-nikäübuste siluetid.

„Mis sa hirnud!“ kirus teine. „Otsi sind taga kui kadunud poega ja vähe puudus, et oleksin saanud kuuli selle tasuks veel!“...

„Oh, mis!“ rahustas teda kapral ja lisas: „anna parem suitsu!“

„Omad läbi?“ küsis allohvits'er.

Nüüd alles meenus kapralile, et ta suitsud taskus olid peagu puutumatuks alles. Vaban-dudes lükkas tagasi teise suitsu ja otsis välja

Jim läheb sulale.

Jõulujutt.

Üle lumise ja lageda nurme kolm varest lendas kaunis madalalt, ühe talu õuest näis kühveldatavat lund, ja teise talu koer tundus olevat natuke häälest ära.

See oli kõik, mida Kadaka Jüri märkas oma teekonnal erilist ja huvitavat. Kuna mingeid muid teisi nähteid silma ei puutunud, siis ta te-

omad; pakkus sõbralegi. See silmitses teda viivu vaikides, nähtavasti imestunult, võttis siiski suitsu, läitis selle ja läks edasi.

„Hoia, et sa ära ei eksi!“ — hõikas kapral sõbrale järele, kes juba tuisumõlly kadumas.

„Pole karta!“ kuuldus vastus, „ega esimest päeva pole... Hoian rohkem metsa poole...“

Ja kadunud ta oligi.

Pikaldaselt sammus väsinud kapral kordoni suunas. Ta tundis jälle ümbrust ja oli piiritletud rõõmus.

Varsti algas mets ja metsavahelisel piiriteel polnud enam teravat hingematvat tuult. Ülal, kõrgel helises nagu kaugel madal orelimuusika kaja ja õhk oli tüis metsikult keerlevaid lumehelbeid. Kordoni aknaluukide piludest helendasid kitsad valgusejoad: seal oli soe ja hubane.

Kordonis, vabanedes rasketest postirüüetest, tundus hinges haruldast kergust ja rõõmu. Oli nagu vabanemine millestki hirmsast, painajalikust, otsekui oleks näinud kurja und...

Muheles endamisi ja ohkas sügavasti.

Kõrvaltoas, kaasteenija perekonnas kõneldi:

„Ei tea, mis see kapral täna postil olles nägi, et nüüd muudkui naeratab...“

„Küllap tunneb pühade napsi lõhna!“ pomises teine.

Väljas ulgus endiselt torm, paiskas lund aknaile ja logistas ahjusüübreid... Jõuluöö!

Inimesed soojades tubades võtsid pühi vastu suupäraste toitide ja napsidega. Nende julgoleku kaitsjad, piirivalvurid, kaugel piiril suurtes metsades ja rabades võtsid ka pühi vastu — ent tormimõlly keerises. Ega nad polegi nii päris üksi: vahest viirastub eemalt mõni rebase vari, mõnikord näevad nad hundipulmigi...

Käsi kindlalt surutud püssilaele, terav silm kiindunud ümbritsevasse kaosesse, sammub piirivalvur julgelt edasi.

Kodanikud võivad julgesti puhkama heita, nad on kaitstud...!

gi nendestki järelduse, et ilmad lähevad sulale. Mida rohkem ta sellele mõtles, seda rohkem hakkas ta seda uskuma, ning ta mõtted siirdusid mujale alles siis, kui juba oli jõudnud Lõokese Kustase viltuvajunud taluhoonetele õige lähedale.

On ikka hea asi, kui talust mööda minnes näeb ka selle peremeest. Jüri hakkaski mõtlema, et kas näeb ka Kustast või mitte. Oleks ju väga kena, kui saaks vahetada paar sõna, et kuulda, kuidas siis tema ka mõtleb jõulupühi vastu võtta.

Värava kohale jõudes ta nägi, et Kustas talitaski õuel õige vilkalt. Nähes Jürit, Kustas elavnes veelgi, ja seadis sammud värava poole.

„Pea kinni, ära mööda torma, ajame ka ühe sõna juttu,“ rääkis Kustas.

Jüri hakkas seletama, et on näha, et varesed lendavad kaunis madalalt, koerad tikuvad häälest ära minema, küllap vist suur sula on ukse taga. Kustas kuulas seda juttu väikese kannatamatusega ja lausus siis peaaegu Jüri jutu vahele:

„Kas sa mu Maarikut oled näinud ka?“

„Mis Maarikut? Kas oled endale sellenimelise naise võtnud või?“

„Või naise! See tükk jääb mul tegemata ja teil see nali nägemata. Aga vaata, Maarik on üks lehm, niisugune lehm, kes saab jõuluks lüpsma. Tule astu sisse ja vaata.“

Kustas viis Jüri lumme sõtkatud teerada mööda oma poolpimedasse nõrgisesse rehetuppa ja osutas käega nurka:

„Vaata, seal see mu Maarik seisab!“

Jüri vaatas reheahju lähedasse nurka ja nägi seal pukide otsas päris keskmist vaati, millel kõvad punnid ees.

„Ah see jah, see on tore lehm küll. Kas piim tuleb ka hea?“

„Sa küsid veel! Kogu minu tarkus ja hea tahtmine on siin vaadis koos ja käärib hirmsa jõuga. See tuleb niisugune jõuluõlu, et liimib keele kurgulakke kinni. Õeldagu muud minu kohta mis tahes, kannatan ära kõik, aga kui keegi ütleb, et minu jõuluõlu oleks kunagi olnud halb, siis ei jää mul küll aega kohtuga mäsata, vaid teen asja õigeks kohal. Olletegemise juures mul on veest hale, mitte otradest. Siiaigi panin neid nii palju sisse kui veel panna võib ja siis veel otsa kah.“

„Nojaa, aga mis pidu sa siis hakkad siin pidama? Ega viimaks ometi naist võtma?”

„Ütlesin sulle juba kord, et... ja pole mul sellest asjast nii häda ühtigi. Kas sa ei ole kuulnud, et rahvas juba räägibki, et vanal Lõokesel kõik põllud lõokesepesi täis, põldude asemel seatud sisse lõokesekasvatus. Eks ta nii ju õige olegi, ainult lõokesed on tulnud siia ise, kus on seda ruumi ja tülitamata olekut. Aga siiski, tead mis, mulle tulevad jõulu ajal külalised. Päris suured külalised. Tuleb nimelt minu õepoeg linnast oma noore naisega. Tead teda, et on vikis poiss, munder seljas ja protokollitegemine väga selge. Saatsin kirja juba ammu ära ja kirjutasin nii, et armas poeg, tule oma noore naisega ka mind, vanameest, vaatama. Tule jõuluks, siis saad maitseda ka oma onu jõuluõlut. Küll tema, terane poiss, märkab, mis mõtted mul temaga on, et siia kord ka peremeest vaja ja nii, ja tuleb kindlasti.”

„Noh, aga sina ütlesid, et protokollitegemine on nii väga selge ja nii. Vaata, tuleb ja väärib sulle selle vaadi eest kraesse!”

„Pole karta, ega ta ennast nii purju ei joo!”

„Aga kes see teine sul siis tuleb?”

„Jällegi üks mundrimees. Just seesama mees, kes just keerab need rongid õigele teele, olgu nad nii rasked-pikad kui tahes. See on mu lellepoeg Siim, kellel see raudteerobaste seadmine on selge kui vesi. Tema juba kirjutaski, et olgu hästi pehmed õled põrandal... Aga tead, Jüri, tule sina kah, tule esimese püha õhtul. Võta naine ja lapsed kaasa.”

„Noh, kas sa siis kavatsed lüüa päris suure peo lahti?”

„Mis ta nüüd suur või midagi, eluaeg pole pidusid pidanud, aga nüüd pean ühe ära. On ikka põhjust ka. Just vanal jõuluajal, esimesel pühal koguni, saan viiskümmend aastat vanaks. Mis mul sellest, et kalendrit vahepeal on vusitud, sündisin esimesel pühal, ja olgu siis esimesel pühal ka sünnipäevapidu. Kas tuled ikka?”

„Noh, kui niimoodi, siis peab ikka tulema.”

Seega see jutuaamine lõppes, ning Jüri sammus jälle kodu poole. Nüüd ta enam ei mõelnud sulast, mis kindlate tunnuste järgi peab tulema, vaid mõtles sellest suurest uudisest, mis tal on koju viia. Kustas on äkki hakanud pidu pidama. On üks imelik mees. Laseb põllud kasvada võsastikku, majad lagunevad, mida kaugemale aeg läheb, seda rohkem popsistub. Mis ta ise kõige selle juures mõtleb, kes sellest aru saab. Aga näe, pidu hakkab pidama!

Kui ta kodus rääkis selle uudise naisele, siis see ei imestunudki nii väga palju. Ei rõõmustunud ka.

„Oli küla peal kuulda jah, et Kustas olevat teinud isegi vorsti. Aga tahaksin näha, kellel need vanapõisi kätega valmistatud vorstid nii

väga kergelt kaelast alla lähevad. Kui sinna ikka tuleb minna, siis tuleb enne kodus süüa kõht kõvasti täis, ja külas olla viisakas ja õelda, et aitäh, ma kodus juba söin!”

Jüri ei vaielnud sellele vastu, vaid ütles nagu vabanduseks:

„Nojaa, seda nüüd küll, aga tema õlu kõlab ikka juua.”

„Õlu, see on teine asi, see on meeste tehtud vahest paremgi, aga vorstid riputagu küll enesele kaela.”

Jõulupühadeni polnud enam palju aega. Pühade ukse ette jõudmisel päevad hakkasid kiiresti kaduma. Oli igal pool töid ja toimetusi, kuid nii palju ikka kuuldi nende sekka, et Kustasel tuleb päris suur pidu, et ikka seda ja seda on kutsutud. Keda näeb, seda kutsub. Tea, viimaks osa peab õuele jääma.

*

Kustas ise tundis oma kavatsusest kõige suuremat rõõmu. Tegi ettevalmistusi nii valgel kui pimedal, ning ise mõtles:

„Näe, niimoodi õpid veel vanas eas virgaks. Aga, eks ta ole ikka parem kõik ise teha. Ise tegemine on palju kergem kui teiste käskimine ja juhtimine. Ei ole mul siin eluajal inimesi jalus ribelemas olnud, ja saame läbi nüüdki. Kui süüa on, juua on, mis need inimesed siis veel tahavad. Kui mõni asi polegi nii peenelt, siis igauks teab, et egas mina mõni saks ei ole.”

Nii Kustas töötas, küüris anumad läikima, puulusikad hõõrus liivaga nagu tuliueks, laenas poodniku käest liude, klopsis laudadest kokku pikki pinke seina äärde ja laua juurde, ning vahel kratsis pead, et mida peaks veel ja veel tegema.

Ühel õhtul magama heites ta tundis enese olevat niivõrd väsinud, et uni ei tahtnud tulla. Meeleolu polnud siiski halb, vaid teki all lamades ta elavalt kujutles, kuidas tema maja sumiseb rahvast, kuidas rüübatakse õlut ja aetakse juttu kõigist küla ja kogu maailma asjadest. Ning tema linna sugulased oma ilusate mundritega istuvad külainimeste hulgas ega pole mitte sugugi uhked, sest kõik ju lähemad või kaugemalt sugulased või muidu sõbrad ja head naabrid. Küll ta läheb, küll ta läheb!

Siis aga kostus kusagilt tume mürts, nii et Kustas hüppas äkki istukile. Esmalt talle näis, nagu oleks keegi pangetäie vett visanud vastu akent, kuid niisugune asi ometi pole mõeldav. Ta tõmbas siiski säärikud jalga ja kasuka selga ning astus õuele.

Seal oli ka kõik vaikne, tähed sirasid taevas, kuu veeretask end mööda metsalatu, ja tuul oli jäänud kusagile peatuma. Kadaka Jüri ennustatud sula polnud kuskil olemas ega tulemas.

Rehetoast aga tungis tema ninna rõõmustavat jõululõhna. Kustas astus üle läve sisse, tõmbas tikust tuld, ning jäi ehmatusest rabatuna seisma. Õllemaat Maarik oli kangest käärimisest visanud otsalaua eest, ning see kallid margid ujus porisel rehetoa põrandal.

Võib julgesti öelda, et keegi ei suuda uskuda, kui rängaks lõõgiks see oli Kustasele. Oma vorstidesse ja muusse oli temagi pisut kahelnud, kuid õllele oli ta juba ammugi uhkustanud ette. Kuid nüüd on läbi, kõik on läbi. Igavesti otsas ja läbi. See pidu on peetud, ja see õlu on juba joodud. Ei tekkinud sellest kellelegi rõõmsat tuju ega peavalu, küll aga kurba nututuju ja suurt südamevalu ühele ainsale inimesele. Teadagi kellele.

Küll niisugune asi võib lüüa meeoleolu alla! Kõik rõõm ja lust on otsekui maha niidetud, ja häda vahib igalt poolt vastu.

Sel unetul õöl Kustas kujutles end mehena, kel elus on kõik läinud lõpmata libedasti, kuid kelle õnn läks lõhki ühe silmapilguga. Mis nägu tuleb nüüd veel sellel teol? Peab vist ette vahandama, et...

Teisel päeval aga Kustas rääkis nii, et vaa-dake, armsad sugulased ja naabrid, oli mõeldud ainult üks hea õllejoomine, aga nüüd pole midagi teha, vaat ei jõudnud jõule välja oodata, jäks lõhki. *Oli kõige parem õlu, ainult üks ise-loomuviga oli, et väga väikese kannatusega. Äkiline...*

„Eks sa olnud targem ja kindlustanud ennem vaat ära lõhkimineku vastu.”

„Kindlusta enne oma vorstid ahjus lõhkimineku vastu, siis alles tule õpetama mind.”

Teiste juuresolekul Kustas hoidis näiliselt head tuju, kuid üksi jäädes läks ta tihti rehetuppa, vaatas lõhkenud vaati ja ohkas.

„Oi Maarik, Maarik... Mis kasu on sest, kui lehm palju piima annab, aga jalaga maha lööb.”

Vist keegi ei suutnud aimata Kustase õnnetuuse suurust, vist keegi ei suutnud mõista ta südamevalu ja kibedust.

*

Teade Kustase õnnetuusest ja peo ärajäämisest levis külas kiiresti. Paljudele see asi tegi nalja, ning Kustase arvel naerdi. Mitte küll seepärast, et inimesed oleksid olnud nii väga pahad või kahjurõõmsad, vaid seepärast, et asi iseendast näis naljakana. Kui asi tekitab naeru, siis pole ju naerja süüdi.

Seekordne jõuluõhtu hämarus laskus Kustase talule ja temale enesele nagu ränk murepilv. Kõik pidi äkki minema teisiti, kui ta oli oodanud. Linnakülalised tulevad, maigutavad suud jõuluõlle järele, kuid seda nad ei saa. Kogu see

olemine on rikutud. Ja lisaks sellele veel seegi, et ei tea, mis ajal külalisi võib oodata.

Õhtuhämaruses aga Kustas kuulis ukse taga lumiste jalgade puhtakstampimist. Ta polnud veel süüdanud lampi, ja seepärast sisseastujast jäi esialgu väga ähmane pilt. Kuid selle tere-tamisest Kustas tundis tulija ära ja süütas rutu lampi.

See oli ju Roosi naabritalust. Pea mässitud kiiresti suurrätti, seljas veel tööriivad, jalas tööjalatsid. Kuid käe otsas oli pealt riidega kinnikaetud pang.

„Tulin sulle ka pühade õnne soovima, naabripere-mees. Kuulsin, et sul olevat olnud õnnetus, õlu vaadist välja hüpanud. Kuulsin, et sulle tulevat külalised ja mõtlesin, et kuidas siis saab ilma õlleta, et nii see asi ei lähe. Ja ma siis tõin natuke. Suu peab ikka saama märjaks.”

Roosi tõstis pange lauale ja jäi küsivalt peremehe otsa vaatama. Ei tea, kuidas sellele peaks meeldima niisugune asi.

Kuid peremees ei lausunud sõnagi, ning Roosile näis, et ta tõmbus nagu poole sammu võrra nurga poole. Ja ikka ei lausunud veel sõnagi.

„Noojah, ma nii mõtlesin, et kuidas see siis nii on, et inimesel on õnnetus ja keegi ei aita piskugagi. Ära seda pahaks pane, et tõin, võta vastu. Ega ma tagasi küll ei vii, ennem valan siinsamas maha. Ega seda muu pärast ei loonud kui ainult seepärast, et kuulsin, et tuli õnnetus, ja külalised tulevad ja, ja kuis siis jõulu-pühade ajal ilma? Ja mis siis külalised ütlevad ja mõtlevad. Võta vastu, naabripere-mees, ära ole uhke!”

Tuba oli niivõrd hämar, et Roosi ei näinud, milline seesmine võitlus peegeldus Kustase näol.

„Aitüma toomise eest, on ikka häid inimesi kah maailmas, kes teise inimese peale mõtlevad.”

Need sõnad Kustas sai välja suuri vaevu, ning Roosi kuulis, et Kustasel oli peaaegu nutt kurgus.

„Ei midagi, ei midagi, eks me ole lapsest saadik tuttavad ja kõik puha, ja pealegi kuulsin veel, et sünnipäev olevat. Sel puhul võetakse ikka kingitusi vastu. Ei panda pahaks, kui keegi midagi toob heast südamest. Nii siis ole päris rahul, tule nurgast välja ja proovi meie talu õlleke ära, mul vaja ruttu joosta koju tagasi. Sain siia joosta silmapilguks. Sauna vaja veel lipata ja muud veel.”

Kustas tõi kapist välja juba ammu peo jaoks puhtaks pestud jooginõud, ning ta nägu oli juba kaunis muhe, kui ta ligines lauale asetatud pangele.

„No joome siis, maitseme mõlemad. Eks ole ennem mõndagi jõuluõlut joodud koos.”

„Oi jah,” ütles Roosi, „kes nüüd seda kõike mäletab. On neid aastaid juba nii palju läinud, et...”

„Kas mäletad”, ütles Kustas õlut maitsedes, „kui tantsisime sinu leeripäeval?”

„Miks ei mäleta,” ütles Roosi, „kadunud tädi ütles mulle siis teises toas, et tantsi jah Kustasega, seni kui tantsid enda perenaiseks.”

„Ja mis sa siis tädile ütlesid?”

„Mis mina ütlesin. Ütlesin, et ei mina niisugust meest endale ei taha.”

„Nojah, õige ta ju oli, ega ei tahtnud kah.”

„Nojah, muidugi ei tahtnud, ja sina ei tahtnud mind kah.”

„Eks ta õige ole,” ütles Kustas, „mis me sellest enam räägime, mis läinud, see läinud. Või sellest enam targemaks saad, kui vanu asju hakkad üles keerutama ja arutama.”

„Ega minagi seda taha. Pole aegagi, pean kohe ju minema hakkama, aga vaata, kirju oli sulle kah.”

Roosi ulatas Kustasele kaks kirja, kuid ei läinud veel minema, sest on ettevaatamata minna ära enne kirja lugemist, kui kirjast äkki võib saada koju kaasa mingi uudise.

„Ahah, Siim on oma naisega homme hommikul kohal. Aga vaatame, mis see õepoeg siis kirjutab.”

See teine kiri tegi Kustase näo päris pilvi-seks.

„Nojah, seal ta on, kirjutab, et ei saa sõita, et peab sõitma naise-isa poole. Mõni naise-isa on temale nüüd rohkem kui oma lihane onu!”

„Noh, jälle uus häda! Sinul, Kustas, tulevad nüüd vist väga halvad pühad.”

„Kellele sa neid kiidad. Kui see Siimgi jätkaks tulemata, oleks kõige õigem.”

„Aga kuule, naaber, ühte unustasin päris ütlemata, et tule õige pühade ajal meile. Tule keskmisel pühäl. Kas tuled või? Võta Siim oma naisega kaasa.”

„Suur aitüma kutsumast. Kui nii, et külalised ka kaasa kutsutakse, siis saab minna küll, ja on päris hea asi. Aga kuule, ma ütlen päris kindlasti, et ma tulen. Minu sõna on palju kindlam kui minu õllevaadi ots.”

Roosi naeris ja kadus üle ukse välja.

*

Jõuluõhtu Kustas veetis üksi oma majas, mõtles mõtteid ja valvas kuni keskööni, ning viis siis üsna heldinud südamega oma truule sõbrale, hobusele, ja armsatele lehmadele tubli viiluka leiba. Magas siis tükikese jõuluöö und, kuid kukelaulust saadik hakkas ootama külaliste saabumist.

Need tulid alles suure päeva ajal. Siim ulatas peremehele jõulukostiks pudeli magusat vii-

na, ja ta naine tõi paki piparkooke. Kustas nähtaval healmeel panid need kingitused kappi.

Kustas tõstis jälle lauale õllepange, ning siis algas vestlemine, mis polnud küll väga jõulutujuline, kuid siiski ikka oli ka. Kustas tundis rõõmu sellest, et järgmisel päeval saab viia oma külalised teise külla, ja sealt tagasi tulles ei peaks külalistel enam olema nurisemist, sest mine sa nende südamesse näe, mis nad praegu mõtlevad või kuidas ennast tunnevad.

*

See külaskäik teisel päeval kujuneski väga pidulikuks. Külalisi oli palju. Laud oli kaetud päris nii, et Kustas pisut imestleski. Tema südame alt käis mõte läbi, et kus nüüd mina oma talus niisugust asja saan teistele järele teha. Päris hea asi, et see pidu ära jäi.

Kui siis juba oli lauas istunud, siis Kustas läks esmalt näost punaseks, nii et tõmbas enesele kõigi tähelepanu.

„Kustas ae, kas sul midagi viga on või,” küsis Roosi.

„Viga jah, just otsisingi jutu otsa, ja kes see mulle muu seda annab kui Roosi ise. Mul on viga jah. Kogu eluaeg on olnud mul üks viga. Ja sellest ühest veast on kasvanud neid nii õelda musttuhat, väikesi ja suuri.”

„Õllevaat?” küsis keegi.

„Jätke surnud rahule”, ütles Kustas, „vaat, vaeneke, puhkab mul igavest und, ning temast on mässav hingeke välja hüpanud. Aga meie talus on veel teine vana vaat, kellel hing sees veel mässab. Kui nii mõelda, siis selle vaadi uurded ei pea ka enam kaua vastu, ja oleks vaja vitsa, niisugust vitsa, mis oleks paras sellele peale ajada. Mis te arvate, missugune vits see peaks olema?”

„Noh, ma arvan,” ütles peremees, „et see peab olema üks hästi kõva vits.”

„Arvamine on arvamine. Hea arvamise ees müts maha... Aga mis mina ise arvan, on see, et see vits... see vits...”

Kõik vaatasid ammuli sui Kustasele otsa. Kõigi silmad olid pööratud tema poole kui kahurisuu, ja Kustas nägi, et pääsemist ei olnud kohe, ja pahvatas välja:

„...see peab olema üks Roosivits.”

Lauas istuv Roosi kattis silmad põllenurgaga, ei püsinud aga istmel ning jooksis tahatupa.

Kui tekkinud vaikus pikale venis, siis peremees ütles Kustasele:

„Ega siin muud teha pole, kui läheme vaatama, kuhu see Roosi siis ise jäi. Ega niisuguseid asju pole mõtet rääkida selja taga.”

Kui nad hiljem kõik kolm tulid tagasi, siis olid nende näod äraseletatud, nagu oleksid nad oma silmadega näinud jõululapsukest. Kuid

VÕITLEMINE SALA- LUURE VASTU *Eestis.*

3.

2) 27. märtsil 1934. a. tabati piirivalve poolt salaja üle piiri Eestisse tulekul Eesti kodanik Eduard T.

Juurdlusega selgus, et Eduard T. on tegelnud Eestis juba kauemat aega salakuulamisega. Eestisse oli ta tulnud ühe välisriigi luureametniku ülesandel 1933. a. märtsis. Siin seletas ta, et ta on põgenenud teatavast välisriigist seal valitseva viletsuse tõttu ja kavatses jääda elama Eestisse oma isa juurde. Ta vabastati peagi vahi alt ja lubati jääda Eestisse.

1933. a. maikuus Eduard T. on saatnud esimese salatindiga kirjutatud kirja tolle välisriigi luurekeskusele, milles ta teatanud, et ta vahi alt vaba, elab oma isa juures jne. Järgmise salatindiga kirjutatud kirja ta on saatnud sinna 1933. a. detsembrikuus.

1934. a. algul läks sama Eduard T. vä-

---

asusid asjalikult jätkama poolelijäänud vorstisöömist. Siimul katkes kannatus, ja ta küsis:

„Noh, rääkige meile ka uudist.“

„Ega suurt pole midagi, ainult nii palju, et homme viin siit talust uue vaadi.“

„Ja mis sellega?“

„Uus õlu pannakse käima. Ja otsekohe. Päris sünnipäev on ikka veel alles ees. Mure on ainult sellega, et tuleb neid kirikusaksu paluda, et nad ei paneks... noh, ütleme — kauemaks kannatama. Aga pärisuudist on ka veel. See on nimelt see, et päike on pilve tagant välja ujunud ja Lõokese talu seatakse jälle korda, väikesed lõokesed otsigu endale mujalt pesaset.“

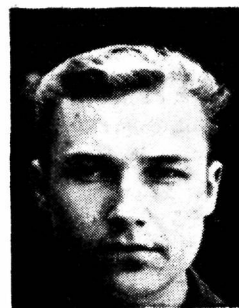
„Või väikestest lõokestest ka juba on juttu?“ naeris Siim.

Roosi punastas sellele päris roosiliselt.

„Aga kuidas see siis nii äkki, ilma susisemata?“ küsis keegi.

„Meie talus on äkilised vaadid, ei need hüüa ette. Aga sedap see Kadaka Jüri mulle enne pühi ju ütles, et pane tähele, ilm läheb sulale.“

Ja siis Kustas tõmbas põuest välja pudeli magusa viinaga, sellesama, mille lallepoeg Siim talle tõi.

Eduard T.

lisriiki viima tema poolt kogutud luureandmeid. Seal ta on seletanud juhtivale luureametnikule olukorrast Eestis ja viimase aja sündmusist seoses vapside liikumisega ning ülemaalse kaitseisukorra väljakuulutamisele, mille vastu välismaa luureasutus olevat tunnud erilist huvi. Pealeselle on küsitud talt teateid, kas Eestis oli mingeid rahutusi kaitseisukorra väljakuulutamise puhul, milline on rahva meeolu ja kas vapside liikumise likvideerimisel linnade tänavail oli liikumas soomusautosid ja tehnilisi väeosi; kui palju mehi on ratsarügemendis, kui palju lennukeid Tartus ja kas ta tunneb lennuväe ülemaist mõnda. Kõigile neile küsimusile on Eduard T. vastanud kirjalikult.

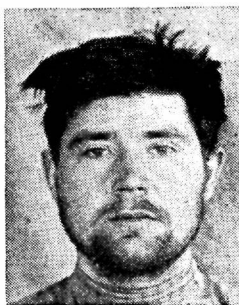
26. märtsil 1934. a. sai Eduard T. välismaa luureasutuselt raha, tuli salaja uuesti Eestisse 28. märtsil 1934. a. uute ülesannetega, kusjuures ta tabati.

3) 6. aprillil 1934. a. tabati piirivalve poolt salaja üle piiri Eestisse tulekul Eesti kodanik Vassili K.

Juurdlusega selgus, et Vassili K. on tegelnud salakuulamisega ühe välisriigi huvides. Esimest korda on Vassili K. läinud salaja sinna välisriiki septembri lõpul 1932. a. töösaamise sihiga. Seal ta olevat võetud vahi alla ja peetud kinni umbes 3 kuud.

Enne Eestisse tagasisaatmist tolle välisriigi salaluure ametnik olevat teinud Vassili K-le ettepaneku hakata teotsema salakuulamisega Eestis, millega ta on nõustunud.

Vassili K. käinud salaja selles välisriigis 8—10 korda, viimne kord 25-dal

Vassili K.

märtsil 1934. a. Neil juhtumeil olevat tehtud temale ülesandeks koguda teateid ühes suvelaagris asuvate väeosade kohta, selle laagri laskeplatside, seal peetavate manöövrite ja suviste sõjaõppuste kohta; selgitada, kas ehitatakse piiriäärses rajoonis uusi teid ja sildu, missuguseid ja kuhu; milline on rahva meeleolu, missuguseid nurinaid ja rahulolematusi on kuulda ning kuidas suhtutakse meil kehtivasse korda ja valitsusse.

Vassili K. on püüdnud hankida kõik loetletud teated, ja on viinud need välisriigi luurekeskusele. Kõik teated on olnud suulised, paberile polevat ta midagi kirjutanud.

Kõigi oma ülepiirikäimiste ja muretsetud teadete eest kokku olevat V. K. saanud üldse umbes 200 krooni.

4) 19. juunil 1934. a. tabati piirivalve poolt ühe välisriigi kodanik Konstantin T., rahvuselt eestlane.

Juurdlusega selgus, et Konstantin T. on saadetud Eestisse ühe välisriigi luureametnikult. Enne siia saatmist on õpetatud T-le topograafiat üldjoontes ja maakaardi käsitamist. 30. mail 1934. a. välisriigi luureasutus on varustanud Konstantin T. võltsitud Eesti isikutunnistusega Arnold Kaspersoni nimele, annud talle 100 e. krooni, kompassi, tumehalli ülikonna ja paari kollaseid kingi ja on teinud temale ülesandeks läbi uurida ja teha vastavad skeemid ja ülesvõtted Lõuna-Eestis antud kindla maršruudi järgi. Nimetatud maršruudil ta on pidanud tegema märkmeid silmamõõdu järgi topograafilisele kaardile kahe kilomeetri laiuselt mõlemalt poolt teed. Temale oli tehtud ülesandeks märkida üles maantee laius, missugused kraavid selle kõrval, tee seisukord, sillutis, sillad, sildade mõõt, nende ehitus ja sildade kandejõud; võtta suuremaid sildadest päevapildid ning vähemate sildade kohta koostada täpne kirjeldus; siis märkida üles piki teed kahekilomeetrisel maaribal asuvad külad, üksikud talud ja ehitised. Selleks oli vaja märkida iga küla suurus ja kas on seal uusi ehitisi, missugused hooned on igas külas püstitatud, ning üksikute talude kohta teha lähem kirjeldus (kas kivi- või puuehitis); kui palju hobuseid ja sarvloomi on talus ja kas ümbruskond on vaene või jõukas; missugune maastik on tee ääres ja kas kasvav mets on ehituseks kõlvuline. Raudteel ta on pidanud selgitama jaamade seisukorda ning tegema selle kohta lühikese kirjelduse ja nimelt: kui palju on seal

tagavarateid, kui pikad need on, millised on kaubaplatvormid, kui suured need on ja milline on jaamade vesivarustus.

1. juunil 1934. a. on Konstantin T. saadetud salaja Eestisse, kus ta siirdus oma ülesande täitmise paigale. Eestis on T. ostnud endale päevapildiaparaadi, antud maršruuti haarava maakaardi ja taskuraamatu märkmete tegemiseks. 4. juunil T. on alanud oma ülesande täitmist ja viinud selle lõpule kuue maršruudiga 15. juuniks. Tagasiminekul välisriiki ühes kogutud salaluure-materjalidega tabati ta piiril 19. juunil 1934. a. teenistuskooera abil, misjuures langesid meie võimude kätte kõik kogutud materjalid, töötamisabinõud, võltsitud isikutunnistus ja ülejäänud raha 29 krooni.

5) 24. augustil 1934. a. peeti kinni poliitilise politsei poolt ühes piiriäärses linnas välisriigikodanik Timofei K., rahvuselt eestlane.

Kinnipidamisel nimetas isik end Eesti kod. Jaan Kaarli p. Saltuseks, elukoht Tartumaal, ja oma sõnade tõenduseks esitas sellenimelise raamatukujulise Eesti isikutunnistuse. Isikul oli kaasas 165 e. krooni. Kinnipidamiskohal viibimise põhjustist ta seletas, et on sõitnud sinna Meeri vallast, kus ta olevat talusulaseks, et külastada oma poolõde ja -venda. Et isikutunnistuse juures esinesid mõnesugused vähemärgatavad puudused, mis andsid põhjust kahelda selle ehtsuses, hakati asja selgitama. Selgus, et Saltuse nimele esitatud isikutunnistus on võltsitud. Nüüd muutis isik oma seletust, teatades oma õige nime. Ta olevat põgenenud ühest välisriigist siia selleks, et leida paremaid elamisvõimalusi. Eestisse tulles olevat tal olnud kaasas mõningaid kuldesemeid, mis ta realiseerinud, saades nende eest eesti raha. Ka ostnud ta kellelki tundmatult isikult Tallinna turul isikutunnistuse Saltuse nimele, kuna oma päevapildi ta on kleepinud hiljem sellele.

Juurdlusega selgus, et ühe välisriigi luureasutus on saatnud Timofei K. ülesandega Eestisse 19. aug. 1934, varustades teda 270 kr. eesti rahaga ja isikutunnistusega Jaan Saltuse nimele.

7. märtsil 1934. a. Timofei K. oli kutsutud selle välisriigi luureasutusse. Siin olevat päritud talt teateid tema Eestis elutsevaist sugulasist ja tehtud ettepanek minna salaja Eestisse luure tööle. Ta on nõustunud. Temalt olevat võetud allkiri vaikimise

üle ja määratud talle tulevaseks läbikäimiseks varjunimi „Kratt“. 13. märtsil 1934. aastal ta on lahkunud kodust sõjaväkke kordamisõppusile mineku ettekäändel ja teda on toimetatud ühte suuremasse luurekeskusse. Siin olevat koolitatud teda tulevaseks tegevuseks kuni 25. juulini 1934. a. 26. juulil ta on saadetud ühe provintsi luureasutusse, kus teda on tutvustatud Eestimaa kaardiga, linnade ja alevite asukohtadega ning ümbrusega, kus temal tuleb töötada. Talle olevat näidatud ka eesti rahamärke ja isikutunnistust, temale antud päheõppimiseks J. Saltuse nimelise isiku biograafia ja tegevuse ülesanne salaluure alal, määratud sidepidamisviisi ja antud šifr. Ülesanne sisaldanud üksikute punktide järgi järgmised nõuded teadete kogumise alal: 1) märkida üles sõjaväe ja omavalitsuse ehitised ühes piirilähedases rajoonis üldjoontes; 2) märkida üles antud linnade vahel maanteede alasse puutuvad ehitised; maanteede ja sildade seisund; raudteede alasse puutuvad ehitised, nende ehitusviis, materjal, maht; laod, milleks ehitatud, mida laod sisaldavad jne.; 3) selgitada Eesti sadamate seisukord: mis-sugused laod olemas, kui suure mahuga; laevade väljalaadimise võimalused ja abinõud, kraanad, nende arv, sadama sügavus kai ääres jne.; 4) märkida õhu- ja gaasikaitses alal: kus ja missugused ehitised selleks püstitatud; lennukite arv, nende tüübid; gaasivarjendid, tornid jne.; 5) uurida välja, missugused sidevahendid meil olemas ja millises seisukorras need on, nagu telefon, telegraaf, raadio, häiresignalisatsioon jne.; 6) selgitada ja märkida ära tööstuslikud ehitised; samuti maa elektrifitseerimise seisukord: jõujaamad, nende võime, elektrivõrgu ulatus; vabrikud, tehased, nende töövõime ja -ala, jne.; 7) märkida üles sõjaväe seisukord, meeleolu, sõjaväelaste ühingud, kaitseliit ja teised kaitsejõudude iseloomuga organisatsioonid; 8) samuti rannakaitse, piirivalve, politsei ja omakaitse organisatsioonid.

Need on üldjoontes antud ülesanded, kuna edaspidiseks tegevuseks olevat lubatud anda talle täiendavaid üksikasjalisi juhtnõure. Saadud juhtnõõride kohaselt Timofei K. olevat pidanud esialgu asuma elama Tallinna ja kaasaantud isikutunnistusega registreeruma seal. Tallinnas elades ta olevat pidanud selgitama isikutunnistuste väljaandmise korda: kellele, kust ja milliste dokumentide alusel neid antakse; kuidas ja kus toimetatakse sisseregistreerimist ja kes teeb seda; selgitada dokumentide

duplikaatide väljaandmise korda riigi-, omavalitsuse-, kaitseväe- ja seltskondlikes organisatsioonides; missuguseid dokumente ja kust antakse välja sõiduks Soome. Pealeselle olevat tehtud talle ülesandeks muretseda igasuguste dokumentide originaale. Välisriiki tagasi ta olevat pidanud minema 21. okt. 1934. a. uute instruksioonide saamiseks. Saadud ülesannete täitmisele ta ei jõudnud veel asuda, vaid tabati ennem.

6) Juuli lõpus 1934. a. selgus, et juba 1930. a. sügisel on saadetud ühe välisriigi sõjaringkonna staabi poolt Eestisse salaluure võrgu korraldamise ülesandega Eesti kodanik Evald E., kes oli põgenenud siit 1925. a. sügisel välismaale.

Tulnud Eestisse, Evald E. on pöördunud oma lähemate sugulaste pole, kes olid eeltähendatud välisriigi ideoloogia pooldajad. Ta on värvanud salaluure organisatsiooni koosseisu oma kohapealseid sugulasi ja veel ühe vööra. Evald E. jäi Eestisse põrandaluseks residendiks. Oma värvatud käsilaste kaudu ta on kogunud igakülgseid andmeid meie sõjaväe, kaitseliidu ja politsei kohta: kui suur on nende koosseis, milline relvastus, kus asuvad nende üksused, kus asetsevad relvadelaod ja lasketiirud; kus peetakse sõjaväelisi õppusi ja laskharjutusi, palju inimesi võtab osa neist jne.; ta on hankinud nende käsilaste kaudu veel sõjaväe kasarmute, lennuangaaride ja kindlustuste plaane, ka on varjanud need isikud eneste juures nii Evald E.-d kui ka tema salakullereid, 30/31. juulil 1934. a. tabati poliitilise politsei poolt terve organisatsioon peale Evald E.-i, kes juba varem jõudis põgeneda üle piiri.

V. Tm.

(Järgneb.)

Käesoleva aasta sündmustikke pildes.

Möödunud aasta oli rikas sündmustist. Sõjaväe- ja kaitseliiduüksusel oli juubel, käis erakordselt palju väliskülalisi ja teostus muidki üleriikliku tähtsusega üritusi. Pildel näeme Vabariigi 19. aastapäeva paraadi, N. V. marsal Jegorovi Tallinnas, Vabadusristi vendade paraadi Tallinnas, kirjanduslike auhindade jagamist laureaatidele, meie võidukate laskurite kojusaabumist Helsingist, Riigihoidja küllasõitu Soome presidendile, Röpina kiriku juubelit, emadepäeva Tallinnas, kus noorkotkad viivad Kunstihoonest emadele kingitusi, Soome välisministri R. Holsti külaskäiku Tallinnas, 1. Tuletõrje korpuse päeva paraadi Tallinnas, Soome-Eesti maavõistlust maadluses, maadlevad Palusalu ja Nyström, Eesti-Saksa-Läti maavõistlust poksis Tallinnas, Rahvuskogu lõppkoosolekul Riigihoidjat kõnelemas, Riigihoidja kirjutab põhiseadusele alla Kadrioru lossis, üleriiklikku maanaisete päeva Saaremaal, koolijuhatajate laagrit Tondil, nurgakivi asetamist Tuletõrje hoonele Tallinnas, Viru kaitsemaleva 20. juubelparaadi ja naiskodukaitse ja kodutütarde lipupäeva Tallinnas.

Dilba Süt-sealt

Leerilapsi ja ap-õigeusulistest ristikäik, piirivalve kontrollib kalurite liiklemise lube, eesti talutaat ja piirivalvur oma abilisega piiril.

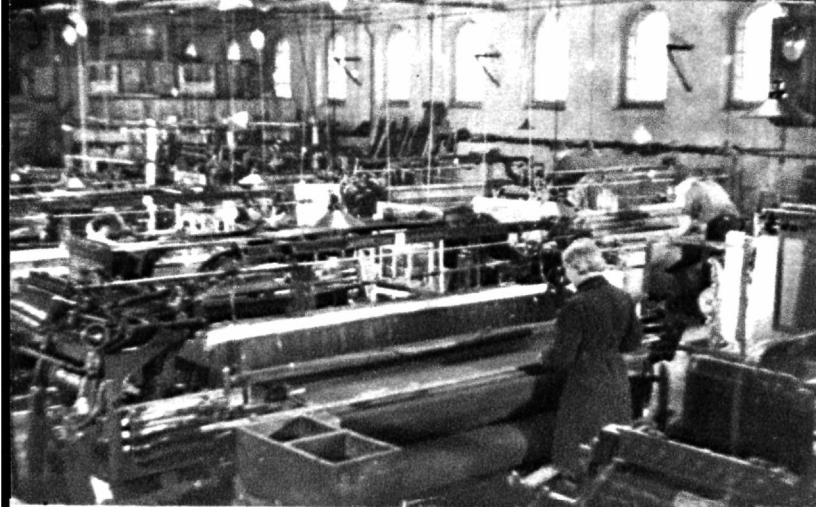

Jõulud on rõõmupühad, eriti oodatud on nad lastele. Jõuluvana valib juba varakult valmis jõulukinke, et neid pühade ajal edasi anda neile, kes halli vanakest juba kaua pikisilmi oodanud. Ainult kuuskedel ei ole pühi. Kaunite noorte kuuskede tüve kallal teeb kirves oma töö ja siis rändab kuusk turule ja tuppa. Pildil näeme kuusepuude turgu. Samas näeme suurt jõulupuud Tallinna Vabadusväljakul, mis on asetatud sinna neile, kellel ei ole kodus jõulukuuske, ja mõningaid jõulumaaastikke ja lõbutsemisi liuväljal. — Jõulud on rõõmupühad!

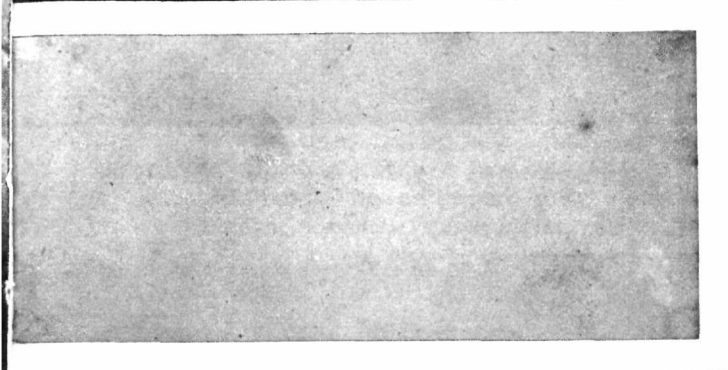
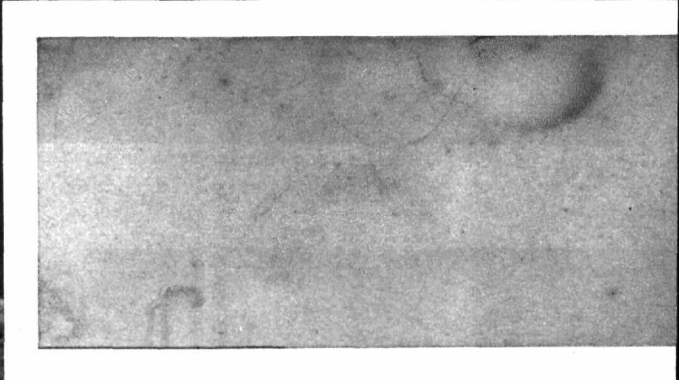
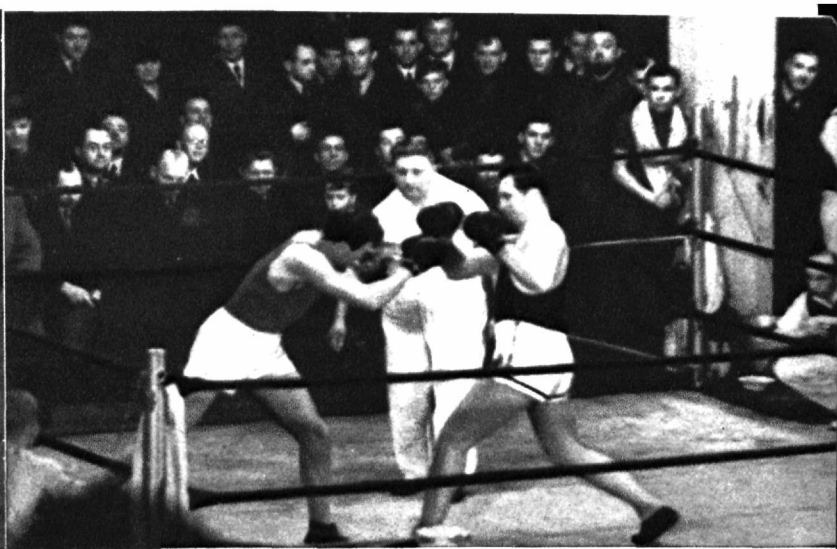
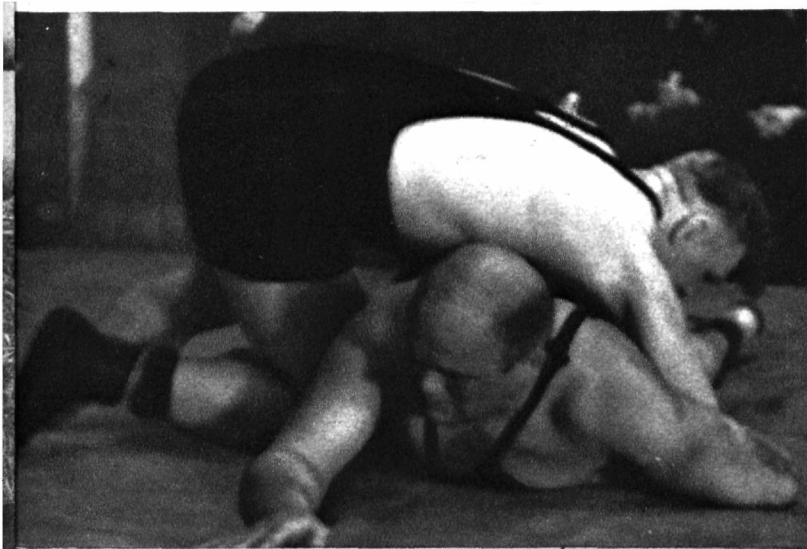

Tänapäeval masin asendab inimese.

Vanasti kirjutati jõulujutte kuldjuukselisist ingleist. Tänapäeval kirjutatakse jõulujutte verivorstidest ja piparkookidest. Inimesed, teadagi, muutuvad aegamööda praktilisemaks ja kainemaks.

Käesolev jõulujutt taotleb olla õige moodne, sest siin tehakse juttu verivorstidest, mida polnud olemaski.

Õieti see ei olegi jõulujutt, tähendab niisugune jutt, mida lugejate südame soojendamiseks imetakse soojas toas hambajälgedega kaetud sullepa varrest välja, vaid see on tegelik elu ja tõestisündinud lugu, mis saatuse poolt oli määratud minule, Timoteus Tuustikule, ja mu kallile sõbrale Madis Murakale läbielamiseks.

Kuid ega rohkem pole mõtet siin targutada, vaid asuda parem kiirelt asja juurde, sest loodetavasti tahavad ka lugupeetud lugejad selle kirjutise lugemisega rutem lõpule jõuda ja siis asuda laua äärde verivorstide kallale.

Jah, need verivorstid... need krõbedad verivorstid, rasvaga üleujutatud verivorstid!

Aga ega siin pole mõtet verivorstile ka mingit kiidulaulu laulda, sest alljärgnevates ridades on sellest jõulutoidust küllalt juttu.

Ja kogu see alljärgnev lugu algas sellega, et mina, Timoteus Tuustik, laususin kallil jõululaupäeval oma sõbrale ja korterinaabrile Madis Murakale needsinased ajaloolised sõnad:

„Küll oleks mõnus jõuluajal süüa krõbedat verivorsti ja rüübata peale paar mehhist söömu koduõlut!“

Need sõnad olid öeldud suure ja õilsa igatsusega, aga neis peitus ka väike varjund lootusetust, sest meie poissmehe-majapidamise juures paistis see soov päris võimatuks.

Mu armas sõber oli lõpetanud parajasti lõunauinaku logiseval diivanil ja suitsetas vaikides paberosside odavamalt marki.

Mina aga kõnelesin unistavalt edasi:

„Krõbe särisev verivorst, ahjust äsja tulnud... äh!“

Sõber Madis Murakas oli kindla karakteriga isik. Ta pigistas huuled kokku ega vastanud

midagi. Ainult ta kõrisõlme energilisest liigutusist taipasin, et ma olin oma sooviga puudutanud ka tema vaiksemaid südamesoove.

„Ja kui seal on veel hästi pruune kartuleid juures,“ ütlesin häälega, mis oli tulvil igatsust ja värisest erutusest nagu leeriealisel noormehel, kes esmakordselt avaldab armastust oma südamedaamile.

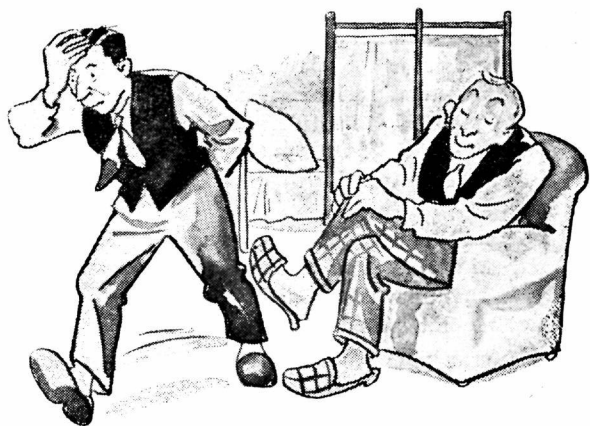
Nähtavasti see värin hääles sundis mu kallist sõpra pead pöörama.

„Jah, — ja kui need pruunid kartulid kahvliga purustada veel lõmaks ja lasta rasvaga läbi imbuda,“ ütles ta, ning neelatas sügavalt.

„Mitte kartulid,“ ütlesin mina ja pühkisin käega suud, mis kippus vesiseks minema — „vaid just vorst! Vorst lõigata tükeks ja siis segada tulise rasvaga...“

„Ja selle peale mehine sööm õlut!“

See ütlus tuli sõbra poolt. Aga sellel toonil, millega see oli öeldud, ei olnud enam midagi ühist normaalse inimese häälega, vaid see kostis nagu koera niutsatus, kellele näidatakse malka.

„Jah, lonks vahutavat koduõlut!“ — ütlesin mina ja vaatasin sõbrale otse silmadesse.

Aga seda ma ei oleks tohtinud teha, sest sõber hüppas äkki diivanilt püsti ja hakkas kätega metsikult vehkima.

„Ei!“ mõirgas ta — „ei, ära räägi mulle enam sellest! Verivorst ja koduõlu! Huuu!!“

Ta hakkas pikkade sammudega mööda tuba käima.

Mina sulgesin unistades silmad. Väikeste vaheagade järele pühkisid suud.

Oli kuulda ainult põrandalaudade nagisemist. Hetk hiljem kuulsin, kuidas ta vajus raksudes diivanile.

Siis valitses vaikus, mida aeg-ajalt segas ainult imelik hääletsus, nagu tekib teatavalt juhtumeil kõrisõlmes.

Ning siis kuulsin äkki oma nime hüütavat.

Avasin pahaselt silmad, sest olin oma unistustega niikaugele jõudnud, et võisin parajasti kahvli torgata verivorsti.

Mu kallid sõber Madis istus diivani veerel ja vaatas armunud pilguga lakke.

„Timoteus,“ ütles ta pilku laelt pööramata, „Timoteus, vaata, kas sulle ei meenuta see midagi?“ Ja ta tegi koonuga liigutuse lae sihis, kus ilutses kollakaks tõmbunud laik.

„Ei,“ ütlesin, „mitte midagi ei meenuta see laik!“

„Timoteus,“ ütles jälle mu kallimeelne sõber. „Timoteus, vaata hästi, kas ta ei ole nagu...“

„Mis nagu...?“

„Nagu...nagu verivorst praepannil!“

„Sa oled hull!“ karjusin. „Sa oled ju hullude hull juba!“

„Olen,“ ütles mu sõber ja lisas siis kurvalt:

„Aga ta on siiski nagu verivorst praepannil! Vaata ainult!“

„Kuule,“ ütlesin mina, „kuule mu kallimeelne sõber Madis Murakas, kui meie siin veel palju targutame, ei kujuta meie enam ainult seda niiskuslaiku laes verivorstiks praepannil, vaid hakkame verivorstiks pidama ka oma diivanit ja pesulauda. Meie peame täna kusagilt saama verivorsti! Hästi krõbedat verivorsti, pruunide kartulitega, ribiga ja hästi rasvast!“

„Peame!“ kordas sõber kajana. — „Aga kust?“

„Kuule,“ ütlesin mina ja lõin laksatades vastu kintse. „Aga koolmeister Merelaid! Ta kutsus su minevaiks jõuleks enda juurde. Lubas teha koduõlut ja pakkuda verivorsti!“

„Hurraa!“ elustus sõber äkki, hüppas diivanilt püsti, tõmbas mu toolilt üles ja siis tegime paar tantsutiiru ümber toa.

„Poja, poja!“ — patsutas Madis Murakas mulle õlale, „sul on nappu kahe eest! Koolmeister Merelaid, jah! Vaat' kus mõte! Ja kus jõulud alles, pois! Maal!! Maal koolmeistri juures pidada jõule, juua koduõlut ja süüa verivorsti, ähh!“

Ta heitis pilgu kellale ja karjatas: „Aga kähku — poole tunni pärast läheb rong!“

Istusime rongis rõõmsas meeleolus nagu inimesed, kes sõidavad maale, kus asuvad pudrumäed ja voolavad piimajõed. Armas sõber Madis Murakas torakas mulle küünarnukiga ribide vahele, pilutas silma ja ütles:

„Verivorst!“

Mina äigasin kämblaga üle suu, pilutasin teist silma ja kordasin: „Verivorst!“

Ja siis pühkisime mõlemad suid ning naerisime.

Rongilt maha astudes, haistis Madis Murakas õhku ja ütles:

„Siin lõhnab nagu verivorsti järele!“

Siis seadsin nina tuule järgi ja ütlesin omakorda:

„Ja nagu searibi oleks kah!“

Siis võtsime teineteise käe alt kinni ja sammusime läbi lume edasi. Vinge tuul puhus näkku, ronis püksisäärest ja varrukaist sisse.

„Prri!“ ütles Madis Murakas. „Pagana külm!“

„Eh,“ ütlesin mina, „seda paremini istub verivorst!“

„Rasvaga!“

„Ja pruunide kartulitega!“

„Searibiga!“

„Ja mehine sõõm õlut peale!“

Niisugust ühekülgsset juttu ajades jõudsime koolmeister Merelaidi maja juurde.

Koputasime. Vana Merelaid avas ise ukse.

„Ohoh!“ ütles vana Merelaid, „keda ma näen! Ja nii ootamata! Nagu jõulinglid ukse taga! Mäherdune rõõm! Astuge aga sisse!“

Astusime sisse, koputasime jalad lumest puhtaks ja riputasime mantlid varna.

Siis juhatas Merelaid meid saali ja pani istuma punase plüüsiga kaetud sohvale

„Teil nüüd kondid külmast kanged,“ ütles — „ma lähen õige vaatan, kaua see söögitegemine neil tuurib. Ise ka niikuinii veel õhtust söömata.“

Vana Merelaid kummardus vabanduseks meie poole ning väljus

Kriminaalkomissaride KOOSOLEK

14. ja 15. detsembril k. a.

Kriminaalkomissaride koosolekuil on meie kriminaalpolitsei korrastamises ja töhe rakendamises väga suured teened. Võib julgesti väita, et kui meie krim.-politseis on juurdunud tööarmastus, tung alalisele enesearendamisele, paremast parema otsimisele, kui meil kuritegude avalikkustegemine on kujunenud mitte enam kohuse-, vaid auasjaks, siis võlgname selle eest suurel määral tänu krim.-komissaride koosolekuile. Mida Saksamaale tähendab 1925. aastal asutatud Deutsche Kriminalpolizeiliche Kommission ja kogu rahvusvahelisele kriminaalpolitseile 1923. aastal Viinis asutatud Rahvusvaheline Kriminaalpolitseline Komisjon, seda asendavad meil kriminaalkomissaride koosolekud.

Krim.-komissaride koosolekud said alguse 1920. aastal, s. o. krim.-politsei alustamise aastal. Sel ja järgneval aastal peeti neid iga 2—3 kuu tagant. Neil koosolekuil arutati ühiselt põhjalikult läbi seesugused küsimused, nagu: krim.-politsei organisatsioon, krim.-politsei suhted teiste politseiharudega, asjaajamise korrastus, töömeetodid, omavaheline kontakt jälitamise

alal ja sama teiste politseiharudega ja teiste asutustega, ametioskuse arendamine, tehnilise varustuse vajadused, asutuste sisekord, väga laialdane registratuuriala jne. Esimese kolmele aasta koosolekud kestsid sageli 2—3 päeva, kusjuures üksikute küsimuste läbitöötamiseks sageli moodustati sektsioonid. Jõudnud esialgsest organiseerimisajastust üle, peeti koosolekuid harvemini, 1 kuni 2 korda aastas, mis kestis kuni käesoleva aastani. See aeg kulus algul võetud seisukohtade n. ö. sissetöötamiseks, praktiliseks rakendamiseks, katsetamiseks ja hindamiseks. Vahepeal asetleidnud koosolekud tegelesid peamiselt tegevuse ühtlustamise piskimisega.

Nende ridade kirjutajal on olnud võimalus kaasa elada kõik seni asetleidnud krim.-komissaride koosolekud. Ma pean tunnustama, et need koosolekud on olnud parimad koosolekud, resp. nõupidamised, milledest kunagi olen võtnud osa. Iga koosolekust osavõtja on piüdnud anda oma parima; on sageli vailendud kuni ägestumiseni, ent otsused on vastu võetud lõpuks ühel häälel. See tähendab, et kõiki koosolekuist osavõtjaid on alati juhtinud tahe, leida päevakorras seisvaile küsimusile olukorrale ja otstarbele vastavad õiged lahendused.

Käesoleval aastal on peetud ainult kaks koosolekut — maikuu ja nüüd. Kuid käesoleva aasta koosolekuile on lisandunud uus joon. Tunti nagu loomusunniliselt, et koosolekud, piirdudes ainult tegevuse ühtlustamise piasjajade arutamisega, nagu ei rahuldaks enam. Tunti ära, et rajamise ja korraldamise aeg on möödud ja nüüd tuleb asuda oma alasse süvenemisele, selle kriitilisele vaatlemisele, et tuleb võtta põhjalikule vaatlemisele meie kuritegevus (süütegevus), selle väljendusvormid, olukorrad, milledes ta aset leiab, tegurid, mis sellele kallutavad, milliste võtetega seda teostatakse, ja võtted selle vastukaaluks — kriminaalpolitsei sammupidav kohandamine kuritegevuse arengule nii krim.-politsei sisemise korrastuse kui ka võitlusabinõude valiku ja viimistlemise suhtes. Kriminaalpolitsei juhid ja nende lähemad kaasvõitlejad ei saa enam piirduda teenistuseeskirjade päheõppimisega ja nende täpse täitmisega, vaid on jõudnud aeg asuda oma ala teadlikule vaatlemisele, uurimisele ja edasiarendamisele.

See oli kõne all maikuu koosolekul ja siis otsustati teha üksikuile komissarile ülesandeks uurida teatavaid küsimusi ja refereerida neid järgnevail koosolekuil. See seisukoht leidis sooja poolehoidu Politseivalitsuse direktorilt R. Veermaalt, kes ära tundes seesuguste koosolekute arendavat tähtsust, korraldas, et edaspidi koosolekuid peetakse vähemalt 2—3 korda aastas, kusjuures iga koosoleku kavasse kuulub vähemalt üks referaat mingi eriküsimuse üle. Et aga referendid ei võtaks oma ülesannet kergelt, otsustati määrata referendile 2—3 oponenti, milleks referent oli kohustatud saatma oma referaadi kirjalikult vähemalt kuu aega

---

Meie aga pilgutasime teineteisele silmi, näpistasime vastastikku kintsudest ja ütlesime: Verivorst!

Varsti tuli ka Merelaid rõõmsa sõnumiga tagasi, et lauda juba kaetavat ja et vabandagu meie väga, kui ta meid peab veel mõneks hetkeks üksi jätma. Ta minevat nimelt keldrisse joogipoolist otsima.

„Ahah! Koduõlut! — mõtlesime kohe.

Süütasime erakordselt ostetud sigarete, ja ettekujutuses lõime juba kahvlid searibisse ja verivorsti.

Siis lükati söögitoa uks lahti ja vana Merelaid palus meid kerge kummardusega asuda laua äärde.

Piinlik on öelda, et meie sinna peaaegu tormasime, aga siis jäime nagu kivistunult seisma.

Laual klaasides oli jõhvikajook ja suurel vaagnal midagi...midagi, mis väga meenutas kartulikotlette...

„Hee,“ ütles vana Merelaid käsi hõõrudes, „hee, muidu on ikka maal kombeks juua pühade puhul koduõlut ja süüa verivorsti, aga mina, hee-hee, aga mina juba pool aastat ei tarvita niisuguseid sööke ega jooke. Olen pool aastat juba täiskarsklane ja veendunud taime-toitlane. Aga taeva pärast, poisid, teie olete ju näost valged! Mis teiega... on juhtunud?“

enne koosolekut Politseivalitsusele kui koosoleku korraldajale, et neid aegsasti saata oponentidele kätte.

14. ja 15. dets. krim.-komissaride koosoleku päevakorras seisiski esmakordselt seesugune referaat (isegi kaks, aja puudusel jäi teine pidamata), ja sellega muutus see koosolek, nagu koosolekust osa võtnud Politseivalitsuse direktor R. Veermaa seda oma pöördumises alla kriipsutas, ajalooliseks, samuti sattusid esimese referaadi ettekandja krim.-komissar ja tema oponendid sama saatuse osalisteks, nad sattusid krim.-politsei ajalukku.

Meie teised ei ole neile õnnelikele kadedad. Tuhat küsimust, mis vajavad käsitamist, ja kui need läbi, siis jälle uued kerkivad järjekorda, kus võime end näidata. Meie hellitame lootust, et sel teel aja jooksul suudame tasuda teistele maadele mõndki laenudest, mida oleme neilt seni teinud. Kriminallistika on rahvusvaheline magasiait, kust võetakse laenu ja antakse tagasi.

14. ja 15. dets. koosoleku päevakord oli järgmine:

1. Kriminaalkomissar N. Pääbo (Rakvere) ettekanne: „Väljakomandeeritud ametnike tegevuse kontrollimise vahendeid.“

2. Kriminaalkomissar V. Vau (Pärnu) ettekanne: „Konstaablite viimine lähemasse kontakti

kriminaalpolitseiga tähtsamate süütegude jälitamise alal.“

3. Registratuuri korraldamise küsimusi, eeskätt monodaktüloskoobilise, teadmata kadumaläinud isikute ja varastatud asjade kartoteekide ja teopaiga jälgedega kogude kasutamise asjus.

4. Välispolitsei abikomissaride ja konstaablite krim.-politsei juurde praktikale lähetamise tulemusi ja esimesest lähetusest ammutatud kogemusi.

5. Hädavajaliste vaatlusabinõude komplektide muretsemine kriminaalametnikele.

6. Koosolekul ülesvõetavaid küsimusi.

Viimase all sooviti võtta kõne alla tervena 8 küsimust, mis aga kõik ajapuudusel arutamata jäid.

Koosolek algas 14. dets. kell 9. Kohal olid kõik krim.-komissarid, ka Kuressaare komissar, kes vaatamata rasketele jääoludele oli saabunud mandrile.

Koosoleku tulipunkt — krim.-komissar N. Pääbo referaat — leidis aset koosoleku teisel päeval kell 12, ja ühes oponentide ja Politseivalitsuse direktori sõnavõttudega kestis kuni kella 14. Ka muus osas oli see koosolek sisukas ja töörohke, lõppedes 15. detsembril kell 15.

Koosoleku tegelusest ilmub lähem informatsioon järgmises numbris.

„See neetud Spukberg sõidab täna, vanaaasta õhtul, meile külla,“ ütles Hilda Timut Enn Etturile.

„Eh!“ — ütles Enn Ettur.

„Tädi Roosi kutsus Adolf Sigismundi poja Spukbergi meile külla uutaastat vastu võtma!“

„Selle neetud ogara, kes nimetab ennast endiseks paruniks?“

„Sellesama jah!“ — ütles Hilda Timut ja ohkas raskelt. „Vaene tädi! Ta ei usu, et see pole endine parun, vaid läbipõlenud kelner Punasest trahterist. Ja et mees teeb armuavaldusi ainult selleks, et teab tädi pangaarvet!“

„Pähh!“ puhkis Enn Ettur. „See, tõtt öelda, on väga vastik asi. Tädi mehkeldab ringi nüisuguse ogaraga ja mind ta ei pea sinu vääriliseks kosilaseks. Puhh!“

„Tädi ei mehkelda midagi,“ pahandas tüdruk, „tädi on veel kahtlevas olukorras. Ta ei tea, kas selle ogara armuavaldused tulevad puhtast südamest, või sünnivad need ainult pangaarve

pärast. Aga muidu, noh, talle näib päris meeldivat pääsemine aadlikuma rahva sekka, nagu ta ise ütleb.“

„Kuule,“ ütles Enn Ettur ja haaras tüdruku käsivarrest kinni. „Siin peab midagi ette võtma! Tädi peab oma kosilasest kord selge pildi saama!“

Tüdruk hakkas heledalt naerma ja küsis:

„Millal läheb öösel esimene rong?“

„Kell kolm.“

„Kell kolm,“ kordas tüdruk ja ütles siis tippides oma sõnade kinnituseks nimetissõrmega poisi rinnale: „Kell kolm istub „parun“ rongis ja kihutab oma kodulinna poole! Pane tähele mu sõnu! Mul on plaan! Aga nüüd ma pean minema. Tädi Roosi ootab mind mannaga, sest ta tahab oma tulevasele kosilasele...“ tüdruk pilgutatas siin paljutühendavalt silmi, „valmistada selle lemmiktoitu — roosamannat.“

„Nagemiseni,“ ütles poiss. „Loodame, et nüüd varsti näen!“

„Nügemiseni,“ kordas tüdruk. „Ja ära sa, Enn, kohku, kui tädil äkki südaösel läheb sinu abi vaja!“

Enn jäi jahmunult keset teed seisma.

„E—eh, tädil või?“

„Tädil jah!“ — naeris tüdruk, ja tõttas kergel sammul edasi.

Tädi Roosi majas oli palju tegemist ja sagimist. Tuli küpsetada, tuli praadida ja tuli ka kiirelt lasta vahukulbil ringi käia. Oli oodata ju peent aadlisoost külalist, nagu tädi Roosi armastas ikka toonitada.

„Noh,“ — ütles tädi Roosi ja asetaskäed kurjakuulutatavalt puusa, kui õetütar sisse astus. — „Noh, logelesid jälle selle Etturi-noorsaksaga ringi? Kus manna on? Aadolfike on varsti kohal ja roosamannast pole veel lõhnagi tunda. Jessas! Kuidas see aeg kaob küll!“

Aga aeg ei kadunud nii ruttu nagu tädi Roosi seda arvas, sest varakult enne suure külalise saabumist olid praed praetud, küpsised küpsetatud ja roosamanna tõstetud kausiga maja taha lumme jahtuma.

Siis tuli ka külaline. Oktoobris, sametkraega palitus ja mesimagusa näoga.

Ta kummardus esikus mitu korda Hildale, suudles väga galantselt tädi Roosi kätt, silus oma väikesi vurre nina all, ja kummardus jälle. Hildale näis, et seekord oli kummardus määratud riidenagile. Ja et endast kasvatatud inimese muljet jätta, kummardus veel igaks juhuks paremale ja vasakule, ja hakkas alles siis palitit maha ajama.

Raputanud kalossid ukse taga lumest puhtaks, silunud peegli ees oma juukseid ja kohendanud kuube, ohkas ta õnnelikult.

Ja siis hüüdis. „Oh, Roosi!“ — tegi liigutuse, nagu tahaks haarata tädi Roosi ümbert kinni, ja vajutada ta suule tervitussuudluse.

Tädi Roosi taganes punastades ja ütles:

„Fuih, Adolf! Meie pole ju veel abielus!“

Fuih, Adolf! Meie pole ju veel abielus!

Sellele Adolf Sigismundi poeg laiutas ainult nõutuses käsi ja ütles Hildale:

„Teie tädi, preili, on saanud veel selle hea vanamoodse kasvatuse, mida ma hindan nii väga!“

Ja tädi Roosi punastas uuesti ja ütles:

„Jah, sellele kasvatusele olen ma väga uhke!“

Siis siirdus kogu seltskond elutuppa. Adolf Sigismundi poeg paigutati istuma pehmemasse tugitooli. Tädi Roosi õhetas ärevusest ega teadnud, kas külalisega ajada alguses seltskondlikku juttu või kutsuda ta kohe roosamannat sööma.

Ärevuses jooksis ta ühest toast teise, kadus viivuks, et siis jälle vabandusega tagasi tulla ja küsida, kuidas külalise pikk reis läks ja et peale selle kohe jälle vabandades ära kaduda.

Kui tädi Roosi oli pikemaks ajaks juba ära kadunud ning köögi poolt kostis taldrikute klöbinat, nihutas Hilda Timut enese külalisele lähemale ja sosistas:

„Härra parun, ma pean teilt midagi paluma!“

„Jah, mu laps?“ — ütles külaline ja nõjatus paluja poole. „Paluge siis!“

„Vaadake,“ ütles Hilda Timut, „see on pikk jutt, aga ma katsun seda lühidalt teha. Enne kui tädi tagasi tuleb, kõnelen nimelt oma armsa tädi huvides, kellele teie väga meeldite!“

Adolf Sigismundi poeg naeratas meelitatult ja ütles:

„Teie tädi on väärt, et teda kanda kätel läbi elu! Ta on jäänud mu südamesse peatuma!“

Ja et piltlikult näidata, kuidas see asi just täpselt sünnib, tegi ta õhus kätega suure kaare ja surus siis kohale, kus normaalsel inimesel asub süda.

„Vaadake, algas jälle Hilda Timut, „tädi ke tahab kell kaksteist istuda pimedasse tuppa peegli ette, kahe küünla vahele!“

„Istuda pimedasse tuppa, kahe küünla vahele? K—kas, lubage küsida, on tal veel... ee... muid n—nüsuguseid imelikke harjumusi?“

„See ei ole harjumus, härra Spukberg. See on vana komme, istuda vana-aasta öösel kahe küünla vahel ja põrnitseda peeglisse. Siis pidavat nägema peeglis oma tulevase nägu.“

„Donnervetter! Aga siis peab ju ilmuma sinna minu nägu! Hehee!“

„Just, härra Spukberg, teie nägu peab sinna ilmuma!“

„Jah, aga kuidas võib minu nägu ilmuda peeglisse, kui ma ei ole seal?“

„Teie olete seal! Seda ma tahtsingi teile öelda. Tädi ke on teisse väga armunud. Ta kisub muudkui pluusinööpe eest, et armastab, ei armasta, armastab, ei armasta... Tädi ke on nimelt väga ebausklik. Kui ta istub pimedas toas ja põrnitseb peeglisse ja teie nägu sinna ei ilmukuks, siis ta läheks vist päris pahuraks. Ta võib jääda õnnetu armastuse pärast difteriiti,

näljasurm võib teda tabada, oh, teda võivad tabada kõiksugused hullud asjad!“

„Aga kuidas, kallis laps, meie saame seda teha, et mu nägu ilmuks peeglisse?“

„Teie ütlete enne kella 12, et olete väsinud ja peate minema puhkama. Tädi võib-olla viisakuse pärast räägib teile vastu, aga teie peate oma soovile jääma kindlaks. Vastasel juhul, kui teie jääte meie seltsi, tädike häbeneks minna peeglite vahele istuma ja siis oleks tal jälle kogu vana-aasta-õhtu rõõm läinud. Pärast kahteistkümmend teie hiilite siis tädi tuppa. Peegel on kohe ukse vastas. On teil nüüd selge?“

„Pup-pup-pup!“ pugistas külaline naerda. „Sellest tuleb ilus lugu! Roosike on kindlasti väga õnnelik!“

„Kindlasti!“ täiendas tüdruk.

„Pup-pup-pup!“ naeris jälle külaline. „Teie olete tõesti armas laps! Aga öelge nüüd mulle, kas minul ka ei oleks võimalus oma tulevase nägu näha? Pup-pup-pup!“

„Ojah!“ ütles Hilda kiirelt. „Selleks pole teil muud vaja, kui üheksa võtit padja alla panna. Siis teie näete oma tulevast unes.“

„Hi-hii-hii!“

Nüüd juba kihistas külaline naerda.

„Aga öelge mulle, kallis laps, kust saan ma need üheksa võtit? Mul on kaasas ainult kolm võtit. Paruuünu võti, hooivärava võti ja korteri võti.“

„Pole midagi, küll mina muretsen ülejäänud kuus! Andke need kolm minu kätte ja ma paigutan kõik üheksa teie padja alla.“

„Kuldaväärt laps!“ — tähendas külaline ning oma sõnade kinnituseks tahtis näpistada tüdrukut lõua alt.

„Tss!“ hoiatas tüdruk. „Tädi tuleb! Aga mitte üht sõna tädile!“

Tädi oli vahepeal katnud laua ja tuli mõlemaid vandeseltslasi kutsuma. Pärast sööki siirduti elutuppa. Siis siirduti jälle söögituppa õhtust sööma, siis siirduti jälle elutuppa ja siis tõusis külaline püsti ja ütles, et ta tundvat pimesooles valu ning peaks minema magama.

Tädi püüdis küll külalise kavatsust nurja ajada, aga inimesele, kellel on pimesooles valu, on raske midagi selgeks teha. Hilda juhatas külalise tema jaoks määratud tuppa, näitas kus on tädi toa uks, ning soovis külalisele paljutähendava pilguga „kallist rahu.“

„Mida nüüd meie peame tegema?“ küsis tädi, kui Hilda elutuppa tagasi tuli.

„Mis muud, kui poeme ka süngi!“ ütles Hilda. „Imelik, et inimene vana-aasta õhtul kipub nii ruttu magama!“

„Aga, kui tal oli pimesooles valu,“ — püüdis tädi kaitseda.

„Valu!“ osatas Hilda. „Kas inimene, kellel on valu, kõneleb nii rahulikult? Pane tähele, tädi Roosi, see lõhnab millegi järele!“

Mõni minut pärast kahteistkümmend üks salapärane kogu avas ettevaatlikult oma toa ukse. Siis see salapärane kogu hiilis sama ettevaatlikult tädi Roosi ukse taha ja katsus seda vargsi lahti suruda.

Lugejad võivad isegi aimata, et see salapärane kogu oli Adolf Sigismundi poeg Spukberg.

Ettevaatlikult surus Adolf Sigismundi poeg tädi Roosi toa ukse lahti ning jäi siis värisedes ukse vahele seisma. Pimedas toas voodi juures asuval öökapil põles küünal. Aga tädi Roosi ei istunud mitte peegli ees kahe küünla vahel, vaid oli istukil oma voodis, valge pitstanu peas, vahtis hirmust pärani aetud silmadega sissehiilijale otsa ja liigutas nagu kala oma suud, ilma et peale arusaamatu sisina oleks sealt midagi muud kuuldavale tulnud.

... Vahtis hirmust pärani aetud silmadega sissehiilija poole.

Sissehiilija oli sellest vaatepildist nii raba- tud, et ei saanud paigast liikudagi. Kõige rohkem tekitas jubedust see salapärane sisin, mille omanikuks oli ilmkahlemata tädi Roosi ise.

Aga siis langes sissetungija pilk öökapil olevale veeklaasile, milles ligunesid kaks rida tädi Roosi uhkust — nimelt kaks rida pärilvalgeid hambaid.

Nüüd oli sissetungijal kõik selge! Uks tõmmati paukudes kinni ja selle peale oli kuulda järgnevate paljaste jalgade müdinat.

Hiljem oli jälle kuulda ukse paukumist ja tädi Roosi tormas oma õetütre tuppa.

„Hilda, Hilda!“ — raputas ta meeletult õetütart, kes näis viibivat sügavas unes.

„Nüüd on kõik läbi! Alatu kelm nihuke!“

Hilda tõusis püsti ja hõõrus oma uniseid silmi.

„Kes? Mis? Kes on alatu kelm?“

„Adolf, see kaabakas! Tungis südaööl mu tuppa!“

„Tungis sinu tuppa?“

„Tungis minu tuppa ja...“

„Mis ja?...“

„... Ja nägi mu hambaid veeklaasis ligunemas! Oh, näiud on kõik läbi!“

„Mitte hambad,“ ütles Hilda, „ei mängi siin rolli, kui see, et ta öösel, kasutades juhust, et ühtki meesterahvast pole majas, tungib kaitsetu naisterahva tuppa. See on kaabaklus! Aga miks sa, tädi, ei pannud ust lukku, või...“ ja Hilda vaatas kahtlustavalt tädile otsa.

„Mis sa minust arvad? Hübene tüdruk!“ karjus tädi. „Kuidas ma võisin ust lukku keerata, kui ma ei leidnud kusagilt võtit!“

„Ei leidnud võtit? Imelik, ka mina ei leidnud oma toa võtit!“

„Sinul ka ei olnud võtit ees?“ karjatas tädi. „Mis see siis tähendab? K-kas viimaks Adolf...?“

„Seda minagi mõtlen...“

„Aga miks ta pidi siis sinu võtme ära peitma?“

„Võib-olla tahtis öösel hüülda ka minu tuppa?“ pilgutas Hilda silmi.

„Hm!“ hüüdis tädi armukadedalt ja siis vibutades rusikad toa suunas, kus magas tüli tekitanud küünlakino: „See alatü kaabakas! Seelikukütt! Naisteröövel!“

„Tädike!“ ütles Hilda leebelt. „Võib-olla Adolf polegi süüdi!“

„Ah sina hakkad veel seda alatut kelmi kaitsema! Seda seelikukütti! Või varastab võtme ka sinu toa ukse eest, et siis hüülda kaitsetu tütarlapse juurde! Hirmus!“

„Tädi Roosi tormas külalise toa ukse taha, ja hakkas rusikatega uksele peksma.“

„Andke võtmed süia! Seelikukütt nihuke! Võtmed süia, ütlen mina!“

Süis oli toas kuulda sahinat ja voodivedrude kriginat, ning süis ilmus ukse vahelt nähtavale Adolphi hämmastunud nägu ja süis sirutati välja käsi võtmetega.

„Roosike, kõik kuus võtit on siin!“

„Mis kuus võtit? Heldekene, puhvetikapi võti on ka tema käes ja laeka võti, kus ma hoian oma kalliskive, ja...“ Rohkemast enam ei saanud aru. Tädi Roosi oli unustanud oma vanamoodse kasvatus, millele ta nii uhke oli olnud ja kõik

Roosike! Kõik kuus võtit on siin!

üksikud sõnad kustusid üldisse karjumisse ja hädaldamisse.

„Roosike, ma tahtsin...“

„Tean küll, mis sa tahtsid, seelikukütt! Röövel! Masuurikas! Mitte mind ei tahtnud, vaid mu lauahõbedat, kalliskive tahtsid! Välja mu majast! Välja!“

Adolf Sigismundi poeg katsus veel vastu rääkida. Aga kes tädi Roosit lähemalt tundsid, teadsid, et see võib ainult asja hullemaks teha.

Adolf Sigismundi poeg ei teadnud seda ja sellepärast pidi ta kiirelt pagema tädi Roosi viha eest ning võis veel õnnelik olla, et talle uksest visati järele oktoober ja sametkraega mantel.

Kui uks põgeneja järele oli suletud, vajus tädi Roosi nõrkenult toolile.

„Milline masuurikas!“ oigas ta. „See võib veel öösel tagasi tulla lauahõbeda ja kalliskivide järele! Ja meie kaks kaitsetut naisterahvast!“

„Jah!“ — ohkas Hilda värisedes. „Mina ei julge ka enam heita magama! Kui... eee... kui kutsuks...“

„Ma tean, mis sa tahad ütelda! ohkas tädi. Kutsu siis pealegi Enn Ettur süia! Julgem ikka, kui meesterahvas on majas. Ta võib ju küllalistetoas magada!“

Jõulueelne meeleolu Berliinis.

Kui viimaseil aastail meie põhjamaal jõulud on kippunud vesiseks jääma ja jõuluvanal on tulnud teha oma rännakuid sahiseva saani asemel veesaabastes, siis seda lumevaesemad on olnud jõulupühad Kesk-Euroopas. Nii pole Berliin enam kümme aastat näinud päris talve. Nurmesid katnud õhuke lumekord kaob nüpea, kui tuul pöördub lõunasse, tuues sealt kaasa sooja õhuvooluse, udu ja vihma.

Ka tänavu pettis ilmataat berliinlasi. Jõulukuu teise nädala keskpaiku sadanud esimene lumi ei lasknud talvesportlasi kaua juubeldada. Nädala lõpul muutus ilm pehmeks, taevaskattus sügavate pilvedega ja paks udu ning vihm olid vaheldumisi tänavail viibija seltsiliseks.

Berliin kui suurlinn seab juba end varakult jõuluootele. Novembrikuu lõpp-päevil ilmuvad vaateakendele esimesed ümmarikud kuuseokstest pärjad, millesse asetatud punased küünlad. Hiljem näeb samasuguseid pärgi kohvikuis, restoranis ja tänavail. Ka ametiasutuste ooteruumesse tungib jõulu meeleolu: pärjad laes, kuuseoksad või talvelilled vaases.

Päris jõulurõõmu Berliini toob jõululaat, mis asetseb Maiplatsil. Seda ei jäta ükski berliinlane külastamata. Kolm nädalat mürtsuvad seal hommikust hiljaõhtuni orkestrid, hüürgavad leierkastid, tiirlevad karussellid, hügelrattad, liuskettad; jõuluvanaid pidulikus rõivastuses pakuvad külalisile oma kaupa ja külastajaist pole puudust. Pühapäeviti ja pärast lõunat on tunglemine jõululaadal seevõrd suur, et seal vaevu pääseb läbi vastassuunas liikudes.

Suurt elevust ja tungi on näha õhtul peatänavail: Unter den Linden'il, Friedrichstrassel, Alexanderplatsil jne. Ja seal on, mida vaadata. Reklaamkunst on pannud välja oma viimase, kasutades selleks kõiki moodseid tehnikauuendusi. Peamine tähelepanu reklaamis on pööratud valguse efektidele. Värviliste tulede kombinatsioonid tekivad, kasvavad, kahanevad, kustuvad ja kordavad uuesti sama mängu tuhandetes vaatepiltides. Tulede süra langedes niiskele tänavasfaldile peegeldub sealt vastu, joonestades sõidutee pinnasele igasuguseid valgusekontuure. Reklaam tänavalt on kandunud osaliselt ka õhuruumi. Suured firmad reklaamivad end lennuki tiibade alla asetatud tulede kombinatsioonidega, mis pakuvad huvitavat vaatepilti kottpimedas taevaalaotuses.

Ärides näib olevat rohkesti kaupa ja suured kaubamajad on tulvil ostjaid. Berliinlane ei osta palju korraga: natuke siit, natuke sealt, pigemini küll vaatab väljapandud ilusaid asju. Ka toiduainetest ei näi olevat puudust, kuigi vabal müügil puudub või ja päim.

Berliinlane on lustakas. Käib kinos, teatris; istub kohvikus ja restoranis või tungleb tänaval jõululaadalt ostetud südameke nõõriga kaelas ja paberist müts peas. Kui operetti pääseb veel kuidagi vaatama, siis ooperisse ja Wintergartenisse pääsemiseks tuleb lunastada pileteid vähemalt nädal aega varem. Ka paremad kinod on puupüsti rahvast täis, kuigi isteplatside arv neis ulatub mitmesse tuhandesse.

Mõni aasta tagasi Berliini kollitanud tööpuuduse tont näib olevat kadunud, kuigi kõigile veel kaugeltki ei jätku korrapärast tööd, eriti talvisel perioodil. Puudusekannatajate toetamiseks ja neile jõulurõõmu valmistamiseks pannakse igal aastal detsembrikuu algul Saksamaal karbikorjandus toime, mida teostab peamiselt haritlaskond. Ka võimuesindajad ja ohvitserid võtavad korjamisest osa. Käesoleva aasta 4. ja 5. detsembri karbikorjandus olevat annud sissetulekut 7,8 miljonit marka.

Berliinlane riietub puhtalt, kuid tagasihoidlikult. Kerjuseid ja räbalais inimesi pole tänavail näha; kuid pole näha ka kalleid karusnahkseid kasukaid, hõberebaseid ja muid sarnaseid luksusasju. Ka meeste teatririietus ei erine palju tavalisest tänavülikonnast. Kalosse kannab berliinlane väga harva ja neid on müügil vähe näha.

Rahva üldine meeleolu näib olevat hea. Juubeldatakse oma juhtidele, kui nad tulevad avalikkuse ette, samuti sõjaväeosadele nende möödamarssimisel. Sakslane on alati armastanud korda ja püüdnud rinnaga üle saada ettetulnud raskusist. Ka praegu ollakse oma ettevõtteis väga optimistlik ja püütakse võimalikult pea üle saada neist raskusist, mida Saksamaale pärandanud õnnetult lõppenud maailmasõda.

Ro.

Tallinna-Harju Prefektuuri allüksuste laskeinstruktorite kursus.

11. detsembril s. a. lõppes Tallinna-Harju prefektuuri allüksuste laskeinstruktorite kursus. Kursus kestis kuus päeva, asukohaga Politsei Ratsareservis. Kursusest võttis osa 17 laskeinstruktorit, kellest oli 1 abikomissar, 15 konstaablit ja 1 allkonstaabel.

Kursusel oli seatud üldiseks eesmärgiks:

1. anda allüksuste laskeinstruktoritele vajalikke teadmisi ja oskusi laskeasjandusse puutuvais küsimusis;
2. arendada ja süvendada laskeinstruktorite praktilisi oskusi allüksuste ametnike õpetamisel ja õppelaskmise läbiviimisel;

3. tõsta instruktorite isiklikku relvade käsitsemise oskust laskmise põhiasendites.

Kursusel läbivõetud õppeaine jagunes üldjoontes nelja ossa:

1. Relvade materjalosa tundma õppimine ja instruktorite poolt relva materjalosa tunni organiseerimine ja läbiviimine — 9 tundi.

2. Relvade käsitsemise õppuse organiseerimine ja läbiviimine — 15 tundi.

3. Näitlik lühendatud sõjapüsside kal. 7,62 proovimine, õppelaskmise organiseerimine ja läbiviimine ning laskevõistlused — 8 tundi.

4. Koduseks tööks antud teemade kohaselt töökavade koostamine — 4 tööd.

Relvade materjalosa õpetamisel oli eesmärgiks: relvaosade ühistootamise selgitamine laadimisel ja laskmisel; relvade hoolikanne; instruktoritele praktilise oskuse andmine materjalosa tunni organiseerimises ja läbiviimises.

Relvade käsitsemise õppuse eesmärgiks oli: õpetada selgeks laskmise põhiasendid ning relva käsitsema õigete ja kiirete võtetega. Anda praktilist vilumist relvaga sihtimise tunni organiseerimises ja selle läbiviimises.

Relvade proovimisel ja õppelaskmisel oli eesmärgiks: anda instruktoritele kogemusi ja õpiseid sõjapüsside proovimises ning nõrgemate laskuritega õppelaskmise korraldamises.

Töökavade koostamise eesmärgiks oli: anda õpiseid instruktoritele laskeasjanduse tunni organiseerimises ja selle läbiviimises.

Kursuse õppekava oli nii koostatud, et 3/5 sellest olid näitlikud ja instruktorite poolt antavad relvade käsitsemise õppuse tunnid.

Tööd tehti intensiivselt ja suure armastusega asja vastu. Peale igapäevase kursuse töö tuli instruktoritel koostada kodus kursuse juhi poolt antud teema alusel töökavad.

Kursuse kestel pidi iga instruktor iseseisvalt andma ühe praktilise tunni. Iga instruktori poolt antud praktilisele tunnile, kus kaaskursuslased esinesid õpilastena, järgnes arutus, et selgitada igakülgset tunniandja poolt tehtud vigu.

Kursuste kestel korraldati instruktoritele omavaheline laskevõistlus sõjapüssidest ja püstolitest, kus viiele esikohale tulnud laskurile olid välja pandud auhinnad. Auhindadele tulid: konstaabel R a i d m a, konst. P a l u, allkonstaabel O s s a r, konstaabel P e e t s o ja konstaabel S i l l a.

Kursuse lõpul korraldati katsed instruktoritele. Katsetel viibisid prefekt R e i m o ja abiprefekt N y k a n e n. Katsetel hinnati 11 instruktoriga teadmised väga heaks ja 7 instruktoril — heaks.

Peale katset prefekt R e i m o jagas välja kohetadele tulnud instruktoritele auhinnad. Ühtlasi pöördus kursuslaste poole sooja ja südamliku kõnega, milles märkis kursusel tehtud töö tähtsust ja soovis värskelt ammutatud teadmisi ja oskusi rakendada kaasametnikkude edukaks väljaõppeks.

Kuna vilunud laskeinstruktorite järele allüksustes tunti suurt puudust, siis prefekti poolt korraldatud kursus leidis allüksuste juhtide peres suurt poolehoidu. Et Tallinna-Harju Prefektuuri allüksuste isikuline koosseis on arviliselt võrdlemisi suur ja kuna peamiselt laskeinstruktoritel lasub laskealal väljaõpe, siis seda rohkem oli tarvidus vilunud laskeala juhtide järele, et paremini ja otstarbekohasemalt korraldada laskeala väljaõpet allüksustes.

A. O.

Rahvusvaheliste suurpetturite trikke

Rahvusvaheliste suurpetturite trikid on nii osavalt kohandatud kõigile tingimustele, tihti lausa geniaalsed ja amüsanssed, mistõttu nende õnnestumine on enamasti juba ette kindlustatud. Suurpettur kannab enamasti mingit suuraadli nime, reisib elegantse luksusega, saadetud teenijaskonnast, kelle loomulikult moodustavad tema abimehed, peatub esmaklassilistes hotellides, püüdes suursuguse härrasmehe allüüre kuni viimaste peensusteni järele aimata. Üle kümne aasta tagasi vahistati Zürichis keegi ammuotsitud rahvusvaheline suurpettur, kes nimetas end krahv von Tveveren'iks ja ütles enese olevat surnud Belgia kuninga Leopoldi poja. Tema arvele kirjutati rida suuri kelmusi, mis ta peamiselt Šveitsi pinnal oli sooritanud ja mis talle sisse tõid enam kui 150.000 kuldmarka. Ühel päeval ilmus kindrali vormis isik ühte liitlaste poolt okupeeritud saksa linna ja teatas, et Tema Majesteet Belgia kuningas olevat teda saatnud sinse ameerika garnisoni ohvitseridele ja meeskonnale belgia aumärke

välja jagama. Aumärkide väljajagamine toimuski suure pidulikkusega, kuid „krahvlik kuningas saadik“ oskas õnnelikult dekoratsioonide saajailt suuremaid summasid laenuks võtta ja siis kaduda. Ta siirdus ühte teise saksa linna, kuhu oli oodata liitlaste reparatsioonikomisjoni liikmete saabumist. Viimaste saabumisel ilmus uniformeeritud krahv raudteejaama ja seletas, et ta olevat Saksa valitsuse poolt määratud hoolitsemise komisjoniliikmete reisikohvrite eest. Kohvrid antigi talle pahaaimamatult välja ja kindral laskis need laadida jaama ees ootavale veoautole. Loomulik, et ükski komisjoniliige oma reisikohvrit enam kunagi ei näinud. Krahv sõitis Baaseli, kus pügas terve rea väljapaistvaid isikuid suuremate summade võrra. Tema õige nimi oli Otto Steffin, pärit Lüttichist.

Et pettenaitumise ala kuulub eelistatavalt rahvusvaheliste suurpetturite repertuaari, on üldiselt tuttav. Abiellumishimuline naispere, vaatamata tuhandele hoiatavaile näitele, langeb

otse uskumata kergelt jämedate pettusmanöövrite ohvriks, kaotades oma tervise, raha ja au. Tihti läheb naitumispettur isegi nii kaugele, et sõlmib eri maades mitu seadusepärast abielu, muidugi igakord isenime all. Keegi endine abimetsaülem võttis endale mitmesuguseid kõrgkõlalisi nimesid, nagu prints Hubertus Antoni Caracciolo-Hohenbartenstein, krahv von Breitenfurt Laveaux, vabahärra von Dricourt, krahv Fürsteneck, krahv Felseck, krahv Linden jne., ülendas end ise metsaametkonna kõrgeimasse astmesse ja lõppeks Saksa keisri hoovijäägermeistriks, kandes eelistatavalt vormirõivaid ja ordeneid ning sooritades kõlavate nimede ja elegantse esinemise abil terve rea pettenaitumisi kõrgemas ja jõukamas seltskonnas. Ta abiellus lõppeks rikka lesega, kes varsti pärast seda suri. Pärimisõiguste lahendamisel tekkis tema isiku töepärasuses kahtlus, asi võeti uurimisele, mis lõppes vanglaga.

Berliinis on praegu käimas suurpettur Schutzzi protsess, kes naitumislubadusega pettis 203 mõrsjalt välja kogusummas 3,7 miljonit krooni. Läbiotsimisel leiti tema korterist kõigi pruutide päevapildid, milledele olid märgitud andmed vanuse, elukohtade ja neilt väljapetud summade kohta.

Edukalt ja mitte ilma humoristliku varjundita teotses aastat 15 tagasi nn. deviiside komissar, itaallane Guido Tambornino, kes juba varemalt oli Prantsusmaal ja Austrias tuntud rahvusvahelise petturina. Temas peitub rahvusvahelise panga- ja tsekipetturi tüüp. 21. sept. 1922 astus see härra Dresdeni panga Berliini osakonda, esinedes Viini kriminaalpolitsei ametnikuna ja seletas, et ta jälitavat rahvusvaheliste kelmide jõuku, kes tegelevat litsentside võltsimisega. Jõugu liikmeil pidavat olema pangas jooksev arve. Seejuures mainis ta Viini politseiavalitsuse kirja, mille pank pidi olema tema teadmist mööda saanud. Pank oli tähendatud kirja küll saanud, kuid kirja autoriks oli Tambornino ise. Ta tuli 26. septembril uuesti pank ja võttis panga ametnike kaasabil kelleltki välismaalast 30.000 marka ja passi, seletades, et see isik seisvat jõuga ühenduses. Järgneva poolteise aasta kestel üllatas ta vale-pangandusrevidendina Berliini, Brandenburgi ja Dresdeni pangaasutusi ootamatute revideerimistega, kusjuures tal mitmel puhul oli saatjaiks tõelisi politsei- või maksuametnikke. Enamasti lõppesid need revisjonid ilma ainelise tuluta, kuna olukorrad ei olnud soodsad. Ühel seesugusel revideerimiskäigul õnnestus tal omandada panga tsekiraamatu, mille abil ta hiljem sooritas terve seeria pettusi Berliinis, Hamburgis ja Stettinis. Ta vahistati Bremenis 10. aprillil 1924. Ta nimetas end Karl Klirmayeriks, pärit Viinist. Selle nime all mõis-

teti ta 4 aastaks vanglasse, kuid juba 23. detsembril samal aastal õnnestus tal põgeneda Stettinis.

Varsti pärast seda avastati Berliini pankades jällegi rida võltsitud tsekke. Käekirjade ekspertiis tunnistas nende autoriks Karl Klirmayeri; ta vahistati 19. veebr. 1925 Bernburgis.

Et Tamborninol ei puudunud ka huumorisoos, näitab järgmine vahepala. Põgenenud 1924. aastal Stettinist, siirdus ta Viini. Seal saatis ta Dresdeni kriminaalametnikule, kes teda Bremenis käis üle kuulamas, järgmise kirja:

V. a.
härra G.

Jättes Teiega Bremenis pärast ülekuulamist hüvasti, avaldasin lootust, et mu asi siiski veidi teisiti kujuneb, kui Teie seda arvasite. Ja nüüd ongi lood nii nagu ütlesin, mulle lahkesti määratud nelja aasta kiuste. Ma olen Viinis. Samuti, nagu mul õnnestus politsei-, maksudevalitsust ja pangaametnikke alt vedada, tulin toime ka arstide ja vanglapersonaaliga. Mis aga puutub minu tõelisse isikusse, noh, mu armas härra G., seal on antropomeetriline süsteem põhjalikult omadega läbi. Nii siis väga austatud härra G., kas Teie ei sooviks mind Viinis külastada? See oleks mulle meeldivaks elamuseks, tohtida Teid oma kodus vastu võtta.

Südamlikult tervitades Teie
Karl Klirmayer.

Dresdeni kriminaalametnik ei sooritanud oma külastust mitte Viinis, küll aga Bernburgis pärast lahke kutsuja vahistamist. Kuna Dresdeni politsei andmed põhjustasidki selle vahistamise, siis peab arvama, et Tambornino jällejälgemise rööm seekord ei olnud kuigi suur.

Head lõbu pakuvad mõnikord ikka jälle korduvad antiikesemete võltsimise lood. Kui palju öieti igast kuulsast antiikesemest ehtsaks peetavaid originaale olemas on, seda ei jõua keegi kindlaks teha. Huvitav on ühe Florentsia kunstiteodetega kaubitseja võte, mis kasutas kellegi ameeriklasest maalide koguja sissevedamiseks kõrget kaitsetolli, millist Ameerika valitsus võtab kunstiteodete sisseveolt. Ta tellis ühest Rembrandti maalist hea koopia vanal lõuendil ja laskis ka kunstniku signatuuri hästi järele aimata. Saanud koopia, laskis ta kunstniku signatuuri erilise värvikorraga katta ja sellele kirjutada: „Rembrandti järgi kopeeritud“. Maal saadeti nüüd, kaotsimineku vastu kindlustatult, äri usaldusmehe nimele New Yorgis teele ning samal ajal anonüümikiri sealsele tolliametile, milles teatati, et kavatsetakse kõrgevärtuslik Rembrandti maal koopia nime

all Ameerika tollivõimude tüssamisega sisse sahkerdada.

Anonüümkiri avaldas soovitud mõju. Pildi saabumisel kutsuti vastuvõtja tolliametisse, kus talle võidutsevalt teatavaks tehti, et kavatsatud pettuskatse on avastatud. Et hajutada igasugune kahtlus, kõrvaldati tollikeemiku poolt sealsamas koopia signatuur, mille alt Rembrandti enda signatuur täies säras tuli nähtavale. Pildi vastuvõtja protesteeris, kuid maksis viimaks tolliraha ehtsa Rembrandti eest ühes trahviga. Ent ta ei unustanud nõuda ära kirja tolliameti otsusest ja kviitungi makstud summale. Saanud oma pildi, läks ta õkva kellegi New Yorgi maalide kogu juurde, kellest ta teadis, et see juba ammu otsib mõnd Rembrandti. Seal kaebas ta ausa ärimehe kombel oma sissekukkumisest tolliametis, näitas tolliametist antud dokumente ja müüs vä-

ga kõrge summa eest kordaläinud koopia, mis nüüd oli muutunud järjekordseks ehtsaks Rembrandtiks.

Meie Eestis seisame rahvusvaheliste suurhaidede sõiduvetest veidi kõrval, kuid päris tundmatud pole nad meilgi. Tuletame vaid meelde Danzigi juuti Hodza, alias Schlachhauer, alias Schreiber, alias Gross, alias Deak, õige nimega Siegfried Loschinsky, kes möödunud suvel pettis ühelt pealinna juudi soost ärimehelt välja suurema summa raha, esinedes suurärimehena ja opereerides katmata tsekiga. Sama võtet kordas Loschinsky hiljem ka oma kodulinna Danzigis. Meie kriminaalpolitsei energilise teotsemise tõttu läks korda Tallinnas väljapetetus summat Kopenhagenis aresti alla panna ja hiljem kahjusajale tagastada. Loschinsky ise areteeriti Poolas.

—t.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea loss, Tallinnas. Telef.: toimetus 471-90, talitus 448-92. Jooksev arve Eesti Pangas 543. Posti jooksev arve 377. Postkast 438. **Tellimishind:** aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—. Üksiknumber 30 snt. **Kuulutuste hinnad:** 1/1 lk. Kr. 60.—, 1/2 lk. Kr. 30.—, 1/4 lk. Kr. 15.—, 1/8 lk. Kr. 7.50. Välis- ja esimene sisekaas Kr. 100.—. Tagumine sisekaas Kr. 75.—. Vastutav toimetaja: **A. Liit.** Tegev toimetaja: **H. Põldvere.** Väljaandja: **Politseiametnike Keskkogu.**

Praktiline jõulukink

on RÜK'ist ostetud

ÜLIKONNARIIE

Kvaliteetkaubad kodumaa ja inglise vabrikuist.

Riieturite Ühiskaubamaja

Tallinn, S. Karja 19, tel. 455-77. Tartu, Aleksandri 5, tel. 16-20.

„Politseilehe“

tellimiste vastuvõtmine 1938. a. peale on avatud.

„Politseileht“ toob igas numbris kasulikku ja huvitavat mitte ainult politseiametnikele, vaid igale lugejale.

Rohkesti vasesügavtrüki-pilte.

Tellimishind aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—.

Uuendage aegsasti „POLITSEILEHE“ tellimine 1938. a., et ajakirja saatmisel ei tuleks vahet.

Tellimisi võtavad vastu kõik posti- ja politseiasutused.

*Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uutaastat
soovivad oma ärisõpradele ja Eesti Vabariigi
politseiperele:*

RAKVERES.

Saku ja A. Le Coq'i õlleladu

Pikk tn. nr. 24, telefon nr. 2-86.

<p>Kino „SKALA“, Pikk tn. nr. 16.</p>	<p>KODUMAA VABRIKUTE RIIDE- KAUPLUSED, Tallinna tn. nr. 35 ja Turuplats. E. METZ.</p>
<p>RIIDE VÄRVIMISE JA KEEMI- LISE PUHASTUSE TÖÖSTUS, Pikk tn. AL. RESSAR.</p>	<p>Hotell-restoran „DU NORD“, Karl Kurts, Pikk tn. nr. 2, telefon nr. 1-55.</p>
<p>KONDIITRIÄRI JA KOHVIK A. REMMELGAS, Pikk tn. nr. 1. Telefon nr. 2-60.</p>	<p>O.-ü. „TARMO“ Rakvere osakond, Pikk tn. nr. 5.</p>
<p>Livonia õlleladu A. SILVERE. Pikk tn. nr. 39, telefon 65.</p>	<p>Peegli- ja mööblitööstus „KASULIK“. Pikk tn. nr. 26, telefon 2-13.</p>
<p>Riide- ja pudukauplus JOH. GRUBE. Pikk tn. 22.</p>	<p>Muusika- ja raadioäri VOLDEMAR VIIL. Pikk tän. nr. 22.</p>

*Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uutaastat
soovivad oma ärisõpradele ja Eesti Vabariigi
politseiperele:*

RAKVERES.

Restoran-öölokaal „RAHVAMAJA“	
Vorstitööstus ja lihakauplus firma JOH. SENKEL. Lai tn. nr. 18, telefon nr. 1-38.	
Toornahaladu S. FIRK. Laada tn. nr. 5, telefon nr. 1-25.	
Rohu- ja värvikauplus LEMBERG. Tallinna tn. nr. 22.	Rakvere linna vab. tulet. üh. einelaud H. KUUSIK. Pikk tn. nr. 51, telefon nr. 1-75.
Elektri-, raadio- ja jalgrattaäri A. LEETBERG. Lai tn. nr. 8.	Restoran „CENTRAL“. Lai tn. nr. 23, telefon nr. 3-59.
Restoran-võõrastemaja „EUROOPA“. Lai tn. nr. 26, telefon nr. 3-62.	Kaubamaja HUGO JÜRGENS. Turuplats nr. 29, telefon nr. 71.
Nahakauplus „VIRUMAA“. Laada tn. nr. 1. Levinson.	
Rauakauplus G. LIMBERG. Tallinna tn. nr. 22.	PUDUKAUPLUS J. LIEBENAU, Pikk tn. nr. 13.
Mööbliäri ja -tööstus G. JÕE. Pikk tn. nr. 28.	Jalgratta- ja kullasepäri JOH. AVIK. Pikk tn. nr. 53, telefon nr. 2-69.
Pagari- ja kondiitriäri H. DÖRVALD. Pikk tn. nr. 54.	Raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus ERIK PRIIMANN. Pikk tn. nr. 24.
Kella- ja kullasepäri H. MISCHEL. Pikk tn. nr. 7.	Rohu- ja värvikauplus V. HAASE. Pikk tn. nr. 3, telefon nr. 2-30.
Pudukauplus A. ZLAFF. Tallinna tn. 7.	Raamatu- ja riidekauplus S. ERNA. Tallinna tn. nr. 14.
Kirjutusmaterjalikauplus „KULTUUR“. E. Birkenfeldt, Lai tn. nr. 18.	Mütsi- ja pudukauplus J. TSUKERMAN. Lai tn. nr. 24.

**Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uutaastat
soovivad oma ärisõpradele ja Eesti Vabariigi
politseiperele:**

RAKVERES.

<p>Valmisriiete- ja pudukauplus R. HASAN, Tallinna tän. nr. 25, telef. nr. 2-23.</p>	
<p>INGLISE VALMISRIIETEKAUPLUS. Tallinna tn. nr. 20.</p>	<p>Restoran „VIRU“, Vaksali tän. nr. 1. R. Lauri.</p>
<p>SÖÖGISAAL, Vaksali tän. nr. 4. H. Puu.</p>	<p>Toiduainetekauplus P. AETTIK, Vaksali tän. nr. 12.</p>
<p>Matusetarveteäri A. LEO, Tallinna tän. nr. 39.</p>	<p>Raua- ja põllumajandustarvete kauplus J. KLASMANN, Tallinna tän. nr. 36.</p>
<p>Jalanõudeäri M. BLECHMANN, Tallinna tän. nr. 34.</p>	<p>Peenviina- ja koloniaalkauplus E. RAMMULUS, Tallinna tän. nr. 30.</p>
<p>Raua- ja põllumajandustarvete kauplus KRISTJAN TATRIK, Tallinna tän. nr. 29.</p>	<p>Mütsi- ja karusnahaäri JOH. EINMAN, Tallinna tän. nr. 25.</p>
<p>Valmisriieteäri firma PATOV, Tallinna tän. nr. 19.</p>	<p>Valmisriieteäri firma KOFKIN, Tallinna tän. nr. 18.</p>
<p>Riide- ja pudukauplus S. Haukka, Tallinna tän. nr. 20.</p>	<p>MÄNGUASJADE KAUPLUS. Tallinna tn. nr. 20. A. USTAV.</p>
<p>Peenviinakauplus E. LEPIKSAAR. Turuplats nr. 1.</p>	<p>Klaas, kivinõude ja majandustarvete kauplus RIISMANN. Turuplats nr. 9.</p>
<p>PAIDE NAHALADU. Laada tn. nr. 4.</p>	<p>Koloniaalkauplus firma O. ABEL, Tallinna tän. nr. 23.</p>
<p>Kella- ja kullasepäri LEO SAFRE, Tallinna tän. nr. 30.</p>	<p>Rohu- ja värvikauplus P. ROGOVSKY Tallinna tän. nr. 33.</p>
<p>Valmisriieteäri A. IVANOV, Tallinna tän. nr. 21.</p>	

*Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uutaastat
oma ärisõpradele soovivad:*

A-S. Võru Pank

<p>JOH. JASKA. Savitööstus. Leola tn. 20, Viljandis.</p>	<p>A/S. C. F. LEIHBURG. Linatööstus, sae- ja jahuveski. Viljandis, Tallinna tn. 44.</p>
<p>Firma S. HEILG ja ROSENBLUM. Riide-, pudu- ja valmisriieteäri, Võrus, Jüri tn. 20.</p>	<p>A. SIBUL. Võrus, Jüri tn. 5-c, telef. 157.</p>
<p>HERMANN ZIEHR. Võrus, Kreutzvaldi tn. 41, telef. 67.</p>	<p>ED. LEMBER. „Livonia“ õlleladu ja karastusjookide tehas. Võru, Katarina t. 6-a, telef. 60 ja 211.</p>
<p>O/Ü. „VÕRU TÖÖSTUS“ Võrus.</p>	<p>V. ROSENBERG. Autobuste liinipidaja Võrus.</p>
<p>M. GUTMANN. Restoran „Käsitöölise Selts“ Võrus, Kreutzvaldi 31, telef. 50.</p>	<p>A. KLAOSEN. Restoran „Tamula“, Võrus, Tartu tn. 33.</p>

**Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uutaastat
oma ärisõpradele soovivad:**

VÖRUS.

<p>Täielikem fotograafia. G. ZOPP. Võrus, Kreutzvaldi tn. 34-a, telef. 94.</p>	<p>Firma R. KUHI. Harja- ja pintsliitööstus Võrus, Kreutzvaldi tn. 38, telef. 206.</p>
<p>A. V. SAAR. Rätsepmeister, Võrus.</p>	<p>JOH. SEMISTE. Raamatu- ja kirjutusmaterjali-äri. Võrus, Tartu t. 9.</p>
<p>R. KORNEL. Rätsepmeister, Võrus, Jüri tn. 23.</p>	<p>V. Lannesto. Juuksetööstus, Võrus, Jüri tn. 5-b, telef. 193.</p>
<p>ED. SIKK. Nahakauplus, Võrus, Tartu tn. 12, telef. 170.</p>	<p>E. RAHI. Daamide ja härrade juuksetööstus, Võrus, Tartu t. 27, telef. 112.</p>
<p>VILLEM RAUDSEPP. Vannutatud maamöötleja, Võrus, Vabaduse tn. 17-b.</p>	<p>M. KALMAKOF. Liha- ja vorstiäri, Võru uues linnaosas.</p>
<p>L. KROONBERG. Vanemaist pagariäridest, Võru uues linnaosas.</p>	<p>E. ja F. ANDRESON. Koloniaal- ja õllekauplus, Võru uues linnaosas.</p>
<p>H. TINA. Juuksur, Võru uues linnaosas.</p>	<p>LEO PIRN. Liha- ja vorstiäri, Võru uues linnaosas.</p>
<p>O. SIILIVASK. Karastusjookide tehas, Võru uues linnaosas, telef. 230.</p>	<p>Adv. E. OTTAN. Võrus.</p>
<p>M. REISMANN. Ämmaemand, Võrus, Kreutzvaldi 28, telef. 165.</p>	<p>J. PRÜGI. Restoran. Võrus, Jüri tn. 22.</p>
<p>R. ONNO. Liha- ja vorstiäri Võrus, Jüri 11, telef. 180.</p>	<p>„ILO“ Rohu-, värvi- ja kosmeetikaäri, Võrus, Jüri tn. 5.</p>
<p>RUD. VESKE. Kella-kullasepaäri, Võrus, Jüri tn. 16, telef. 90.</p>	<p>Kaubamaja „VEKA“ Võrus, Tartu tn. 20, telef. 88.</p>
<p>E. JAKOBY. Vormi säärsepaatööstus, Võrus, Kreutzvaldi 20, telef. 200.</p>	<p>ROB. HENDRIKSON. Mehaaniline mööblitööstus, Võrus, Tartu 33, telef. 233.</p>

**Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uutaastat
soovivad oma ärisõpradele ja Eesti Vabariigi
politseiperele:**

Hotell PALACE, Tallinn, Vabadusväljak 3.	
K. ELLI MÖÖBLITÖÖSTUS, Narvas, Vestervalli t. 23.	PEETER TEDER, Autotransport, Narvas, Tallinna m. 6, tel. 107.
METSATÖÖSTUS G. I. HRJAPIN Narvas, Viru t. 19-4.	J. TIITSO SEEBITÖÖSTUS, Narvas, Rakvere t. 2, asut. 1894. a.
N. SEMJONOV, saunaomanik Narvas, Hermani t. 5.	IVAN ALEKSANDROV, vorstitööstus ja lihakauplus Narvas, Uus liin nr. 42.
Restoran „KODU“ Võru, Vabaduse tn. 10, telef. 76.	F-ma KARL LEPP. Võrus, Kreutzvaldi tn. 22. Koloniaal-, napsi- ja nõudekauplus.
V. PEDRAS. Segakauplus, Võru uues linnaosas.	JUTO VANAASE. Võõrastemaja „Rossia“ Võrus, Kreutzvaldi tn. 16, telef. 124.
S. SONGI. Raamatukauplus ja trükikoda, Võrus, Jüri tn. 14, telef. 130.	S. BER. Jalanõudeäri, Võrus, Jüri t. 18.

**Rõõmsaid jõulupühi ja õnnerikast uutaastat
soovivad oma ärisõpradele ja Eesti Vabariigi
politseiperele:**

<p>Paul Ebber. Võrus, Jüri tn. 16-a. Telefon 106. Koloniaal-, veini- ja tubakakauplus.</p>	<p>V.-ü. P. Ebber & Ko. Võrus, Liiva tn. 24. Telefon 194. MS. A. LE COQ'I ÕLLELADU JA KARASTUSJOOKIDE TEHAS.</p>
<p>Firma E. ÕUNAPUU, Narvas, Pectri pl. nr. 15/17. Soovitan suures valikus villaseid üli- konna- ja palituriideid kodumaa saa- dusist. Daamidele kõiksugu kleidi- ja mantliriideid.</p>	<p>Kontor „MERKUR“, Narvas, Hermanni t. 15, tel. 3-55. Kinnisvarade müügid. Teenijate ja ametnikkude kuulutuste vastuvõt- mine, „Uus Eesti“ Narva kontor, Ü. K/S. „Eesti“ esindus.</p>
<p>Võõrastemaja- restoran „DU-NORD“ Narvas, Suur t. 28, tel. 333.</p>	<p>EDUARD TEDER Narvas, Uus liin nr. 5 ja 56 asuvate restoranide omanik. Firma A. KIISA. Pudu- ja pesukauplus, Tallinn, „Estonia“ teatrimaja nr. 15, tel. 461-24.</p>
<p>K/M. JÜRI KODRES, Tallinn. Kauplus ja kontor Büroomasinate osak. Viru 3, tel. 478-60. Viru 8, tel. 436-50. Kõitekoda, lineerimistööstus, naha- tööde ateljee „Lineeriija“ Niguliste 16, tel. 448-45.</p>	<p>Rõõmsaid jõulupühi ja edurikast uutaastat soovib firma G. SCHER. Võrus.</p>
<p>EESTI-SIIDI Rakvere osakond. Tallinna tän. nr. 25.</p>	<p>Saapakauplus A. GRASSMANN, Rakveres, Tallinna nr. 21.</p>
<p>Kullasepaäri V. SADE, Rakveres, Tallinna tän. nr. 18.</p>	<p>Pudukauplus UUSTALU, Rakveres, Tallinna tän. nr. 18-a</p>
<p>Rohu-, värvi-, elektritarvete ja laskeriistade kauplus JOH. VESKE, Rakveres, Tallinna tän. nr. 27.</p>	<p>Tapeedi- ja kirjutustarvete kauplus, JOH. LIPPASAAR, Rakveres, Tallinna tän. nr. 34.</p>
<p>Kleidi-, pesu- ja moeäri firma TANKSMÄE, Rakveres, Tallinna tän. nr. 33</p>	<p>Majatarvete eriäri, EV. PORKMANN, Rakveres, Tallinna t. 33, telef. nr. 82.</p>
<p>Jahu-, vilja- ja koloniaalkauplus VÄRDI VAINOKIVI, Rakveres, Vaksali t. 8, telef. nr. 3-99.</p>	<p>Saapakauplus J. Kolts. Rakveres, Tallinna tän. 9. Lihakauplus R. Augjärv. Rakveres, Laada tän. 4.</p>

Naha- ja karusnahatööstus VENNAD A. & R. HOFF

Ladu: Tallinn, Vene tän. 13. Telef. 432-09. Viljandis, Jaama tän. 8. Telef. 132.

Auto- & Raadioäri Fa. J. VERNCKE,

Viljandis, Tallinna tän. 2. Telefon 32.

O.-ü. Tarmo ● Kaubandus- & Tehnikakontor ins. J. Täks ● A.-S. Tormolen & Ko ● Välis-
kaubanduse kontor A. Selling & Ko ● ja A.-S. Kapsi & Ko Viljandi esindaja.

Viljandi Mehaanikatöökodjad H. Ungern-Sternberg & Ko.

Telef. 1.

EHITAME

omnibusi ja veoautokeresid.

REMONTEERIME

igasuguseid mehaanilisi sõidu- ja veoabinõusid.

HOTELL-RESTORAN

„Põllumeeste Kodu“

Viljandis, Tallinna tän. 3. Telef. 2-10.

HOTELL-RESTORAN

„Ööbik“

Viljandis, Soome tän. 3. Telef. 3-73.
(Raudteejaama juures)

K.-M. ERNST KIRIKAL

Viljandis, Tartu tän. 1. Kõnetr. 325.

JALGRATTAD, MOOTORATTAD, AUTOD, AUTOOSAD JA MATERJALID, ELEKTRI-
TARBED, RAADIO, GRAMMOFONID, FOTO-TARBED, KIRJUTUS- JA BÜROOMASINAD,
TERASKAUBAD, LASKERIISTAD, JAHITARBED.

KÕIKSUGU EHITUSTARBEID
JA KÄSITÖÖRIISTU OSTATE

K/m. S. Gordin & Vennad

Pärnus, Tallinna maantee 9.

Kullasepäri J. Mitt,

KALEVI TÄN. 32 — PÄRNUS.

Parim valik

Kuld

Hõbe

Albakka

Kristall —

Joh. Lorupi kristallivabrikust.

Õiglased kindlad hinnad.

Soodsaim ostukoht on

A. Kiviranna moe- ja puduäri

Võrus, Kreutzwaldi tn. 26, telef. 149.

Ainuke parim kondiitri- ja pagariisaaduste ostukoht

Kohvik „Rummo“

Teenimine kiire ja täpne.

Viljandis, Lossi tn. 31. Telef. 332.

Soovime häid jõulupühi!

**METSATÖÖSTUS
MEIER JUDEIKIN
JA POJAD.**

F. Maiste

Võrus

Müügil: teraskaubad, sporditarbed, laske-riistad, laskemoon, kalastamistarbed jne.

Võrumaal suurem segakauba-kauplus on

Võru Majandusühing.

Jalgrataste, õmblusmasinate, gramfonide, kellade, optika-, kuld- ja hõbeasjade äri ja töötuba

Aug. Taal

Võrus, Tartu tn. 15, telef. 172.

Lugupeetud ostjaskonnale
rõõmsaid jõulupühi ja
edurikast uutaastat
soovib ROHU- JA VÄRVIKAUPLUS, riigi- ja peenviinade ja õlle müük väljaviimiseks

H. Mõttus,

Võru, uues linnaosas.

Soovime oma ärisõpradele häid jõulupühi!

Meier Goldberg Ko.
METSATÖÖSTUS.
Võrus.

M. Megomäe

pagari- ja kondiitriärist,
Võrus, Kreutzwaldi 20, telef. 200,
saate alati ainult häid pagari-kondiitri-
saadusi.
Lugupidamisega: M. Megomäe.

Restoran „Sinihiid“ Võrus, uues linnaosas.

Soovin kõigile vanadele ja uutele ärisõpradele
häid jõulupühi!

Omanik: R. Peep.

POLITSEILEHT

1937

KUUETEISTKÜMNES AASTAKÄIK

POLITSEIAMETNIKE KESKKOGU VÄLJAANNE

SISUKORD:

	Lk.		Lk.
Abinõu maasse kaevatud või sissemüüritud esemete otsimiseks	329	Kirjutusmasina teksti identifitseerimine F. Vittlich	445
Abinõu teopaiga pildistamiseks — A. Liit	373	Kodanik, ajakirjanik, politseinik — V. Kaljumäe	342
Ajasüütamise juhtum kellavihi abil	454	Kodanik petturite küüsis	54, 104
Asitõendid — tuhandeid leitud — K. Utso	497	Kodanike ja pol.-ametnike vahekorras — L. Pruunmaa	41
Asugem koguma jälitamispärad	176	Kodaniku julgeolek Eesti Maapäeva ajal ja tänapäeval — Ed. Vallaste	327
Austria politseist — T. V. Kaup	568	Kodaniku mõttemõlgutusi politseist	267
Autoõnnetuste vastu võitlemiseks uus korraldus	263	K O abinõude näitus X näitus-messil Tallinnas	360
Baasel — Mainz — Rein	563	K O juhtide ja kodanike ülesandeid vaenlase õhurünnaku korral — R. Vaharo	305
Balti paviljoni ümber Pariisi maailmanäitusel — Adamson-Eric	408	K O korraldamisest asutis ja ettevõtteist — E. Umblia	45
Berliini krim.-politsei nõuandekoha sisustus ja korrastus — T. V. Kaup	452	K O on tarvilik — H. Arro	211
Budapesti kriminaalpolitsei — T. V. Kaup	378	Kodukaunistamisele rohkem tähelepanu — Ed. Viirsoo	191
Daktüloskoopia ja lepra — A. Liit	566	Kodukaunistamistöös uus ajastu — E. H. Truuvere	163
Detektiiv Raimund — Arvo Hannes	84	Kohtukutse — Arvo Hannes	110
Douhetism — E. Umblia	154	Kohtulik-teaduslik ekspertiiskabinet — F. Vittlich	42
Dresden — München	533	Konstaablite varustamisest kantseleimaterjaliga	193
Eesti tuletõrje juhtimise ümberkorraldamise vajadusest — R. Vaharo	6	Kordniku sammud	169
Eestis on vanglas kinnipeetavaid rohkem kui mujal	420	Korraldagem omaabi! — A. Reandi	56
Eestlased võõrsil	509	Kriminaalkohtupidamise seadustiku puudusi — S. Sööt	75
Endale kodu! — J. Ehatamm	297	Kriminaalkomissaride koosolek	222, 639
Enesetape või mõrv? — P. Kompus	376	Kriminaalkuritegevus Eestis 1936. a.	98
Film piirivalve elust ja tegevusest	137	Kriminaalmuuseumis — T. V. Kaup	127
Gaasivarjend — R. Vaharo	354	Kriminaalpolitsei tegevus 1936. a. taliolümpiaadil Garmisch-Partenkirchenis	586
Hollandi politsei elust — H. Lepp	611	Kriminaalseadustik	203
Ilm läheb sulale — J. Jaik	622	KrS § 254 l. 1 ja 2 ettenähtud süütegude adm.-korras otsustamise alal tähelepanekuid ja arvamusi	133
Infrapunasest pildistamisest — V. Toom	371	Kriminaalseadustik	203
Intervjuu	112, 136, 165, 195	Kriminaaltehniliste uurimismeetodite osatähtsus süütegude avastamisel — F. Vittlich	418
Ipriit — praeguse aja ohtlikem sõjagaas — E. Umblia	399	Kroonikapidamine politseiasutis — A. Peel	95
Jahiõigus — E. Ein	552, 583	Kuidas saada heaks laskuriks? — J. Ernits	19
Juurdluse toimetamise kord välispolitseis Tallinnas	343	Kultuurfilmi süünd	385
Jõuluaegne retk Prangli saarele — J. Ernits	618	Kunstihooajast ja võimalikust kunstiaastast — Adamson-Eric	490
Jõulueelne meeleolu Berliinis	644	Kuritegevuse põhjusi kr.-sotsioloogilisest vaatepunktist — K. Raag	149
Jõulujutt verivorstidest	637	Kurjategijate tüüpe — K. Pärtmaa	340, 362
Jõuluvana Viljandi politseiperes	20	Käsi Tall.-Harju Prefektuuri sportlaskonnas	574
Jõuvankrite kontrollimisest — V. Rannaleet	298	Köln — Düsseldorf — Berliin	595
Jälitusmeetmete koordineerimise modus operandi kohaselt — A. Liit	599		
„Jääpühad“ Peipsi piiril — J. Kraus	484		
Jüriöö	289		
Kabuhirmu ohjeldamisest — H. Reiman	236		
Kahekõne	202		
Kahjutule vastu — A. Ruusa	513		
Kauneid suvituskohti	196		
Keemiline relv tulevikus — E. Umblia	450		
Kehavigastused KrS-ku järgi — Kaljo Raag	580		

	Lk.		Lk.
Külaskäik Kesk-Euroopa politsei ja KÕ juhtidele	423	Politseiametnike puhkekodude ümber keerleb kibe töö	162
Laiba riietuse vaatlus — N. Bokariuse järgi	499, 516	Politseiametnike varustamisest	467
Lask relvata	403	Politseiametnikud (Tartu) jõulupuul	16
Laskeinstruktorite kursus Tall.-Harju Pref.	644	Politsei enesekorraldus ja seltskondlik ala — R. Veermaa	1
Laskuritega Helsingis — H. Pöldvere	382	Politsei harrastamas merisporti — A. Ruusa	309
Leedus külas	317	Politsei ja kaitseliit — A. Truuvere	287
Leiubüroode olukorda tuleks parandada	138	Politseikoer	268
Liiklemise keerises — B. Nykanen	245	Politseikooli alama klassi 13. lend lõpetas kursuse	311
Liiklemisvahendite liikumisest sõiduteedel	254	Politseikool 12-aastane	151
Liiklemisõnnetuste ajastul	348	Politsei korraldamas gaasikaitset	200
„Line-up” — Ameerika politsei ülekuulamismeetod	429	Politseikroonika — A. Peel	180
Londoni politsei ja New Scotland Yard — T. V. Kaup	53, 67	Politsei laske-eeskiri — R. Vaharo	222
Lugemislaud politseiasutuste ruumidesse	115	Politseil oma laske-eeskiri — R. Vaharo	185
Lumeväljad kutsuvad	603	„Politseilehe” sihte ja kavatsusi	3
Luzern	503	Politseinike võitlus mässulistega Nehatus	520
Läti kriminaalpolitseist — A. Anier	585	Politseniku sisemisest kasvatuses — A. Ruus	125
Maarajooni konstaablite korterioludest	601	Politseiohvitseride uus lend	108
Manolescu — varaste vürst	431, 463, 500	Politsei osa praeguses riiklikus ülesehitustöös — K. Kirsimägi	62
Meeldivate ja ebameeldivate elamuste meelispidamisest	244	Politsei osatähtsus õigusmõistmises — A. Ruusa	209
Meie küsime	262	Politseiparaad pealinnas	9
Monodaktüloskoobiline kartoteek — E. Vilt	435	Politsei rahva keskel	82
Monument — rahva kultuuri dokument — F. K. Randel	278	Politsei relvade hooldamisest — R. Vaharo	49
Munamägi — kodumaa omapäraseim koht — E. Piir	336	Politsei vormirõivastus — A. Miller	238, 339
Mustlaseks ma olen sündinud	455	Politsei vormist ja selle kandmisest	587
Muusikaharrastusest pol.-ametnike ringis Ed. Visnapuu	240	Poola kriminaalpolitseist — T. V. Kaup	157, 189, 219, 242, 286
Mõistatuslikke olukordi kuriteopaiga vaatlusil	18	Poola naispolitseist	357
Mõrva avastamine sõrmejälgede kaudu	359	Portreid meie riigitegelasist — J. Pert	425
Mälestusi iseseisvuse saabumisest — A. Liit	68	Psühholoogilisi vaatepunkte praktiliseks ülekuulamiseks — A. Liit	312
Mäng ja kihlvedu meil kehtivais seadusis — E. Ein	294, 307	Purjesport — E. Mets	184
Narva-Jõesuu puhkekodus veedetud päevist	504	Põrandaaluste trükikoja avastamine	436
Narva-Jõesuust	293, 337	Põrnu-Kutt — K. Pärtmaa	106
Neil pole jõuluõhtut	614	Päevapildistamisest politseist — V. Toom	214
Nelipühiks — A. Liit	207	Rahvuskogu ülesandeid — R. Veermaa	66
Nikli kõrvaldamisest vintraua õõnest — R. Vaharo	86	Rahvusvaheline kuritegevus — A. Liit	350
Näpujälgede säilivusest	439	Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Komisjonij areng ja saavutusi — A. Liit	392
Omaaegseid suurseiklejaid	139	Rahvusvahel. suurpetturite trikke	645
On aeg mõelda — J. Sooman	173	„Rakü” 5. üldnäitus	572
Orienteerumisvahend — kompass	331	„Ratsa-Roosi”	141
Orienteerumisvõistlused ja nende korraldamisest	258	Reimo, N. — Tall.-Harju prefekt	579
Oru-Juhan — K. Pärtmaa	13	Riias mõni päev — H. Pöldvere	217
Paap Puraviku meheau — Arvo Hannes	437	Riigiteenijate laste-abiraha seaduse käsitamine	440
Petseri ümbruses	261	Riigiteenijate, -töölise ja õppejõudude haiguskindlustusest	457
Piiri märkimine Peipsil	482	Roimar abistab detektiivi	143
Piirisaar ja piirivalve	486	Rooma politsei Kristuse sündimise ajal — O. Angelus	607
Piirisaare põlise puu häbumine	489	Röövroima avastamine	383
Piirivalve arengust ja tegevusest ülevaade	473	Salakaubitsemine rannikul	167
Piirivalve teenistukoortest — A. Kõrgma	480	Salaluure rahuajal	521
Piirivalvur Eesti-Läti piiril	266	Salaluure vastu võitlemine Eestis 555, 588	626
Piirivalvuri argipäev	487	Sina ei pea valetama	395
Piirivalvuri jõuluöö — J. Maisaar	620	Sisekaitse ülema otsus 3. VI 37 ja KKS § 960 — II l. — J. Raidjõe	466
Pildistamisest vaatlusil — V. Toom	358	Soome kultuurielust — Elsa Enäjärvi-Haavio	546
Pilkases pimeduses neli ja pool tundi — J. Alekand	488	Soome politseinike suvekodudest ja vaba aja veetmisest — Allan Lumme	175
Pisiasjade tähtsus süütegude jälitamisel — P. Hansar	80	Soome politseiorganisatsioon — J. Ropponen	548
Politsei!	364		
Politseiametnik vetelpäästjana	361		

	Lk.		Lk.
Soome riiklik ja majanduslik areng	551	Võitlus kuritegevusega Am.-Ühendriiges	
Surnutepüha puhul — P. Kuusik	507	— R. Pahka	397
Sõjagaasidest — H. Arro	535, 565	Võrdlusmaterjali muretsemine ja selle täht-	
Sõjast langesväärri vastu — J. Unt	280	sus võltsimiste avastamisel — F. Vittlich	152
Süütegude jälitamine ja simulatsioon —		Võrdlusandmeid politsei töökoorma vähene-	
P. Hansar	186	misest Tartu-Valga Pref. 1936/37	333
Teenetemärgi saajad	315	Võõrkeelte oskusest — A. Ruusa	444
Torkehaavadest nahal — N. Bokariuse järgi	447	Välismaa politseiametnike tööst	270
Tuletõrje suupäevad	369	Välismaalt lühiteateid 271, 304, 344, 365, 442, 604	604
Tuleõnnetuste vältimisest — J. Ernits	216	Öösel kell 12	640
Tulikahjude jälitamiseks juhend — A. Liit	251	Ülestõusmise pühiks — metrop. Aleksander	124
Tulikahjude põhjusi — Dr. ins. A. Laur	97, 130	Ülevaade prefektide tegevusest adm.-kor-	
Tulikahjude põhjuste selgitamisel vaatluste		ras otsustatud heakorra ja avaliku jul-	
tähtsusest — K. Puskar	166	geoleku vastaste süütegude asjus —	
Tundemärkide kartoteek Helsingi krim-		J. Raidjõe	102
politseis	380	Ülevaadet rahva relvastusest	100
Tõrva — suvituslinn	353		
Tükike kotiriidet süüdlase selgitajana	338	Ametlik osa: 24, 92, 120, 148, 172, 206, 231,	
Uurimismeetodeid tapmiste puhul —		248, 304, 324, 344, 366, 388, 415, 441,	
F. Vittlich	511	467, 505, 542, 575, 601	
Uusaasta tabas korraldajate postil	19	Küsimusi ja vastuseid: 22, 60, 93, 120, 172,	
Uutel radadel — E. Mets	2	249, 271, 325, 366, 506, 544, 575, 603	
Vabadussõda ja muusika — Ed. Visnapuu	286	Laskespordist: 119, 206, 227, 260, 269, 347, 382,	
Vabadusvõitluste kajastamisest kirjanduses		387, 414, 505, 524, 534	
ja kunstis	290	Politseiametnike Keskkogu ja Kogude tegevusest:	
Vaimu arendamise radadel — L. Pruunmaa	494	57, 87, 91, 114, 116, 118, 119, 147,	
Vajame rahvusväärkuse vaimu — E. H.		165, 204, 205, 262, 269, 316, 573, 584	
Truuvere	233	Spordist: 89, 140, 146, 205, 229, 247, 269, 303,	
Vale paljastaja — A. Liit	300	321, 337, 372, 384, 404, 441	
Valgus võidab — J. Järve	603	Surnud kaasametnikke: 171, 172, 367, 538	
Valvake! — piiskop Rahamägi	124	Teateid: 21, 74, 92, 105, 107, 116, 129, 146, 246,	
Vanuse- või aastamed politseile	78	259, 319, 335, 427, 519, 541	
Varssav — Viin — Praha	459	Tähtpäevad, sünnipäevad, juubelid: 58, 59, 113,	
Vekslivõltsijad — V. Jaaku	345	114, 116, 117, 118, 142, 158—161,	
Vilсандi lüüderiigis	320	165, 171, 194, 195, 213, 215, 220,	
Ving ja selle mürgitusist — H. Arro	421	221, 225, 226, 247, 302, 307, 310,	
Vormirõivastuses rahva hulka — H. Pöld-		313, 316, 339, 356, 361, 381, 388,	
vere	183	389, 414, 415, 433, 462, 506, 542,	
Võidupüha mõte ja sisu — R. Kangro-Pool	273	543, 567, 573, 584, 601, 603	
Võidupüha mõtteid — H. Lepp	284		

Loõ majapidamises on imekerge,
kui tarvitate kõikjal saadaolevat

Sidoli – parimat metalli- ja
aknapuhastusainet

Sigellat – parimat poonimisvaha

SIDOL COMPANY

Soo 29 Tallinn Tel. 441-00

RESTORAN-VÕORASTEMAJA

„COMERCIA“

Võrus, Kreutzwaldi tn. 56, telef. 72.
Saadaval igasugused sõõgid ja napsid.
Õõbimiseks toad.

Austusega: M. Liiv.

Võrus, Jüri 5-c, uues Eesti Panga majas
ajakohane

JALANÕUDEÄRI.

Äris müügil hooegade moodseid ja
kõigile nõudeile vastavaid jalanõusid.
P a l u n k ü l a s t a d a .

Lugupidavalt: Joh. Lumi.

Uuesti avatud hotell-restoran

„ROOM“

Võrus, Kreutzwaldi 34, telef. 116
Saadaval alati soojad-külmad sõõgid.
Teenimine kiire ja korralik.

Austusega: Omanik.

JÕULUKS TEETE ÕIETI,

kui ostate oma tarbed, nagu kootud **jakid,**
pluusid, tšemprid, vestid, sukad, kindad,
särgid, lipsud, rätikud, sallid, kaabud, sonid
ja teised mütsid jne. — ainult

J. MARTINI

**Kootud tarvete-, moe-, mütsi- ja pudukauba-
ärist, Kalevi tn. 29, Pärnus.**

Sest seal on suur valik, moodne ja hea kaup,
hinnad headuse järgi õiglased ja odavad.

Pudu- ja manufaktuurkauplus

„Soliid“

Narvas, Joala t. 22, telef. 381.

Soovitan oma ärist kõiksugust pudu- ja
manufaktuurkaupu. ■ Odav väljamüük
kuni 1. I 38. a. ■ Hinnaalandus kuni 50%.

LIHAÄRI LUDVIG ARRAS

Võrus, Kreutzwaldi tn. 36, telef. 219.

Müüa igasuguseid liha- ja vortisaadusi.

Austusega: Omanik.

Mööbli-, sadulsepa- ja kindatööstus

G. GLÜCK

Vilmsi t. 16, Pärnus.

Valmistab kabinett- ja saaligarnituure,
türgi diivaneid, voodimatratsid jne.

Kõiksugused parandustööd.

MÖÖBLITÖÖSTUS

A. REILJAN

Kreutzwaldi tän. 54.

Valmistan igasugust moodset mööblit.

**A
S** **TEKLA**
RIIDEKAUPLUSED:

Tallinn, Suur Karja 15

Tallinn, Pärnu mnt. 6

Haapsalu, Kuressaare,
Mustvee, Narva, Pet-
seri, Pärnu, Rakvere,
Valga, Viljandi, Võru.